

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2018

Michaela Pavlisová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Mediální obraz vyznamenání bratří Mašínů v letech
2008 a 2011**

Bakalářská práce

Autor práce: Michaela Pavlisová

Studijní program: Mediální a komunikační studia

Vedoucí práce: PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

Rok obhajoby: 2018

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 9. května 2018

Michaela Pavlisová

Bibliografický záznam

PAVLISOVÁ, Michaela. *Mediální obraz vyznamenání bratří Mašínů v letech 2008 a 2011*. Praha, 2018. 105 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Bednařík. Ph.D.

Rozsah práce: 184 755 znaků

Anotace

Bakalářská práce se zabývá mediálním obrazem vyznamenání bratří Mašínů v roce 2008, kdy jim tehdejší premiér Mirek Topolánek udělil Čestnou plaketu předsedy vlády, a v roce 2011, kdy jim po smrti Ctirada Mašína tehdejší ministr obrany Alexandr Vondra udělil Vyznamenání Zlatá lípa ministra obrany České republiky. Konkrétně analýzou obrazu, jak ho vytvářely tři deníky – Právo, Lidové noviny a Mladá fronta DNES a dva týdeníky – Reflex a Respekt.

V praktické části zjišťuji, jak o vyznamenání, o odbojové skupině bratří Mašínů i o bratrech samotných vybraná média ve sledovaném období informovala, jak tisk jejich odbojovou činnost a vyznamenání komentoval a jaký prostor toto téma v médiích dostalo.

V teoretické části zmiňuji vliv, jaký na bratry Mašínovy měl jejich otec Josef Mašín starší, účastník druhého odboje. Popisuji vznik odbojové skupiny, její činnost na území Československa, kdy jsem se zaměřila na nejznámější akce, které média často reflektovala, útěk přes NDR do západního Berlína a krátce také soudní proces se členy skupiny a jejich přáteli a příbuznými, který proběhl v roce 1955. Zabývám se i reflexí jejich činnosti v dobovém československém tisku a vyznamenání bratrů Mašíny, o němž se od začátku devadesátých let vedou spory.

Annotation

The bachelor thesis is focused on the media reflection of brothers Masin's awarding in 2008 when the prime minister Mirek Topolánek decorated them with Čestná plaketa předsedy vlády, and in the year 2011, when the Minister of Defence Alexandr Vondra awarded them with Vyznamenání Zlatá lípa ministra obrany České republiky. Specifically, the thesis is focused on the analysis of three Czech dailies – Právo, Lidové noviny and Mladá fronta DNES and two Czech weekly magazines - Reflex and Respekt.

In the practical part, I'm probing how the media outlets inform about the awarding, the resistance group and about brothers Masins, how press commented their resistance activities and their awarding and how much space the theme covered.

In the practical part, I'm mentioning, how Josef Masin senior, the member of resistance against the Nazis affected his sons. I'm describing the beginning of their resistance group,

their activities in Czechoslovakia, which the media outlets often mentioned, their fleeing to West Berlin and the trial with the members of the group and their relatives in 1955. I'm also focusing on reflection of their action in czechoslovakian press in 1950s and on the awarding, which has been a big topic since the end of communist era.

Klíčová slova

Mediální obraz, bratři Mašínové, odbojová skupina, třetí odboj, vyznamenání

Keywords

Media Image, Masin brothers, resistance group, third resistance, awarding

Title/název práce

The Media Image of Brothers Masin's Awarding in Years 2008 and 2011

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu PhDr. Petru Bednaříkovi za cenné rady a připomínky.

Obsah

Úvod.....	2
1 Odkaz generála Mašína.....	3
2 Odbojová skupina bratří Mašínů.....	6
2.1 Vznik odbojové skupiny po roce 1948.....	6
2.2 Přepadení stanice SNB v Chlumci nad Cidlinou	8
2.3 Přepadení stanice SNB v Čelákovících.....	9
2.4 Odsouzení Ctirada Mašína	10
2.5 Přepadení vozu Kovolisu	12
2.6 Zapálení stohů slámy na Hané	13
2.7 Odchod na Západ	14
2.8 Soudní proces v Československu.....	17
3 Reflexe v dobovém československém tisku.....	18
4 Vyznamenání bratřů Mašínových	21
4.1 Vyznamenání Mirkem Topolánkem v roce 2008.....	21
4.2 Vyznamenání Alexandrem Vondrou v roce 2011.....	22
5 Analýza vybraných médií	22
5.1 Vyznamenání v roce 2008.....	22
5.1.1 Právo	22
5.1.2 Lidové noviny	31
5.1.3 Mladá fronta DNES.....	36
5.1.4 Časopisy – Reflex a Respekt.....	43
5.2 Vyznamenání v roce 2011.....	44
5.2.1 Právo	44
5.2.2 Lidové noviny	55
5.2.3 Mladá fronta DNES.....	65
5.2.4 Časopisy – Reflex a Respekt.....	71
Závěr.....	72
Summary	74
Použitá literatura.....	76
Teze bakalářské práce.....	85
Seznam příloh.....	89
Přílohy	90

Úvod

Bakalářská práce se zabývá mediálním obrazem vyznamenání bratří Mašínů v letech 2008 a 2011. Josef a Ctirad Mašínovi jsou jedni z nejznámějších představitelů třetího odboje, patří ale rovněž mezi odbojáře nejkontroverznější. V letech 1951 až 1953 Mašínové se svou odbojovou skupinou zabili dva příslušníky Sboru národní bezpečnosti a účetního podniku Kovolis, dalšího člověka vážně zranili. V říjnu 1953 se Mašínové spolu s dalšími členy skupiny Milanem Paumerem, Zbyňkem Janatou a Václavem Švédou pokusili utéci do západního Německa. Na útěku zastřelili další tři příslušníky německé policie. Mašínové s Paumerem se dokázali dostat až do Západního Berlína, Janata se Švédou byli během cesty zatčeni a vydáni do Československa, kde byli odsouzeni k trestu smrti.

Činy odbojové skupiny dodnes rozdělují veřejnost i politiky. Jedni je považují za hrdiny, kteří se nebáli postavit totalitnímu režimu, druzí je považují za vrahy nevinných lidí. Mašínové byli několikrát navrhováni na státní vyznamenání, žádný z prezidentů se je ale ocenit nerozhodl. Ze své vlastní iniciativy je vyznamenali dva čeští politici – v roce 2008 jim tehdejší premiér Mirek Topolánek udělil Čestnou plaketu předsedy vlády a v roce 2011 jim tehdejší ministr obrany Alexandr Vondra udělil Vyznamenání Zlatá lípa ministra obrany České republiky.

Práce se dělí na část teoretickou a praktickou. Teoretická část se nejprve zabývá postavou generála Josefa Mašína. Podle mnohých narativů měl Mašín starší, legionář a účastník protinacistického odboje, na Mašínovy velký vliv. Krátce popisuje aktivity bratrů Mašínů v období druhé světové války. Následující kapitola představuje bratry Mašíny a jejich odbojovou činnost. Zabývá se přepadením stanic SNB a vozu Kovolisu, odsouzením Ctirada Mašína a jeho odbojovou činností v pracovním táboře v Jáchymově, zapálením stohů slámy na Hané a také útekem do západního Německa. Pak se zaměřuje na reflexi jejich činů v dobovém tisku a na závěr krátce představuje okolnosti vyznamenání Mirkem Topolánkem v roce 2008 a Alexandrem Vondrou v roce 2011.

Praktická část se věnuje kvalitativní obsahové analýze vybraných médií. Konkrétně zjišťují, jak o vyznamenáních a bratrech Mašínech média ve stanoveném období informovala, jak tisk dění komentoval a jaký prostor toto téma v médiích dostalo.

Analyzují deníky Právo, Lidové noviny a Mladou frontu DNES a časopisy Respekt

a Reflex v období od 14. února 2008 do 31. března 2008 a od 11. srpna 2011 do 30. září 2011.

V závěru jsou pak výsledky mediální analýzy shrnuty a porovnány.

Z důvodu velkého rozsahu práce jsem se musela odchýlit o teze a vynechat kapitolu věnující se teoretickému konceptu vytváření mediálního obrazu a konstrukce mediální reality.

1 Odkaz generála Mašína

Podle mnohých narativů je pro pochopení činů Josefa a Ctirada Mašínových zásadní role jejich otce Josefa Mašína staršího, který spolu s Václavem Morávkem a Josefem Balabánem během druhé světové války vytvořil pravděpodobně neznámější domácí odbojovou skupinu, jež vstoupila do dějin pod názvem Tři králové.¹

Během první světové války bojoval Josef Mašín v československých legiích a zúčastnil se například známé bitvy u Zborova. Zpět do Československa se dostal až v roce 1920, ze sibiřského Vladivostoku cestoval přes Japonsko a Panamský průplav.²

Se Zdenou Mašínovou, rozenou Novákovou, se oženil 18. června 1929. V krátké době se jim narodily tři děti – Ctirad (11. srpna 1930), Josef (8. března 1932) a Zdena (7. listopadu 1933).

Za svou činnost v legiích získal Mašín několik vyznamenání a byl povýšen do hodnosti plukovníka. V roce 1938 se stal zástupcem velitele 1. dělostřeleckého pluku.³

20. září 1938 byl 1. dělostřelecký pluk pod Mašínovým vedením přeložen do Jihlavy, aby bránil hranice. V té době napsal Mašín své ženě dopis na rozloučenou, v němž na ni apeluje: „*Tvůj úkol jest vychovati naše děti tak, aby byly čestnými, hrdými a tvrdými Čechy, aby dovedly hájiti svůj národ a vlast mužsky, dovedly za to položit bez váhání i své životy. Vštip jim do duší, že lepší jest čestná smrt než život otroka.*“⁴

Mnichovská dohoda byla pro Josefa Mašína staršího tragédií. 15. března 1939 byl suspendován, protože se odmítl podřídit rozkazu neklást okupantům odpor a v rozporu

¹ ŠVÉDA, Josef. *Mašínovský mýtus: ideologie v české literatuře a kultuře*. Příbram, 2012. ISBN 978-80-87053-75-1, s. 73.

² MASIN, Barbara. *Odkaz: pravdivý příběh bratří Mašínů*. Praha: Mladá fronta, 2005. ISBN 80-204-1248-4, s. 30.

³ MASIN, c. d., s. 32–33.

⁴ MASIN, c. d., s. 35.

s nařízením vedení plánoval vyhodit do pověří muniční sklady v ruzyňských kasárnách, aby se zbraně nedostali do rukou Němcům.

Po obsazení Československa se Mašín o sabotážní akce nejprve pokoušel sám, následně se k němu připojil jeho přítel podplukovník Josef Balabán a štábní kapitán Václav Morávek.⁵ Mezi jejich činnosti patřilo budování ilegálních muničních skladů, sběr zpravodajských informací a zapojili se také do takzvaného „cukrářství“, což znamenalo bombové útoky na nepřátelské úřady, i atentáty proti konkrétním kolaborantům.⁶ V únoru 1941 skupina provedla neúspěšný pokus o atentát na Heinricha Himmlera, když nastražili bombu na Anthaltské nádraží v Berlíně.

Odbojová činnost se jim dařila až do jara roku 1941. Josef Balabán byl zatčen 22. dubna. O pár týdnů později, konkrétně 13. května 1941, byl v bytě v nuselské ulici Pod Terebkou po přestřelce s gestapem zatčen i Josef Mašín. Mašín strávil v nacistickém vězení třináct měsíců, několikrát se pokusil o sebevraždu, byl mučen a tvrdě vyslýchán.

Václav Morávek pokračoval v kontaktech s Londýnem a několikrát exilovou vládu žádal, aby udělala pro osvobození Mašína vše, co bylo v jejích silách. Morávek se s gestapem střetl 21. března 1942 v místě, kde se měl sejít se svou spojkou Václavem Řehákem. Řeháka gestapo zajalo a Morávek se vydal ho bránit. Při přestřelce byl zasažen do trupu a lýtek. Protože věděl, že by gestapu tentokrát nedokázal uniknout, rozhodl se spáchat sebevraždu a střelil se do hlavy.⁷

Mašín byl popraven 30. června 1942 na střelnici v Kobylisích. Ve vězení před popravou napsal rodině dopis, v němž vysvětloval, proč se postavil proti totalitě, a na syny apeloval, aby se chovali stejně, pokud budou muset: *„Nechtěl jsem připustit, abyste jednou i Vy byli podrobenými otroky, nýbrž abyste zůstali svobodnými a volnými občany. Pamatujte, že hájit svobodu své vlasti a národa jest první povinností každého uvědomělého Čecha. I Vy jednou tak musíte postupovat.“*⁸ Podle Barbary Masin, dcery Josefa Mašína mladšího, která ve své knize Odkaz dopis cituje, měl na Josefa i Ctirada dopis mocný a trvalý vliv.

Gestapo dvakrát zatklo i Mašínovu manželku Zdenu – nejdříve krátce po Mašínově

⁵ MASIN, c. d., s. 38–45.

⁶ CHALUPOVÁ, Markéta. *Nebojovali švestkovými knedlíky: odbojová skupina bratří Mašínů v zrcadle dobového tisku*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-2934-0, s. 23.

⁷ MASIN, c. d., s. 48–70.

⁸ MASIN, c. d., s. 67–68.

zatčení, podruhé v lednu 1942. Nejdříve byla vězněna v Praze na Karlově náměstí, poté střídavě na Pankráci a v terezínské Malé pevnosti. Ve vězení se seznámila s Miladou Horákovou, která byla zatčena 2. srpna 1940 kvůli činnosti v Petičním výboru věrni zůstaneme. Život Mašínové podle historika Jana Němečka zachránilo pravděpodobně to, že se řídila Mašínovo radou, aby se k němu nikdy nehlásila.⁹

Nacisté Mašínovou propustili 5. srpna 1942 a oznámili jí, že byl její manžel popraven. Zprávě nechtěla uvěřit a až do konce války pátrala po jeho osudu. Pobyt ve vězení a kruté výslechy se podepsaly na jejím zdravotním stavu, v říjnu 1942 byla hospitalizována v nemocnici na Bulovce kvůli depresím.

V dubnu 1943 se Mašínová spojila s odbojovou skupinou Alex-Čejka, která působila na Kolínsku. Po německých ubikacích a lazaretech i s pomocí svých synů roznášela letáky, které na území protektorátu shazovala spojenecká letadla a které byly určeny pro vojáky wehrmachtu.¹⁰

Josef Mašín starší byl za své činy po válce povýšen do hodnosti brigádního generála a obdržel několik vyznamenání, například všechny čtyři kříže řádu sv. Jiří nebo Řád M. R. Štefánika II. třídy.

Bratři Josef a Ctirad Mašínové byli během druhé světové války nezletilí, i přesto se už tehdy pokoušeli provádět sabotáže. Rozbílili kulometry a tanky převážené na nákladních vlcích, schovávali ruské zajatce a spolu s plukovníkem Františkem Vaňkem ukryli Židy, kteří přežili transporty smrti.¹¹ Ctirad Mašín se na konci války připojil k 1. československému Praporu Jiřího z Poděbrad. Jednotka odjela do Liberce, kde zajišťovala ochranu hranic a vykonávala strážní službu. Ctirad zde sloužil několik měsíců. Do jednotky se hlásil i jeho bratr Josef, kvůli nízkému věku ho ale nepřijali.¹²

Za tyto činy bratry 17. září 1946 osobně vyznamenal prezident Edvard Beneš československou medailí Za chrabrost, která se obvykle udílela vojákům za statečnost v poli. Bratři byli jejími nejmladšími nositeli, Ctiradovi v té době bylo patnáct a Josefovi čtrnáct let.¹³ Uznání za odbojovou činnost se dočkala i Zdena Mašínová, která v září 1946 obdržela československou medaili Za zásluhy I. stupně.

⁹ NĚMEČEK, Jan. *Mašínové: Zpráva o dvou generacích*. Praha: Torst, 1998. ISBN 80-7215-048.0, s. 154.

¹⁰ NĚMEČEK, c. d., s. 155–156.

¹¹ CHALUPOVÁ, c. d., s. 26.

¹² NĚMEČEK, c. d., s. 160.

¹³ CHALUPOVÁ, c. d., s. 26.

2 Odbojová skupina bratří Mašínů

2.1 Vznik odbojové skupiny po roce 1948

Zdena Mašínová po roce 1948 vstoupila do komunistické strany, za organizaci politických vězňů se stala členkou akčního výboru Národní fronty v Poděbradech. Členem KSČ se stal i její bratr Ctibor Novák, který za války spolupracoval se skupinou Tří králů a její většinu strávil v nacistických věznicích.

Podle historika Němečka Zdeny Mašínovou zatčení její bývalé spoluvězeňkyně a přítelkyně Milady Horákové a poprava generála Heliadora Píky šokovaly. Po zatčení Horákové proto na podzim 1949 z KSČ vystoupila a následně byla zbavena i účasti v akčním výboru Národní fronty.¹⁴

Politické změny ovlivnily i život rodiny Mašínů. Ctirad nebyl, navzdory medaili Za chrabrost, kvůli „buržoaznímu původu“ přijat ke studiu na vojenské akademii. Začal proto studovat alespoň České vysoké učení technické. O rok mladšímu Josefovi bylo sděleno, že přihláška na vysokou školu je pro něj bezpředmětná a byla mu doporučena práce v dělnickém prostředí. Podle Barbary Masin původně bratři chtěli útočit na systém zevnitř, proto plánovali studovat vojenskou akademii a vybudovat si kariéru v armádě.¹⁵

Památka odbojové skupiny Tří králů se pro režim stala nepohodlnou. Ulice v pražských Nuslích, kterou po válce pojmenovali po generálu Mašínovi, byla přejmenována na Čiklovu a byla odstraněna i pamětní deska na domě, kde Mašina zatkl gestapo.¹⁶ V dubnu roku 1948 doporučovalo ministerstvo školství knihu Jaroslava Procházky *Sestupme ke kořenům*, která pojednávala o Josefu Mašínovi starším, jako „poutavé vylíčení pohnutého života generála in memoriam Josefa Mašina“, o dva roku později, konkrétně 10. května 1950, však ministerstvo informací zakázalo knihu prodávat a nařídilo zbytek nákladu zničit.¹⁷

„Právě odkaz otce byl klíčovým motivem, který vedl bratry k rozhodnutí konat odboj proti komunismu. Pro pochopení jejich činů je podstatné poznat rodinné prostředí, které je formovalo. Bylo to zázemí prodchnuté vlastenectvím, které jim vytvářeli oba

¹⁴ NĚMEČEK, c. d., s. 167–168.

¹⁵ MASIN, c. d., s. 80.

¹⁶ CHALUPOVÁ, c. d., s. 24–25.

¹⁷ NĚMEČEK, c. d., s. 169.

*rodiče, jak matka Zdena, tak otec Josef,*¹⁸ uvádí ve své knize *Nebojovali švestkovými knedlíky* Markéta Chalupová.

Podnikat drobné protestní akce a sabotáže začali Josef se Ctiradem a s jejich kamarády Milanem Paumerem a Zbyňkem Janatou už krátce po únorovém převratu. V Poděbradech, kam se Mašínovi během války museli uchýlit, rozbíjeli sklo agitačních skříněk KSČ, rozhazovali připínáčky a hřebíky na trase prvomájového průvodu nebo rozbíjeli okna komunistům, kteří při výročích za sklem vystavovali portréty vůdce Sovětského svazu Josifa Stalina.¹⁹

Na oba bratry měla velký vliv i tehdejší média, působil na ně československý tisk, rozhlas, televize i vysílání Svobodné Evropy. Informace z médií bratry a jejich přátele přesvědčily o tom, že se blíží konflikt mezi Spojenými státy a Sovětským svazem, i proto se rozhodli začít vytvářet odbojovou skupinu. Podle rozhovoru, který s Josefem Mašínem vedla Markéta Chalupová, bratry k přesvědčení, že brzy vypukne válka, vedly projevy komunistických politiků, kteří v médiích prohlašovali, že *„Amerika a západní spojenci připravují válku, se kterou lze počítat každým okamžikem, a lid musí být ostražitý a připravovat se na odpor“*. O tom, že bude válka podle Mašína svědčilo i to, že komunisté zakládali obranné organizace jako Svaz brannosti.²⁰

Jádro skupiny na začátku její činnosti tvořili bratři Mašínové, Milan Paumer, Zbyňk Janata a Vladimír Hradec. Později se členem skupiny stal i o několik let starší Václav Švéda.

V říjnu 1948 Ctirad Mašín absolvoval intenzivní kurz „branné připravenosti“ Svazu brannosti a sám se poté stal instruktorem. Mašínové s Janatou a Paumerem v lesích nacvičovali zneškodnění soupeře, odzbrojení protivníků, boj muže proti muži, noční orientaci nebo dálkové pochody. Trénovali i střelbu, nejdříve ve skautské klubovně a později ve sklepě domku Vladimíra Hradce.

Aby mohli dosáhnout svého cíle a „postavit se nepříteli se zbraní“, si potřebovali nějaké zbraně zajistit. Mašínové měli jen staré a nespolehlivé zbraně, které našli po válce, a několik ručních palných zbraní z roku 1938, které jejich otec na začátku války ukryl. Rozhodli se proto spolu s Paumerem vloupat do poděbradského městského muzea, kde

¹⁸ CHALUPOVÁ, c. d., s. 25.

¹⁹ MASIN, c. d., s. 79–80.

²⁰ CHALUPOVÁ, c. d., s. 27–28.

bylo vystaveno několik samopalů sovětské a německé výroby z období druhé světové války. Až později zjistili, že zbraně neměly uzávěry, takže byly nepoužitelné. Ukradli i zbraně ze skladu poděbradské organizace Svazu brannosti, i tyto zbraně však byly kvůli špatné údržbě zrezivělé a tedy nepoužitelné.²¹

2.2 Přepadení stanice SNB v Chlumci nad Cidlinou

V totalitním státě nebylo mnoho dalších dostupných zdrojů, kde by mohli moderní funkční výzbroj a munici získat. Režim svůj arzenál sřežil, ale poměrně málo hlídané byly stanice Sboru národní bezpečnosti (SNB). Skupina si vyhlédla stanici v Chlumci nad Cidlinou, asi dvacet kilometrů od Poděbrad.

Jejich základním problémem byl transport, žádný ze členů skupiny totiž nevlastnil žádný dopravní prostředek. 13. září 1951 proto Ctirad Mašín s Milanem Paumerem odjeli vlakem do Prahy, kde si vzali taxi. V lese nedaleko Kerska požádali řidiče Eduarda Šulce, aby zastavil. Když tak učinil, namířili na něj zbraně, odvedli ho do lesa, kde na ně již čekal Josef Mašín, a svázali ho padákovou šňůrou. Měli připravený i chloroform, Šulc je však přemluvil, aby ho kvůli jeho problémům se srdcem neuspávali. Policie během vyšetřování se Šulcem dlouho zacházela jako s podezřelým a považovala ho za pachatele, protože neutrpěl žádná zranění. Ve vězení strávil téměř celý rok, než ho pro nedostatek důkazů propustili.²²

Na stanici SNB v Chlumci nad Cidlinou nahlásili smyšlenou ztrátu motorky a příslušník Oldřich Kašík je pustil do služebny. V knize Oty Rambouska *Jenom ne strach* Ctirad Mašín vzpomíná: „Vytáhl jsem z rukávu ocel a vedl prudkou ránu na zátylek, k mému překvapení se esenbák zvolna, nemotorně otočil směrem k nám a snažil se vytáhnout pistolí z pouzdra. Pepa okamžitě dvakrát vystřelil. Esenbák padl na zem. Bylo nám jasné, že celá akce selhala. Neměli jsme tušení, není-li někdo nahoře, třeba další příslušníci. Výstřely v tichu noci mohly být slyšet až na ulici.“²³ Pak oba utekli.

Mašínové poté v mnoha rozhovorech zdůrazňovali, že policistu původně zabít nechtěli, jejich cílem ho bylo pouze omráčit. Tuto verzi však ve své knize *Svědomí hrdinů* zpochybňuje dokumentarista a scénárista Miroslav Kačor. Vychází z pitevního posudku,

²¹ MASIN, c. d., s. 87–89.

²² CHALUPOVÁ, c. d., s. 33–35; MASIN, c. d., s. 89–92.

²³ RAMBOUSEK, Ota. *Jenom ne strach*. Praha: Nezávislé tiskové středisko, 1990. RR. ISBN 80-851-9602-6, s. 49.

podle kterého Ctirad Mašín udeřil Kašíka tyčí do hlavy nejméně šestkrát. Poté měl Kašík upadnout do bezvědomí. „*Kašík, jenž se v té chvíli možná opírá vsedě zády o zeď, se sice již s největší pravděpodobností nehýbe, ale... vždyť už je jednou překvapil. Díla se ujímá Josef. Ze čtyř vypálených ran dvěma Kašíka zasáhne. Zdá se pravděpodobnější, že nejprve vystřelí z odstupu do srdce. Umírajícího (nebo spíš mrtvého) pak na zemi dorazí zblízka tzv. ránou z milosti. Jistota je jistota,*“ popisuje Kačor.²⁴

O útoku na chlumeckou stanici SNB se žádná média nezmiňovala, přesto se zpráva rychle roznesla. Lidé celou událost údajně zveličili a mezi sebou si vyprávěli, že bylo zabito dvanáct policistů a stanice byla zcela zničena.²⁵

2.3 Přepadení stanice SNB v Čelákovících

Od dva týdny později, konkrétně 28. září 1951, se skupina vydala pro zbraně znovu. Tentokrát vytipovali stanici SNB v Čelákovících, vzdálených asi osmadvacet kilometrů od Poděbrad. Akce se z pracovních důvodů nezúčastnil Josef Mašín, protože získal místo řidiče nákladního auta v Jeseníkách. Nahradil ho proto další člen skupiny Zbyněk Janata.

Znovu řešili problém s dopravou na místo. Jelikož policie v té době vozy taxi bedlivě sledovala, museli najít jinou alternativu. Milan Paumer se Ctiradem Mašínem odjeli nočním vlakem z Poděbrad do Prahy, kde dojeli na konečnou tramvaje, zatelefonovali na záchrannou službu a vyžádali si sanitku. Řidiče sanitky Bohumila Turina a člena záchranné služby Josefa Kavína pak zavezli do lesa nedaleko Čelákovíc, přivázali je ke stromu a omámili je chloroformem.

Na stanici SNB v Čelákovících ohlásili vymyšlenou autonehodu, s příslušníkem se dohodli, že se na místo nehody vrátí a on dorazí na kole za nimi. Když přijel, srazili ho na zem, odzbrojili a dovezli ho sanitním vozem zpět na stanici.²⁶

Ctirad Mašín popsal celou situaci v knize Oty Rambouska následovně: „*Uvnitř jsme se příslušníka zeptali, kde jsou zbraně. Nejdřív se neměl k odpovědi a celou dobu si nás upřeně ve světle prohlížel. Po důkladné prohlídce ukázal hlavou na skříň, opatřenou mohutnou kovanou závorou a velkým visacím zámkem. Na dotaz prohlásil, že klíče má velitel stanice. Nezdržovali jsme se nějakým hledáním nebo zjišťováním pravdy. Almara*

²⁴ KAČOR, Miroslav. *Svědomy hrdinů*. Praha: Rybka, 2009. ISBN 978-80-87067-80-2, s. 32.

²⁵ MASIN, c. d., s. 92.

²⁶ MASIN, c. d., s. 92–95.

byla dřevěná. Odstrčili jsme skříň ode zdi a společnými silami ji porazili dveřmi na zem. Vzadu byla jen slabá prkna, která jsme bez potíží prošlápli. Našli jsme plno pistolí, starých střepů, zřejmě zabavených, ale také pět samopalů, dost zásobníků a několik dobrých služebních pistolí. Soudruhu, povídám, teď tě musíme uspat, abys nám neudělal nějaké zmatky, než zmizíme. Byl to velmi nepříjemně vypadající chlap, asi se značnou zkušeností, soudě podle toho, jak si při všem počínal. Nebylo vyhnutí. Bylo jasné, že necháme-li ho naživu, jistě podá náš podrobný popis.“²⁷

Právě tento způsob zabití vzbuzuje při rozboru odbojové činnosti bratří Mašínů pravděpodobně nejvíce emocí. „Zabili nevinné, zavraždili spoutaného, vyčítají jim jejich protivníci. Ano, zabili, aby nebyli zabiti. To je první zákon boje. Je možno v boji zabít zajatého a spoutaného? Z principu jistě ne. Jestliže však i tento nepřítel může přispět informací k dopadení bojovníků stojíme před jinou otázkou. Kdyby stržm. Jaroslav Honzátko přežil, nepřežili by bratři Mašínové. Otázka, zda jsou Mašínové hrdinové nebo vrazi, by neexistovala. Nikdo by o nich nevěděl, možná, že by jejich sestra Zdena Mašínová převzala na Hradě vyznamenání in memoriam, stali by se jen zapomenutými příslušníky protikomunistického odboje jako Václav Švéda, Zbyněk Janata a Ctibor Novák, kteří ve skutečnosti nikoho nezabili. Zavraždil je komunistický režim,“²⁸ tvrdí právník a historik Milan Hulík.

Mašínové v rozhovorech často zmiňují, že nezabíjeli nevinné lidi, ale členy ozbrojené moci komunismu. „Ano, hlavně lidé říkají, že jsme zabili dva policajty. Samozřejmě, zabili jsme je, ale to byli členové ozbrojené moci komunismu. Existuje přísaha, kterou každý esenbák musel složit. Každý si může přečíst, k čemu se zavázali,“ uvedl Josef Mašín v roce 2005 v rozhovoru pro MF DNES.²⁹

2.4 Odsouzení Ctirada Mašína

Opustit Československo plánovali Mašínové spolu se Zbyňkem Janatou, Milanem Paumerem a Egonem Plechem již v říjnu roku 1951. Pro přechod hranic chtěli použít

²⁷ RAMBOUSEK, c. d., s. 52.

²⁸ HULÍK, Martin. Většina proti většině. IN: MAŠÍN, Ctirad, Josef MAŠÍN a Milan PAUMER. *Cesta na severozápad*. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1830-4, s. 290–291.

²⁹ NAVARA, Luděk. *Mašín: V Česku je pořád komunismus* [online]. [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/masin-v-cesku-je-porad-komunismus-dli-/domaci.aspx?c=A051110_200129_domaci_ad.

upravený nákladní automobil, který by byl schopen překonat i případné zátarasy.³⁰

Na žádost rodinného přítele Aloise Bezuchy s nimi měl odejít i Josef Koutný, který se v této době před komunisty skrýval. Jejich plán však policie odhalila, z vyšetřovacího spisu podle historika Petra Blažka není jasné, kdo je prozradil. Podle Ctirada Mašína se chtěl Koutný ještě rozloučit s rodinou a na ulici ho někdo poznal.

Státní bezpečnost (StB) při následné domovní prohlídce v domě Mašíků sice našla čtyři ruční granáty, padákové šňůry a další předměty, které použili při přepadení stanic SNB, nález si ale s přepadeními nespojila a vyšetřovala je pouze kvůli připravovanému odchodu za hranice.

Josef Mašín i jejich strýc Ctibor Novák byli pro nedostatek důkazů propuštěni. Zatčen byl i Ctirad Mašín, který se během výslechů přiznal pouze k připravovanému odchodu za hranice. V prosinci 1951 bylo vyšetřování ukončeno a Mašína přesunuli do soudní vazby na Pankráci, kde strávil dalších devět měsíců. 15. srpna 1952 byl Ctirad Mašín odsouzen na dva a půl roku odnětí svobody, což byl na tehdejší dobu poměrně nízký trest (například Josef Koutný ve stejném procesu dostal patnáct a Alois Bezucha osm let).

Na konci srpna Mašína přesunuli na Jáchymovsko, kde se podílel na těžbě uranu. V březnu 1952 pracovalo v táborech na Jáchymovsku více než dvanáct tisíc vězňů. Na začátku padesátých let byl počet politických, retribučních a kriminálních vězňů přibližně stejný, během následujících let ale počet politických vězňů narůstal.

Mašín se rozhodl vykonávat protirežimní činnost i v pracovním táboře. Pomocí malých kousků uranové rudy, které házel do vozíků s hlušinou, se mu na šachtě podařilo na určitou dobu výrazně omezit těžbu. Počítač totiž na povrchu označoval vozíky za radioaktivní a vagony tak musely být odstaveny. Na jaře 1953 pak chtěl pomocí nasbírané výbušniny, která nebyla využita při odpalu, vyhodit do vzduchu vrátek, pomocí něhož se fárvalo do šachty. Na jeho plán již nedošlo, protože byla vyhlášena amnestie, která mu trest o rok zkrátila. Tábor opustil 20. června 1953.³¹

³⁰ CHALUPOVÁ, c. d., s. 44.

³¹ BLAŽEK, Petr: Proběhl jsem rychle oblakem. Odbojové aktivity Ctirada Mašína v jáchymovském lágru. IN: VEBER, Václav a Jan BUREŠ. *Třetí odboj: kapitoly z dějin protikomunistické rezistence v Československu v padesátých letech 20. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-87211-44-1, s. 222–238.

2.5 Přepadení vozu Kovolisu

V době, kdy byl Ctirad Mašín ve vězení, se ke skupině přidal Václav Švéda. Byl přibližně o deset let starší než ostatní, jako jediný ze skupiny byl již ženatý a měl dvě děti.³² Byl velkým obdivovatelem generála Mašína a Tří králů a sám chtěl za druhé světové války bojovat proti nacistům. Válku však strávil v nacistickém vězení.³³

Pro další pokračování odbojové činnosti potřebovala skupina získat větší obnos peněz, většinu akcí totiž do té doby hradili ze svých mezd. Zbyněk Janata proto přišel s nápadem na přepadení auta strojírenského závodu Kovolisu, kde pracoval, a věděl, že pokladník každých čtrnáct dní přiváží do podniku výplaty, zhruba milion korun v hotovosti. Podle Barbary Masin skupina usoudila, že právě Kovolis bude vhodným cílem, protože byl ve vlastnictví státu a krádež by tak uškodila pouze státu, který by dělníkům mzdy vyplatil tak jako tak.³⁴

2. srpna 1952 zastavili Josef Mašín s Václavem Švédou podnikový vůz v uniformách Lidových milic, Švéda si dokonce vyrobil policejní terč. V autě se nacházeli čtyři osoby – řidič podniku František Kočí, bezpečnostní referent podniku Karel Skokan, hlavní účetní podniku Josef Rošický a vedoucí kuchyně Ludmila Minaříková. Kuchařka původně v autě být neměla, přemluvila však posádku, aby ji svezla.

Pomocí zbraní přinutili řidiče i bezpečnostního referenta vystoupit. Josef Mašín pak s Rošickým a Minaříkovou odjel do lesa. V potyčce, která nastala, protože byl Rošický ozbrojen, pak Mašín Rošického jeho vlastní zbraní zastřelil.

Údajné zápasení mezi Mašínem a Rošickým se ve své knize snažil vyvrátit Miroslav Kačor: „*Ve chvíli, kdy Josef muži, zkroutí ruku za záda, ocitá se logicky za zády oběti se zbraní v ruce. Oběť je odzbrojena. Přemožena. Je neškodná. Ale to Josefovi nestačí. Pistolí se pokusí Rošického zezadu omráčit. Pitevní zpráva uvádí, že „... byl nalezen krevní výron v měkkých pokrývkách lebních v krajině temenní i v záhlaví“.* Pak pachatel z bezprostřední blízkosti vypálí ránu do Rošického zad. Když se mrtvý nebo umírající Rošický skácí na zem, střílí ho Josef ještě jednou do hrudi. Proč? Je to rána z jistoty? Nebo rána z milosti? Možná proto, že oběť ještě v agonii chroptí... Ozbrojení Rošického proběhlo nejspíš poměrně rychle a zápas nemohl být zdaleka tak dramatický,

³² MASIN, c. d., s. 120.

³³ CHALUPOVÁ, c. d., s. 48–49.

³⁴ MASIN, c. d., s. 122–123.

jak jej líčí román Zatím dobrý.“³⁵

Markéta Chalupová v knize *Nebojovali švestkovými knedlíky* však tuto verzi odmítá a odkazuje na pitevní protokol, který referuje o zápasu mezi Rošickým a pachatelem a různých oděrkách, škrábancích, které potvrzují Mašínovu verzi o rvačce.³⁶

„Většina lidí o 50. letech moc neví. A ti, kteří vědí, tedy političtí vězni, s těmi se nikdo nebaví. A tak se řekne "chudák účetní". Ale ten člověk byl ozbrojen. Dnes nikomu nedochází, co to tehdy znamenalo. To byl pro komunisty naprosto spolehlivý člověk. Zbraň utajil a pak ji vytáhl na bratra, který svou zbraň ztratil v autě. Pak se s bratrem rval a bratr byl rychlejší, tak ho zastřelil. A dnes se říká chudák účetní,“ okomentoval zabití účetního Ctirad Mašín.³⁷

V kufříku, který Rošický převážel, bylo zhruba 850 tisíc ve stokorunových bankovkách (zdroje se u peněžní částky různí). Z ukradených peněz hradili sabotáže a zakoupili dva motocykly, aby se mohli přepravovat na akce. Švédovi, který žil se svou čtyřčlennou rodinou v jednom pokoji v domě jeho rodičů, dali z uloupených peněz několik tisíc na pořízení pohovky, židlí a ohříváče vody. Všechny výdaje musel schválit Ctibor Novák a tehdejší přítel Zdeny Mašínové, bývalý důstojník RAF Zbyněk Roušar, kterému svěřili funkci pokladníka.³⁸

2.6 Zapálení stohů slámy na Hané

Ctirad Mašín byl po návratu z pracovního tábora označen za „podvratný živel“, byl vyloučen z vysoké školy a začal pracovat jako traktorista. Automaticky mu tak zanikl odklad vojenské služby. Oba bratři očekávali, že na podzim 1953 budou povoláni k pomocným technickým praporům, což by pravděpodobně způsobilo konec jejich odbojové činnosti. O rok starší Paumer již byl povolán a sloužil u tankistů na Slovensku.³⁹

Zbývajícího času se snažili využít k dalším sabotážím. Plánovali vyhodit do povětří vlak s uranovou rudou, který stavěl v pohraničním městě Čierná. Uvažovali také nad přepadením příslušníků StB, kteří byli pravidelně přiváženi autobusem na střelnici ve

³⁵ KAČOR, c. d., s. 82.

³⁶ CHALUPOVÁ, c. d., s. 49–50.

³⁷ NAVARA, Luděk. Mašín: České občanství ani za miliony. *iDNES.cz* [online]. [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/masin-ceske-obcanstvi-ani-za-miliony-d7y-domaci.aspx?c=A040727_224811_domaci_pol.

³⁸ CHALUPOVÁ, c. d., s. 52; MASIN, c. d., s. 129.

³⁹ MASIN, c. d., s. 130.

vojenském prostoru nedaleko Milovic. Přemýšleli rovněž nad útokem na sídlo StB v Bartolomějské ulici, budovu ÚV KSČ nebo na prezidenta a nejvyšší stranické vedení.

Pro tyto akce potřebovali výbušniny, proto se vloupali do dolu na stříbro v Kaňku u Kutné Hory, kde Václav Švéda pracoval, a odcizili v něm sto kilogramů donaritu.⁴⁰ Podle Barbary Masin jim získat donarit trvalo déle, než plánovali. „*Budou-li chtít odejít z republiky, musí se to stát brzy. Neměli už čas k přípravě útoků na autobusy s estébáky, ani proti uranovému vlaku. Ale odejít za hranice bez alespoň jediné působivé akce se jim zdálo jako strašlivé plýtvání časem,*“ popisuje Masin ve své knize Odkaz, která se zakládá především na vzpomínkách jejího otce Josefa Mašína.⁴¹

Poslední odbojovou aktivitou, kterou provedli na území Československa, byla hospodářská sabotáž. Na podzim roku 1953 obyvatelstvo Československa trpělo hmotným nedostatkem a kolektivizované zemědělství bylo v krizi. 7. září 1953 zapálil Václav Švéda spolu se Ctíradem Mašínem na Hané sedmnáct stohů slámy. Původně plánovali objet na kolech jednadvacet vesnic a podél silnice z Vyškova do Kroměříže podpálit stohy slámy jednotlivých zemědělských družstev. Zapalovače záměrně načasovali tak, aby požár vypukl až poté, co akci dokončí.

Ctirad Mašín se ale potýkal s technickými problémy, opakovaně mu na kole padal řetěz. Když vzplanul první stoh, zbývalo jim k dokončení akci stohů ještě několik. Mašína se Švédou začali brzy stíhat dva muži – velitel hasičů a pomocník SNB Jan Lecián a příslušník místní milice Stanislav Blažek. Mašín při akci Leciána postřelil a Lecián následně přišel o oko. Jedenáct stohů zcela shořelo. Způsobili tak škodu ve výši přibližně 250 tisíc korun.⁴²

2.7 Odchod na Západ

Protože další fungování odbojové skupiny na území Československa již nebylo možné, rozhodli se, že se přes území NDR dostanou do Západního Berlína, kde se přihlásí Američanům a vstoupí do americké armády. Spolu s jejich jednotkami se chtěli vrátit zpět do Československa a osvobodit ho od komunistického režimu.⁴³

⁴⁰ CHALUPOVÁ, c. d., s. 53.

⁴¹ MASIN, c. d., s. 132.

⁴² CHALUPOVÁ, c. d., s. 54–55; KALOUS, Jan: Mašínové. IN: BABKA, Lukáš a Václav VEBER. *Za svobodu a demokracii III*. Hradec Králové, 2002. ISBN 80-903-0246-7, s. 99.

⁴³ VEBER, Václav. *Třetí odboj ČSR v letech 1948-1953*. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, 2014. ISBN 978-80-7395-786-5, s. 108–109.

Státní hranice překročili Ctirad a Josef Mašínovi spolu s Václavem Švédou, Milanem Paumerem a Zbyňkem Janatou 3. října 1953 na Chomutovsku. Domnívali se, že se do Berlína dostanou během několika dnů, čemuž odpovídala i lehká výzbroj. Měli s sebou pouze čtyři pistole a omezené množství munice. Janata vyzbrojen nebyl, měl na starosti padákové šňůry a chloroform.

Východní Německo se v té době nacházelo ve stavu napětí. V polovině června roku 1953 po smrti Josifa Stalina došlo v NDR k nepokojům, které přerostly v povstání dělníků po celé zemi.

Jelikož se snažili na sebe nepoutat pozornost, putovali pouze v noci a přes den se ukrývali. Orientace v neznámém prostředí pro ně byla obtížná, neměli s sebou žádnou kvalitní mapu a brzy jim začaly docházet zásoby jídla. 6. října se proto pokusili u města Freiberg odcizit auto doktoru Hohfeldovi, kterého v lese spoutali a omámili chloroformem. Během akce však byli vyrušeni a Janata začal zkratkovitě střílet, čímž na sebe upozornili. Policie se o akci dozvěděla týž večer, zahájila pátrání a v několika okresech vyhlásila poplach.

Prodali několik cenností a za utržené peníze si ve městě Riesa koupily jízdenky do Elsterwerdy. Ve vlaku však přeslechli hlášení, že se vlak vrací zpět do Riesy, a nevystoupili. Do Elsterwerdy se nakonec rozhodli dojít pěšky a odtud dále pokračovat vlakem do Uckra. V tu chvíli je už sledovala Volkspolizei.

Na nádraží v Uckru je 10. října obestoupili příslušníci Volkspolizei a odvedli do čekárny, kde mezi skupinou a východoněmeckou policií vypukla přestřelka. Při ní zemřel komisař Hermann Grummini, podkomisaře Strepela zasáhlo sedm výstřelů a zraněn byl i strážmistr Wittkiewitz. Pětice Čechů vyvázla bez zranění, Zbyněk Janata se však v nastalém zmatku od skupiny oddělil a utekl opačným směrem. Ještě ten samý den byl Janata ve vesnici Pelkwitz zatčen.

Po neúspěchu v Uckru východoněmecký ministr vnitra Willy Stoph nařídil masové nasazení Volkspolizei a koordinoval spolupráci se sovětskými oddíly a StB. Ve dvou okresech byla vyhlášena pohotovost nejvyššího stupně, tvořily se uzavírací linie, které se snažily blokovat cestu na sever. Policie řešila však i vnitřní problémy, 11. října se navzájem postřelili dva příslušníci, během pátrací akce byl policií zastřelen vrchní policejní rada Herbert Hoffmann, když se dostal se svým vozem do palby policejních jednotek. Později byl Hoffmann označen za jednu z obětí odbojové skupiny, přestože s

jeho smrtí neměli nic společného.

Skupina bratří Mašínů mezitím pokračovala v cestě na sever. Naráželi na stále více policejních hlídek, proto se rozhodli na několik dnů schovat ve stodole v obci Reichswalde. 16. října odpoledne starosta Reichswalde policii nahlásil, že se čtyři hledaní zločinci nacházejí v jeho obci.

Čtveřice mezitím utekla a později přišlo hlášení, že se nachází v blízkosti myslivny ve Waldově. Policie tuto oblast obklíčila. Lesík, v němž se čtveřice ukrývala, měřil v průměru necelých 100 metrů. Policisté postupovali kupředu a stříleli do trávy a křoví. Mašínové začali střelbu opětovat a policejní rojnice se proto zastavila. Velitelé se kvůli vyzbrojení Čechů rozhodli počkat do rána. Při akci zemřeli dva policisté – vrchní strážmistr Heinz Sunkel a komisař Martin Lehmann. Vážně byl při přestřelce zraněn i Václav Švéda.

Nakonec se rozhodli přeběhnout do několik set metrů vzdáleného lesa, což se jim přes otevřené pole i se zraněným Švédou podařilo. Švéda už nedokázal jít dál a zároveň nechtěl, aby ho jeho přátelé táhli. V lese u Waldova ho proto opustili. Policie ho našla o několik hodin později.

Zbylí tři muži se tři dny skrývali v jámě v zemi, kterou přikryli hromadou větví. Až v noci z 19. na 20. října se odvážili úkryt opustit a sehnat si nějaké jídlo. Jejich dalším útočištěm se stal seník v zemědělské usedlosti ve Waldově. 29. října je rodina, které seník patřil, objevila. Poskytli Mašínům s Paumerem informace o postupu pátracích akcí a poradili jim, že na nedalekém nádraží často zastavují vlaky vezoucí brambory do Berlína.

Vlak, na který naskočili, však do Berlína nejel, zastavil po několika zastávkách u lihovaru. Znovu se proto vydali pěšky. Krátce před jedenáctou večer překročili pod železničním podjezdem berlínský dálniční okruh u Rangsdorfu, kde se znovu střetli s německou policií. Milana Paumera jeden z příslušníků postřelil do břicha, přesto pokračoval v cestě. Pěšky došli ke stanici S-Bahnu Dahlewitz, nasedli na vlak a přes střelbu ve stanici Mahlow projeli do Západního Berlína.⁴⁴

Pátrací akce byla pro bezpečnostní síly NDR velkým neúspěchem. Po událostech v Uckru a Waldově byly do pohotovosti uvedeny všechny ozbrojené složky v oblasti, další pak přijížděly z jiných částí NDR. Do akce se celkem zapojilo více než 24 tisíc příslušníků

⁴⁴ NĚMEČEK, c. d., s. 99–101; CHALUPOVÁ, c. d., s. 63–74.

ozbrojených složek.

Ve Spojených státech vstoupili Mašínové s Paumerem pozemního vojska americké armády, což byla jediná složka přístupná i lidem narozeným mimo území USA. Základním výcvikem prošli ve Fort Dixu v New Jersey, později byli přeloženi do Fort Braggu v Severní Karolíně ke Special Forces, kde byli zařazeni do elitního předváděcího oddílu speciálních jednotek.

Jejich víra v brzký návrat do Československa se nevyplnila. Trénovali v očekávání, že brzy vypukne válka mezi Východem a Západem, do níž se zapojí. V roce 1956 je zklamal postoj Spojených států k protikomunistickému povstání v Maďarsku. Čekali, že speciální jednotky dostanou rozkaz a budou poslány na pomoc povstalcům. USA se však nijak nezapojily a povstání tvrdě potlačil Sovětský svaz. Na protest stáhli i své přihlášky ke studiu ve škole pro důstojnické čekatele a dospěli k závěru, že nemá cenu dál sloužit v americké armádě. Aby dostali americké občanství, museli v armádě strávit pět let, proto na další dva roky požádali o přeložení do zámořských posádek. Mašíni sloužili v Evropě a Paumer v Koreji.⁴⁵

2.8 Soudní proces v Československu

V listopadu a prosinci 1953 proběhlo masivní zatýkání všech osob, které se podle StB podílely na „záškodnické činnosti“ odbojové skupiny bratří Mašínů. Všichni byli podrobena tvrdým výslechům.

V původním návrhu obžaloby ze 12. července 1954 byli mezi obviněnými i Mašínové s Paumerem. V říjnu bylo usnesením generálního prokurátora jejich stíhání kvůli útěku za hranice přerušeno do doby, než dojde k jejich dopadení. Po vypuštění Mašínů a Paumera ze žaloby StB do čela skupiny dosadila Ctibora Nováka, ačkoliv se žádné z akcí skupiny neúčastnil a nebyl ani jedním z uprchlíků. Od té doby spis nesl jméno „Ctibor Novák a spol.“

Soud vynesl rozsudek 29. ledna 1955. Ctibor Novák, Zbyněk Janata i Václav Švéda byli odsouzeni k trestu smrti, Zbyněk Roušar dostal doživotní trest. Ostatní obžalovaní si měli dohromady odpykat 216 let odnětí svobody.

Zdena Mašínová starší byla kvůli špatnému zdravotnímu stavu souzena v

⁴⁵ CHALUPOVÁ, c. d., s. 75–79.

samostatném procesu. Na začátku padesátých let byl Mašínové dvakrát operován nádor zažívacího traktu, prodělala rovněž operaci kýly. Na konci listopadu 1954 se její zdravotní stav rapidně zhoršil, proto se nemohla zúčastnit společného procesu s dalšími obviněnými.

Nejvyšší soud 3. června 1955 rozhodl, že se Mašínová dopustila trestných činů velezrady a vyzvědačství a byl jí vyměřen trest odnětí svobody na 25 let a propadnutí celého jmění, přičemž obžaloba navrhovala trest smrti. V té době již byla Mašínová těžce nemocná, trpěla rakovinou tračnicku a její stav se ve vězení ještě zhoršil. Zemřela 12. června 1956.⁴⁶

3 Reflexe v dobovém československém tisku

Dobový tisk se o činnosti odbojové skupiny bratří Mašínů nezmiňoval. Nerefletoval přepadení stanic SNB v Čelákovících a Chlumci nad Cidlinou, akci Kovolis ani zapalování stohů na Moravě. Podle historika Jana Kalouse je možných vysvětlení několik: „*Buď vládnoucí moc nechtěla děsit veřejnost (ačkoliv jinak bývalo i později obvyklé zapojovat ji do pátrání po pachatelích závažných kriminálních činů), nebo nehodlala připustit existenci odbojové protikomunistické skupiny a zveřejnění takových informací, které by mohly na jinak utlumenou společnost zapůsobit neodhadnutelným způsobem.*“⁴⁷

O skupině média poprvé informovala až v únoru 1955 v souvislosti se soudním procesem s členy skupiny. Dobovým obrazem v československém a německém tisku se ve své diplomové práci podrobně zabývala Markéta Chalupová, která sledovala Rudé právo, Mladou frontu, Lidovou demokracii a Svobodné slovo⁴⁸. Práce následně vyšla knižně pod názvem *Nebojovali švestkovými knedlíky: odbojová skupina bratří Mašínů v zrcadle dobového tisku.*

Ve všech sledovaných denících vyšel 2. února 1955 poměrně rozsáhlý agenturní text *Proces proti bandě záškodníků, diversantů a teroristů*. Článek začíná konstatováním informací o proběhlém soudním procesu: „*Před senátem Nejvyššího soudu v Praze byla v těchto dnech souzena sedmnáctičlenná zločinecká banda, která v letech 1950 až 1953 terorisovala pokojné obyvatelstvo na Poděbradsku, Kolínsku, Čáslavsku, Kojetínsku i*

⁴⁶ NĚMEČEK, c. d., s. 103–104; CHALUPOVÁ, c. d., s. 83–88.

⁴⁷ KALOUS, Jan: Reflexe případu bratří Mašínů v dobovém kontextu. In: KOL. aut.: *Odboj a odpor proti komunistickému režimu v Československu a ve Střední Evropě: sborník k mezinárodní konferenci = Resistance and Opposition against the Communist Regime: international conference*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2010. ISBN 978-80-87211-42-7, s. 146.

⁴⁸ CHALUPOVÁ, c. d., s. – 107–123.

*jinde, páchala vraždy i loupeže, rozkrádala státní majetek a organizovala řadu sabotážních akcí.*⁴⁹

V článku je využívána rétorika padesátých let, která se snaží členy odbojové skupiny a jejich spolupracovníky a příbuzné vykreslit v negativním světle. Ctirad a Josef Mašínovi jsou v článku označeni jako otrlí teroristé a vrazi, Milan Paumer jako povaleč, Ctibor Novák jako osoba práce se štítící, Zbyněk Roušar jako bývalý organizovaný fašista a Václav Švéda jako bývalý statkář.

Článek dále popisuje „řetěz zločinů“, které skupina v průběhu let spáchala. Postupně líčí přepadení stanic SNB v Čelákovicích a Chlumci nad Cidlinou a přepadení vozu Kovolisu. Autor se v článku zaměřuje i na „záškodnickou“ činnost dalších obviněných, například Vladimíra Hradce: *„Obviněný Vladimír Hradec se při hlavním líčení doznal, že zásoboval bandu elektrickými rozněcovadly pro připravované destrukce, chloroformem a jedem, kterým měl být tráven dobytek JZD. Zapalovadel bylo použito při zapálení 17 stohů na Hané, z nichž jedenáct úplně shořelo. Tímto ničemným činem bylo poškozeno naše hospodářství o čtvrt milionu korun Kčs.“*

Autor se rovněž snaží přesvědčit čtenáře, že StB o činnosti skupiny věděla, a proto její členové museli utéct do západního Německa: *„Když se pak díky usilovné práci bezpečnostních orgánů podařilo přijít bandě na stopu, rozhodli Novák a Roušar, aby Mašínové, Paumer, Janata a Václav Švéda uprchli přes NDR do západního sektoru Berlína a odtud do západního Německa.“* Dále následuje popis událostí během útěku přes NDR.

V článku je rovněž zmíněno, že obvinění Zdeny Mašínové bude projednáváno samostatně, protože se kvůli nemoci nemohla zúčastnit hlavního líčení. Text končí výčtem délky trestů všech odsouzených.

O den později vychází v Rudém právu komentář *Vrahové našli ochránce*. Autor v něm nejdříve rekapituluje proces a pak se konkrétně věnuje členům skupiny: *„Podívejme se na celou tu galerii odporných vyvrhelů, z nichž většina zasedla na lavice obžalovaných. Byli mezi nimi otrlí teroristé, cháska štítící se práce, povaleči, bývalý organizovaný fašista, bývalý statkář, zloděj, kolaborant a jiné deklasované živly.“*⁵⁰

⁴⁹ ČTK: Proces proti bandě záškodníků, diversantů a teroristů. *Rudé právo*, roč. 33, 2. 2. 1955, č. 32, s. 2.; CHALUPOVÁ, c. d., s. 107–113.

⁵⁰ RP: Vrahové našli ochránce. *Rudé právo*, roč. 33, 3. 2. 1955, č. 33, s. 3.; CHALUPOVÁ, c. d., s. 119–120.

Autor se v komentáři dále zamýšlí nad motivy činů a dochází k tomu, že je to nenávisť ke všem, kteří poctivě pracují, touha po bezprávně získaných penězích, po zbraních, jimiž zabíjeli. Uvádí, že Mašínové s Paumerem vstoupili do americké armády, kde „*slouží mezi pravými*“, a kritizuje americkou armádu a vojáky za válku v Koreji.

4. února pak vyšel v Rudém právu další komentář *Zločinci v americké armádě*, v němž se autor odkazuje na údajné dotazy čtenářů: „*Po přečtení zprávy o procesu se sedmnáctičlennou zločineckou bandou, nad kterou byl v těchto dnech vynesen spravedlivý rozsudek, se lidé ptali, zda tři členové této bandy, kteří uprchli pod ochranou Američanů do západního Německa, budou vydáni Československé republice, na jejímž území spáchali několik vražd a mnoho jiných trestných činů.*“⁵¹ Dále v textu apeluje na USA kvůli jejich vydání, srovnává je s NDR, která Janatu a Švédů vydala a znovu Američany spojuje s válkou v Koreji. Až v závěru článku se dostává k informaci, která se odrazila i v titulku, a tedy že Mašínové a Paumer byli přijati do americké armády.

Mladá fronta vydala pouze dva články týkající se odbojové skupiny, již zmiňovaný článek *Proces proti bandě záškodníků, diversantů a teroristů* a pak publicistickou stať *Šli ke svým* podepsanou zkratkou mh. Ze všech otištěných článků je tento pravděpodobně nejkritičtější. „*Mašínové, Paumer... Ano, správně si vzpomínáte. To jsou ti tři z nedávno odsouzené bandy, která ve svém vzteku nad tím, že už minuly „zlaté časy“ vykořisťování, ve své nenávisti vůči naší vlasti se neštítala ničeho – ani vražd, ani žhářství, ani loupeží. A jsou to právě ti nejhorší, nejotrlejší z nich,*“ uvádí autor v úvodu článku. Plný nenávisti k „těm nejotrlejší“ je i závěr komentáře: „*Kamkoli přijdou, bude to ve znamení bezpráví a zkůz. Jako posly smrti bude je všude provázet nenávisť milionů... až jednoho dne v tomto bídném žoldu zdechnou.*“⁵²

19. února pak ve všech sledovaných denících, kromě Mladé fronty, vychází zpráva *Československo žádá USA o vydání zločinců*, která se věnuje žádosti o vydání Mašínů a Paumera z USA a odkazuje se na smlouvu o extradici zločinců, kterou Československo s USA uzavřelo v roce 1925. Ve Svobodném slovu je i v plném znění otištěna nota, kterou ČSR Spojeným státům zaslala.

⁵¹ RP: Zločinci v americké armádě. *Rudé právo*, roč. 35, 4. 2. 1955, č. 34, s. 3.; CHALUPOVÁ, c. d., s. 120–123.

⁵² mh: Šli ke svým. Mladá fronta, roč. 11, 5. 2. 1955, č. 31, s. 9.; CHALUPOVÁ, c. d., s. 117–118.

4 Vyznamenání bratrů Mašínových

Bratři Mašínové jsou kontroverzními postavami novodobé historie. Podle Josefa Švédy, který se ve své knize zabýval mašínovským mýtem ve společnosti, rozporuplný vztah české veřejnosti k Mašínům přetrvává i v době pokročilého postkomunismu. Přesto podle něj lze sledovat v diskusi o kauze Mašínů od počátku devadesátých let výrazný posun. „*Zatímco na jejich počátku probíhala poměrně bouřlivá diskuse, zda by měli být Mašínové zproštěni viny a plně rehabilitováni či naopak souzeni jako vrazi, v pozdním postkomunismu se již vede spor o to, zda Mašíny vyznamenat či nikoliv,*“⁵³ uvádí Švéda.

Podle něj v pohlížení na kauzu existují tři pozice. První z nich je pro-mašínovská, která považuje Mašíny za hrdiny. Tvoří ji především voliči a politici (např. Mirek Topolánek, Petr Nečas, Alexander Vondra) pravicového spektra a zastánci antikomunismu (např. Konfederace politických vězňů). Druhou je pozice konsenzuální, kterou představují především významní postkomunističtí politici. Patří mezi ně i bývalí prezidenti Václav Havel a Václav Klaus. Havel zaujal k Mašínům odměřené stanovisko již jako člen disentu. Podle Švédy nabídl konsenzuální verzi paměti, a proto Mašínům nikdy neudělil státní vyznamenání. Podle Klause se komunistický režim zhroutil sám od sebe: „*Nebyl zde žádný boj, žádné vítězství, a tudíž žádní vítězové,*“ uvedl. Ani on proto Mašíny nevyznamenal. Představitelé konsenzuálního postoje ponechávají Mašínům právo na jejich činy, odmítají však, aby to byl důvod k jejich adoraci. Třetí pozice je opoziční, která k Mašínům zastává negativní až nenávistný postoj. Prosazují ji především politici z KSČM a levicového spektra.⁵⁴

4.1 Vyznamenání Mirkem Topolánkem v roce 2008

Tehdejší premiér a předseda ODS Mirek Topolánek vyznamenal Josefa Mašína 28. února 2008 během své návštěvy Spojených států amerických. Ctírad Mašín se z časových důvodů nemohl předání zúčastnit. Topolánek svoje rozhodnutí Mašíny vyznamenat do poslední chvíle tajil, setkání s Mašínem nebylo ani v oficiálním protokolu jeho cesty do Washingtonu.

Podle Topolánka měl tento akt vést k celonárodní diskusi o třetím odboji a k usmíření. „*Rozhodl jsem se ocenit bratry Mašíny, protože je potřeba ocenit třetí odboj. Na bratrech Mašínech a jejich otce je vidět, že boj za svobodu a proti totalitě je vždy*

⁵³ ŠVÉDA, c. d., s. 224.

⁵⁴ Tamtéž, s. 223–234.

stejný. *Vždy je to proti nějakému násilí. Bratři Mašínové bojovali se zbraní v ruce. Třetí odboj měl své oběti, vězněné, umučené i popravené,*“ řekl Topolánek, než Mašínovi plaketu předal.

Čestná plaketa předsedy vlády není státním vyznamenáním, vznikla na Topolánkuv popud jako osobní ocenění předsedy vlády. O den dříve než Mašínové plaketu obdržel kubánský disident Oscar Bisset odsouzený k 25 letům vězení a in memoriam také americký kongresman Tom Lantos.

Milana Paumera Topolánek ocenil 4. března 2008 po svém návratu do Prahy.⁵⁵

4.2 Vyznamenání Alexandrem Vondrou v roce 2011

Vojenské vyznamenání Zlatá lípa předal tehdejší ministr obrany a místopředseda ODS Alexandr Vondra Josefu Mašínovi 25. srpna 2011 na pohřbu Ctirada Mašína, který zemřel 13. srpna 2011 ve věku 81 let. Ctirad Mašín obdržel vyznamenání in memoriam.

Vondra rozhodl o vyznamenání Mašínů již v únoru 2011 při výročí komunistického převratu. Osobně jim nejvyšší resortní vyznamenání předal právě až na Mašínově pohřbu.

„V naší novodobé historii po roce 1948 máme málo hrdinů. Máme tendenci hrdinské činy různě relativizovat, stále vidíme pochyby a klademe si otázky. Ve skutečnosti bychom místo otazníku potřebovali vykřičník. Říci jasně, že někdo měl odvalu s komunistickým režimem bojovat,“ okomentoval Vondra vyznamenání.⁵⁶

5 Analýza vybraných médií

5.1 Vyznamenání v roce 2008

5.1.1 Právo

V deníku Právo vyšlo během sledovaného období 29 článků, které se týkaly bratří Mašínů nebo jejich vyznamenání. 29. února byl článek *Při útěku zabíjeli, dostali medaili*⁵⁷ od Jiřího Roškota hlavní zprávou na titulní straně. Zpráva podává základní informace o vyznamenání a činech bratrů Mašínů, přesto obsahuje hodnotící prvky. *„Že si uvědomuje*

⁵⁵ Premiér Mirek Topolánek předal nové osobní vyznamenání bratrům Josefu a Ctiradu Mašínovým. In: *Vlada.cz* [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/setkani-premiera-mirka-topolanka-s-milanem-paumerem--ktery-zde-prevzal-oceneni-predsedy-vlady-cr-v-kramarove-vile--4--3--2008-32192>.

⁵⁶ Poslední sbohem Ctiradu Mašínovi. In: *Mocr.army.cz* [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/posledni-sbohem-ctiradu-masinovi-58949/>

⁵⁷ ROŠKOT, Jiří: Při útěku zabíjeli, dostali medaili. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 1, 3.

kontroverznost tohoto symbolického gesta, premiér potvrdil faktem, že rozhodnutí o udělení medaile Mašínům držel v tajnosti, slavnostní předání nebylo uvedeno ani v protokolu jeho cesty do Washingtonu,“ píše Roškot. Zpráva konstatuje, že medaili dostane „i třetí ze skupiny Mašínovců“ Milan Paumer a v závěru připomíná, že Topolánek medaili udělil ještě kubánskému disidentovi Bissetovi a posmrtně i americkému kongresmanovi Lantosovi.

Právo Mašínů věnovalo téměř celou dvoustranu 2 až 3. Zpráva *Vyznamenání pobouřilo i část koalice*⁵⁸ se zabývá reakcemi politiků, stejně jako krátká zpráva *Lidovci a zelení jsou rozpolceni*⁵⁹ a anketa *Co řekli*⁶⁰. Podle předsedy KSČM Vojtěcha Filipa vyznamenáním Mašínů skončila legitimita vlády, vrah by podle něj neměl být oceněn. S vyznamenáním nesouhlasili ani představitelé ČSSD, podle Lubomíra Zaorálka se vyznamenává za celou společnost a Topolánek ignoroval fakt, že činy Mašínů společnost rozdělují. Tehdejší místopředsdkyně Strany Zelených (SZ) Kateřina Jacques uvedla: „*Cítím to morální dilema, že jejich čin je spojen s násilím. Z tohoto důvodu je to pro mě značně problematické, byť myšlenky, za které bojovali, jsou legitimní.*“ Podle Přemysla Rabase ze SZ není úplně v pořádku odměňovat lidi, kteří se za hranice násilně prostříli, protože mnoho lidí emigrovalo a nemuseli při tom nikoho zranit. Členové KDU-ČSL se k ocenění vyjadřovali vyhybavě. „*Váhal bych, případ znám jen z médií. Největší problém mám s krádeží peněz, protože pokladník nemůže vědět, jestli je to zloděj, nebo z dnešního pohledu hrdina,*“ řekl tehdejší předseda strany Jiří Čunek. Místopředseda Poslanecké sněmovny Jan Kasal z KDU-ČSL uvedl, že Topolánkovo rozhodnutí nebude komentovat. Vyznamenání podpořili členové ODS, například předseda Senátu Přemysl Sobotka uvedl, že rozhodnutí premiéra vítá. V článku *Lidovci a zelení jsou rozpolceni* paradoxně nejsou žádné výroky členů Strany zelených, reakce Kateřiny Jacques a Přemysla Rabase jsou uvedeny jen v anketě *Co řekli*.

Vlastní zprávu⁶¹ dostalo i trestní oznámení, které na Topolánka podal Jaroslav Brehovský. Podle Brehovského schvalování činů bratrů Mašínových, jakož i jejich vyznamenání, naplňuje znaky trestného činu schvalování trestného činu. Článek obsahuje i vyjádření tří právníků. Jaroslav Ortman a Radek Ondruš nepovažují Topolánkovo jednání

⁵⁸ ADAMIČKOVÁ, Nad'a a Marie KÖNIGOVÁ: Vyznamenání pobouřilo i část koalice. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

⁵⁹ Ada, Nig: Lidovci a zelení jsou rozpolceni. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

⁶⁰ Ada, Nig: Co řekli. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

⁶¹ VACULÍK, Radim: Na Topolánka podáno trestní oznámení. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

za trestné, opačný názor pak zastáva Josef Lžičař.

Tématu Mašínů se částečně věnuje i rozhovor s Jiřím Paroubkem⁶². „*Myslím, že čin pana Mašina byl kontroverzní. On se přece neprostřelil jenom přes nějaké exponenty komunistického režimu a jeho potlačovatelských složek. Pokud vím, zahynuli přitom, abych tak řekl, pouzí souběžníci, tedy lidé, kteří jenom sloužili a kteří se ve špatný okamžik ocitli na špatném místě,*“ říká Paroubek v rozhovoru a dodává, že on by Mašiny určitě nevyznamenal.

Na třetí straně pokračovala zpráva z titulní strany a vyšly další dva články týkající se Mašínů. Jeden z nich *Historici hledají pochopení jejich činů*⁶³ se zabývá názory historiků, kteří se shodují, že otec měl na Mašiny velký vliv, ve výkladu a hodnocení jejich činů se však rozcházejí. „*Já vnímám důsledky jejich činnosti rozporně, ale současně chápu a rozumím jejich motivaci,*“ říká historik Petr Hofman z Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd ČR. Zároveň uvádí, že kdyby u nás byl protikomunistický odboj založen na širším základě, činy Mašínů by byly vnímány jinak. Podle Niny Pavelčíkové, vedoucí Katedry historie Filozofické fakulty Ostravské univerzity jsou sporné hlavně činy Mašínů mezi civilním obyvatelstvem. „*Na jedné straně se tedy můžu obdivovat jejich hrdinství a tomu, co dokázali, ale s právním podkladem toho případu mám problém,*“ uvedla Pavelčíková. Poslední oslovený historik Eduard Stehlík z Vojenského historického ústavu je v hodnocení Mašínů jednoznačnější: „*Pokladníka zastřelili jeho vlastní zbraní poté, co ji na ně vytáhl. A brali ho jako osobu natolik prověřenou a spolupracující s režimem, že mu režim svěril pistoli.*“

Druhý z nich je *Příběh Mašínů v datech*⁶⁴, který, jak titulek napovídá, chronologicky shrnuje život Mašínů a jejich odbojové aktivity.

Vyznamenáním Mašínů se zabývá i komentář Petra Uhla *Tak Mašínovi nám budou vzorem*⁶⁵, Uhl v něm zaujímá k vyznamenání kritické stanovisko. „*Bratry Mašínovy poctil předseda vlády „premiérskou medailí“, neboť jejich násilí má být vzorem novým generacím. Václav Havel a Václav Klaus odmítli bratry Mašínovy vyznamenat. Oba pamatovali, jak snad všichni občané odsuzovali v roce 1953 vraždění Mašínových, tedy ti – a byla jich tenkrát už většina – kteří nesouhlasili s KSČ a přáli si*

⁶² JANIŠ, Petr: Jestli někdo poškodil české zájmy, tak je to Topolánek. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

⁶³ Hyp: Historici hledají pochopení jejich činů. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 3.

⁶⁴ Lh: Příběh Mašínů v datech. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 3.

⁶⁵ UHL, Petr: Tak Mašínovi nám budou vzorem. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 6.

změnu poměrů,“ píše Uhl v komentáři. Dalo by se polemizovat s tvrzením, že snad všichni občané v roce 1953 Mašiny odsuzovali. O Mašíněch a jejich činech pravděpodobně většina obyvatel nevěděla, skupina působila v utajení a média se o nich zmiňovala až v souvislosti se soudním procesem od dva roky později. Pravice podle Uhla oceněním Mašínů získala argument, že komunismus je nejen stejný, ale možná horší než nacismus, a proto bude násilí vůči levici ospravedlnitelné. Radovat se ale podle něj lze z trestného oznámení na Topolánka pro trestný čin schvalování trestného činu, protože „na trestnost jednání nemá vliv, zda byl pachatel toho základního jednání pro ně vůbec stíhán, třeba kvůli promlčení“.

1. 3. vyšel v Právu komentář Martina Hekrdly s titulkem *Mnoho splněných snů*⁶⁶. I postoj Hekrdly k vyznamenání je kritický, Mašiny označuje za řezníky a jejich činy za ideologicky zdůvodněné řezničiny: „Doposud jsme si v Česku zvykali na prostoduchou přímočarost politického suterénu v horní parlamentní komoře, která periodicky posiluje humanismus oslavou řezníků a demokracii vymyšlením zákazů. Ale to, oč tu od předvčerejška – od Topolánkova „splněného snu“ – běží, je něco nového: první krok k začlenění ideologicky zdůvodněných řezničín do panteonu státní, stále ještě demokratické politiky.“ Hekrdla kritizuje i vyjádření předsedkyně Konfederace politických vězňů Naděždy Kavalírové, podle něj si Kavalírová „postalínsku myslí, že když se holt kácí les, létají třísky. Nebo jak jinak si vyložit její slova, že při mašínovské anabázi „se staly zlé věci“, leč „ty jsou vyváženy obrovskou myšlenkou útěku za svobodou...“ Co je, probůh, na myšlence útěku obrovského? A co učinili Mašínové pro svobodu své vlasti potom?“ pokračuje Hekrdla, který v závěru podrobí kritice i Milana Paumera, jenž jejich příběh vypráví na školách. „A studenti podle něj prý chápou, že „komunismus nebyl dobrý“. I to, že naopak bylo nutné (a dobré?) zabít. Budou zářné zitrky. A mnoho splněných snů,“ uzavírá Hekrdla a parafrázuje Mirka Topolánka, který vyznamenání označil za splněný sen.

Ve stejný den věnovalo Právo Mašínům celou stranu 8. Článek *Při cestě do Berlína zabili šest lidí*⁶⁷ popisuje jejich odbojovou činnost, přepadení stanic SNB, vozu Kovolisu i putování po NDR. „Z budovy si chtěli odnést zbraně. Plán ale nevyšel. Sloužící policista se jim vzepřel, a byl proto zastřelen. Mladíci utekli z místa ve spěchu, bez lupy,“ uvádí autor podepsaný lh, podle později analyzovaných článků se zřejmě

⁶⁶ HEKRDLA, Martin: Mnoho splněných snů. *Právo*, roč. 18, 1. 3. 2008, č. 52, s. 6.

⁶⁷ Lh: Při cestě do Berlína zabili šest lidí. *Právo*, roč. 18, 1. 3. 2008, č. 52, s. 8.

jedná o Lenku Hlouškovou. Sporné je tvrzení, že se Mašínům sloužící policista při přepadení stanice v Chlumci nad Cidlinou vzepřel. Slovo vzepřel naznačuje jakýsi boj nebo odpor, který měl policista vykonat. Podle dostupných dokumentů policista chtěl po úderu do hlavy, který ho měl omráčit, vytáhnout pistoli z pouzdra, k tomu už však nedošlo, protože ho Josef Mašín zastřelil, což podle mého názoru nenaplnuje podstatu slova vzepřít se. „*Druhý pokus si skupina naplánovala o pár dní později do Čelákovic. Mašíni, Paumer a Janata tam 28. září vyjeli v kradené sanitce,*“ popisuje článek přepadení vozu Kovolisu. Této akce se však nezúčastnili oba Mašínové, ale pouze Ctirad. Josef Mašín v té době získal práci řidiče v Jeseníkách a z pracovních důvodů nemohl přijet. Sporné je v článku i další tvrzení: „*Útěk z Československa naplánovali na říjen 1953. Na cestu si opatřili i výbušniny.*“ Skupina sice ukradla několik desítek kilogramů výbušniny donarit, na cestu ji ale použít neplánovala. Výbušninu chtěli využít při atentátu na sídlo KSČ nebo vysoké představitele komunistické strany, k čemuž nakonec nedošlo. Na cestu na Západ se skupina vyzbrojila pouze lehce, měli s sebou pouze čtyři pistole, neboť se domnívali, že do cíle dorazí za několik dní. Jako článkovou fotografii použilo Právo policejní snímek podřezaného strážmistra Honzátka.

Další článek, který na straně 8 vyšel, je rozhovor Lenky Hlouškové s Milanem Paumerem⁶⁸. Paumer v něm říká, že se necítí být vrahem, ani hrdinou. „*Ani jedním. Bojoval jsem proti teroru se stejnými zbraněmi, jaký používal on,*“ říká Paumer, který rovněž v rozhovoru odmítá, že by zabili Honzátka svázaného. Na policejních fotografiích z místa činu však ruce svázané má. „*To je lež. Lžou i fotografie. Ale fámy jsem slyšel mockrát. Do Čelákovic jsme žádné padákové lano, jak se tvrdí, nevezli. Bojovali jsme proti sadistům. Naše metody nepovažuji za nijak nepřiměřené,*“ uvádí Paumer a dodává, že je přesvědčen, že to StB, která případ vyšetřovala, „narafičila“.

Dále na straně 8 vyšly dva komentáře. Oba se na vyznamenání Mašínů dívají negativně. František Bublan podle svých slov marně hledá důvod, proč Topolánek Mašíny ocenil⁶⁹. „*Z jeho vyjádření mi nakonec vyplyne, že jo to za to, že se postavili totalitnímu režimu se zbraní v ruce a odešli za svobodou. V tom případě má premiér v udělování medailí co dohánět,*“ píše Bublan v komentáři *Komu dluží medaili*. Podle Bublana by tak měli medaili dostat všichni, kteří mezi lety 1948 až 1989 Československo

⁶⁸ HLOUŠKOVÁ, Lenka: Paumer: Naše metody nebyly nijak nepřiměřené. *Právo*, roč. 18, 1. 3. 2008, č. 52, s. 8.

⁶⁹ BUBLAN, František: Komu dluží medaili. *Právo*, roč. 18, 1. 3. 2008, č. 52, s. 8.

opustili. Zamýšlí se rovněž nad tím, jak se pak stavět k lidem, které Státní bezpečnost opustit zemi donutila. Ve světle případu by podle něj ti, co opustili republiku nedobrovolně, měli dostat osvědčení o zbabělosti. „*Většina lidí vnímá tento medailový akt s velkými rozpaky, nebo jej přímo odmítá. Něco není v pořádku, nějak nám to nesedí. Jsem za tento vnímavý postoj rád, nejsem však rád za jednoduchý a prázdný postoj premiéra,*“ uzavírá Bublan.

Druhým komentářem je *Hrdinové neutíkají, hrdinové trpí*⁷⁰ od Luděk Nezmar, podle kterého Mašínové neudělali pro pád komunismu tolik, aby byla jejich zásluha oceněna. Podle Nezmar jim však náleží vyznamenání udělené Benešem za činnost během druhé světové války. Zapálení stohů slámy na Moravě označuje Nezmar jako neuvážený čin než jako boj s komunismem. „*V této souvislosti je naprosto pochopitelné, že za těchto podmínek bylo pro oba bratry nemyslitelné zůstat za vlády komunistů v Čechách. Naprosto logickým krokem, pokud jste nesvobodni, týráni a nemáte nejmenší šanci proti obrovské komunistické mašinérii bojovat, je utéci na svobodu. Pokud však během svého útěku vraždíte lidi, respektive dva příslušníky bezpečnosti, abyste si opatřili zbraně, a následně zabijete pokladníka pro získání peněžních prostředků, tak se již nejedná o útěk, ale o zoufalý čin provázený zavražděným,*“ píše Nezmar. Pod výrazem boj proti systému Nezmar chápe atentát na Heydricha, který spáchali Jozef Gabčík a Jan Kubiš. To byl podle něj skutečný boj proti utlačovatelům. „*Při tomto pohledu však vraždění bratrů Mašínů nelze považovat za čin hodný ocenění. Mašínové nebojovali za mne ani za nikoho jiného, Mašínové bojovali jen sami za sebe. Bojovali o holý život, za svůj lepší život na západě,*“ uvádí a ptá se, proč Mašínové nenaplánovali útok na Gottwalda a místo toho jen pálili slámu. „*Jejich vraždy neměly ani zrnko politického manifestu poukazujícího na zvláštní komunistického režimu; oni chtěli jen utéct, chtěli žít,*“ kritizuje Nezmar. „*Vyznamenání se uděluje za zásluhy, které jedinec vykonal pro společnost. Za hrdinství, které v nějaké formě prospělo národu nebo jinému člověku, ale nemyslím si, že by se mělo udělovat za to, pokud člověk uteče, a ještě při tom umírají lidé. Hrdinová neutíkají, hrdinové trpí,*“ myslí si Nezmar. Komentář Nezmar uzavírá s tím, že je hodnotit těžké, zda Mašínové udělali chybu, nebo dosáhli v boji s uzurpátory maxima. Topolánek však udělením plakety podle něj udělal chybu.

⁷⁰ NEZMAR, Luděk: Hrdinové neutíkají, hrdinové trpí. *Právo*, roč. 18, 1. 3. 2008, č. 52, s. 8.

Další článek vychází 3. března. Jde o zprávu⁷¹, která se zakládá na Topolánkových výrociích, které pronesl v České televizi. Protože je 3. března pondělí, předpokládám, že se jednalo o nedělní vystoupení v pořadu Otázky Václava Moravce. „*Mě nesmírně mrzí, že přitom zahynuli lidé, ale v komunistických lágrech jich zahynulo daleko víc,*“ řekl v pořadu Topolánek, podle něhož by mohlo vyznamenání nastartovat potřebnou diskusi o třetím odboji. V televizi rovněž uvedl, že argumentu předsedy KSČM Vojtěcha Filipa, že by bratři Mašínové, které označil za vrahy, byli v Německu odsouzeni, nevěří. „*Kdyby Vojtěch Filip souběžně s tím řekl: My se nehlásíme k únoru 1948, k tomuto puči, a považujeme Klementa Gottwalda za masového vraha, tak bych těch slovům možná rozuměl,*“ cituje článek Topolánkovy vyjádření.

Ve stejný den vychází i komentář Jana Kellera *O Mašíny tu přece nejde*⁷². Podle Kellera nešlo Topolánkovi, navzdory jeho výroků, o rozproutání debaty o legitimitě třetího odboje. „*Mirek Topolánek je jistě jeden z posledních, kdo by mohl mít na podobné diskusi zájem. Jako frekventantu elitní vojenské školy totalitního režimu by mu jistě bratři Mašínové poradili, aby se nechal svázat, omámit a bodnout. Nic jiného přece sluhové totality nezasluhují,*“ kritizuje ironicky Keller. Topolánek podle něj potřebuje rozpoutat diskusi ze zcela pragmatických důvodů – kvůli poklesu preferencí, konfliktům v koaliční vládě a tomu, že „*nikdo neví, co Topolánek v Americe slíbil ohledně radaru*“. „*Čím více se bude mluvit o bratrech Mašínech, tím větší ticho bude panovat ve věci radaru, křehkosti koalice a pádu referencí ODS v posledních týdnech před podepsáním vysoce sporné dvoustranné smlouvy,*“ píše Keller.

5. března vychází poměrně rozsáhlá zpráva⁷³, která informuje o tom, že Topolánek plaketu předal i poslednímu žijícímu členovi odbojové skupiny Milanu Paumerovi.

O den později, tedy 6. března, otisklo Právo zprávu⁷⁴ o tom, že premiérskou plaketu dostal i novinář, disident a někdejší kancléř prezidenta Václava Havla Ivan Medek. V článku Právo připomíná, že stejnou medaili získali i Mašínové a cituje Medkovo vyjádření týkající se Mašínů: „*Myslím, že by stačilo jen říct – my jsme to museli udělat, protože nám v té situaci nic jiného nezbývalo, ale je nám to líto. Ne měli*

⁷¹ Alm: V lágrech zahynulo víc lidí než rukou Mašínů, argumentuje premiér. *Právo*, roč. 18, 3. 3. 2008, č. 53, s. 4.

⁷² KELLER, Jan: O Mašíny tu přeci nejde. *Právo*, roč. 18, 3. 3. 2008, č. 53, s. 6.

⁷³ GÖTZOVÁ, Jitka: Topolánek ocenil medaili i Paumera. *Právo*, roč. 18, 5. 3. 2008, č. 55, s. 2.

⁷⁴ Gö: Premiér Topolánek předal medaili i exkancléři Medkovi. *Právo*, roč. 18, 6. 3. 2008, č. 56, s. 3.

jsme na to právo a je nám to jedno.“

V sobotu 8. března vychází rozsáhlý rozhovor⁷⁵ Alexandra Kramera s premiérem Topolánkem. Tématu Mašínů se věnuje v několika otázkách. *„Do tohoto kontextu boje proti totalitě zapadají i ti zbývající dva, bratři Mašínové. Já jsem o tom samozřejmě dlouho uvažoval, než jsem se k tomu kroku rozhodl. Oni dostali ten boj proti totalitě do vínku od svého otce, který byl zcela mimořádnou postavou našeho protinacistického odboje. A reagovali na to, co se dělo kolem nich: na třídní boj, na válku, kterou ten komunistický režim vyhlásil celým skupinám obyvatelstva! Když někdo něco takového udělá, musí počítat s odporem. A musí počítat i s tím, že kromě těch, kteří bojují mozem a perem, nebo kteří se upálí, jsou i takoví, kteří vezmou do ruky zbraň. To byli Mašínové,“* říká v rozhovoru Topolánek a dodává, že diskusi o třetím odboji vyvolal zcela úmyslně, protože je přesvědčen, že nevyrovnat se s minulostí je trestuhodné.

V pondělí 10. března vychází článek *Paumer: Zabili jsme, viděli naše tváře*⁷⁶, který je postavený na informacích, které Paumer řekl v pořadu Nedělní partie na Primě. Hostem pořadu byl týž den i předseda ČSSD Jiří Paroubek. Článek upozorňuje na to, že si Paroubek s Paumerem nepodali ruce. *„Paroubek se pak v zákulisí televize s Paumerem minul, aniž by se jakkoli pozdravili,“* píše autor podepsaný zkratkou dan.

O den později, 11. března, vychází dva články týkající se Mašínů – zpráva *Mašínovi se od Klause vyznamenání nedočkají*⁷⁷, která vychází z výstupu prezidenta Václava Klause v České televizi, kde prohlásil, že Mašíny nevyznamená, a komentář Jiřího Vančury *Násilí – komu ku prospěchu?*⁷⁸ Podle Vančury *„snaha senátorů ODS adorovat bratry Mašínovy jako hrdiny odboje stejně jako premiérovy čerstvě udělené medaile jen zbytečně jitrí a rozdělují společnost, pokud není cílem pouhá snaha odvracet pozornost od problémů a záměrů mnohem naléhavějších.“* Násilné svržení komunismu bylo podle něj v době Mašínů možné pouze cestou atomové války. *„Uvažovali o tom Mašínové v souladu s míněním svých krajanů? Podpálením stohů způsobili starosti a škodu zemědělcům – nebo snad očekávali, že jejich plameny vyvolají povstání? Bylo hrdinstvím podřezání spoutaného a omámeného policisty? Zabili pokladníka převážejícího peníze na výplatu proto, že byl také milicionářem? Sotva bych kdy hovořil*

⁷⁵ KRAMER, Alexander: Moje pozice v ODS je taková, jakou si zasloužím – tedy silná, říká Topolánek. *Právo*, roč. 18, 8. 3. 2008, č. 58, s. 18–19.

⁷⁶ Dan: Paumer: Zabili jsme, viděli naše tváře. *Právo*, roč. 18, 10. 3. 2008, č. 59, s. 2.

⁷⁷ Gö: Mašínovi se od Klause vyznamenání nedočkají. *Právo*, roč. 18, 11. 3. 2008, č. 60, s. 4.

⁷⁸ VANČURA, Jiří: Násilí – komu ku prospěchu?. *Právo*, roč. 18, 11. 3. 2008, č. 60, s. 6.

o bratrech Mašínových jako o vrazích, mám je však za dobrodruhy, jimž vlastní vidění světa bránilo poznat, že násilí je už kontraproduktivní,“ uvádí Vančura, podle něhož žádný z těchto činů režimu neuškodil, naopak mu prospěl. Komentář uzavírá poznámkou, že nelze klást rovnítko mezi vojáky a letce za druhé světové války a účastníky protikomunistické rezistence.

K tématu Mašínů se Právo vrátilo 15. března, kdy mu věnovalo celou dvoustranu 18–19. Na straně osmnáct vyšel poměrně rozsáhlý článek⁷⁹, který vychází z rozhovoru Lenky Hlouškové se synem Josefa Rošického, kterého Josef Mašín zastřelil. V perexu autorka uvádí, že Rošický ve výpovědi bortí oslavné mýty, které kauzu stále častěji obklopují. *„Tátu zavraždili. Byla to loupežná vražda a Mašínové jsou loupežní vrazi,*“ říká v článku Stanislav Rošický, podle něhož nemohl jeho otec peníze vydat. *„Uměl střílet. Za první světové války bojoval v Itálii. A proč měl u sebe zbraň? Ta se při převozu peněz vozí. A pokud vím, když Mašín střílel, ležel můj táta omráčený na zemi,*“ uvedl Rošický.

Dále na straně 18 vyšel krátký článek *Mýty a fakta kolem kauzy*⁸⁰, který vyvrací informaci, že odbojová skupina bratří Mašínů měla pouze pět členů, jejími oběťmi byli fanatici ve službách KSČ, pracovali beze stop nebo že při krádeži zemřel pokladník. Rošický byl hlavním účetním Kovolisu, pokladního tehdy při převozu peněz zastupoval. Paradoxní je, že Právo do té doby Rošického jako pokladníka označovalo.

Na straně 19 pak deník otiskl článek *„Otřesné fotografie z přepadení stanice SNB v Čelákovcích*“⁸¹, tedy tři policejní snímky zavražděného Honzátko, snímek budovy, kde se stanice SNB v Čelákovcích nacházela, a snímek sanitky, kterou skupina při akci odcizila. Posledním článkem týkajícím se Mašínů, který ten den vyšel, je krátký rozhovor s Miroslavem Kačorem⁸², v němž Kačor mluví o dokumentu Svědomí hrdinů, který se zabývá oběťmi odbojové skupiny a jejich rodinami. Zároveň uvádí, že Česká televize mu tento námět několikrát odmítla.

17. března na titulní straně vychází rozhovor s ekonomem Janem Švejnar⁸³,

⁷⁹ HLOUŠKOVÁ, Lenka: Syn zastřeleného účetního promluvil: „Mašínové jsou pro mne loupežní vrazi“. *Právo*, roč. 18, 15. 3. 2008, č. 64, s. 18.

⁸⁰ Lh: Mýty a fakta kolem kauzy. *Právo*, roč. 18, 15. 3. 2008, č. 64, s. 18.

⁸¹ Lh: Otřesné fotografie z přepadení stanice SNB v Čelákovcích. *Právo*, roč. 18, 15. 3. 2008, č. 64, s. 19.

⁸² Lh: Dokumentarista: Česká televize mi odmítla námět. *Právo*, roč. 18, 15. 3. 2008, č. 64, s. 19.

⁸³ JANIŠ, Petr. Švejnar: Mašínové byli stateční, ale nevyznamenal bych je. *Právo*, roč. 18, 17. 3. 2008, č. 65, s. 1.

který na začátku února 2008 neúspěšně kandidoval na post prezidenta. Švejnar v rozhovoru uvádí: „*Kauza bratří Mašínů rozděluje občany ČR skoro víc než jakákoli jiná kauza. Je na premiérovi, aby zaujal postoj, který považuje za správný. Myslím, že jsou to lidé, kteří byli velice stateční a byli hrdinové, jejich otec byl za druhé světové války hrdina. Já sám jsem se při prezidentské kampani rozhodl: kdybych se stal člověkem, který může vyznamenávat, v tomto případě bych vyznamenání neudělal z toho důvodu, že při jejich činnostech zahynuli lidé. Považoval jsem ten princip za úplně nejdůležitější, aniž bych zpochybňoval důležitost odboje proti komunistickému režimu.*“

O den později, tedy 18. března, otisklo Právo další komentář⁸⁴. Tentokrát se tématu vyznamenání věnoval Jiří Hanák, jako jediný z komentátorů v Právu zaujímá k Mašínům neutrální postoj, všichni předchozí se k nim stavěli spíše negativně. „*Ve sporech o to, zda bratři Mašínové byli zločinci, či hrdinové, není možné nebrat v potaz dobu, ve které se drama odehrávalo. Bez toho se spor mění v hysterickou vřavu bez jakékoli vypovídací hodnoty,*“ píše Hanák, který se v komentáři věnuje historickému kontextu, popisuje třídní boj nebo soudní procesy. „*Co s tím? Hrdinové? Vrazi? Oběti na obou stranách oné války, vyhlášené komunistickou mocí společnosti, měly děti či pozůstalé. Měli je ti ubít, popravit, měli je Mašínové, jako je měl Mašiny zabítý pokladník Rošický či oba policisté v ČSR či oni čtyři, které Mašínové zastřelili v NDR. Jak soudit? Bratry Mašiny bych nevyznamenal, to pro podříznutí bezmocného a omámeného strážmistra. Za vrahy je však odmítám považovat. Jejich činy v dobovém kontextu totiž nepostrádají znaky hrdinství,*“ uzavírá.

Posledním článkem, který v Právu ve sledovaném období vyšel, je krátká zpráva⁸⁵ z 29. března, která popisuje veřejnou besedu s Milanem Paumerem. Zpráva vychází především z Paumerových výroků. Kde se beseda uskutečnila, článek neuvádí.

5.1.2 Lidové noviny

Lidové noviny během sledovaného období otiskly 23 článků týkajících se Mašínů nebo jejich vyznamenání. Stejně jako v Právu vychází v Lidových novinách první článek, který se týká Mašínů a jejich vyznamenání, 29. února. Jde o hlavní zprávu⁸⁶ na titulní

⁸⁴ HANÁK, Jiří: Válka proti společnosti. *Právo*, roč. 18, 18. 3. 2008, č. 66, s. 6.

⁸⁵ Jov: Paumer: Roznášet letáky nemělo smysl, bylo lepší někoho zastřelit. *Právo*, roč. 18, 29. 3. 2008, č. 76, s. 5.

⁸⁶ ŠUPOVÁ, Tereza: Zadostiučinění pro Mašiny. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 1, 2.

straně. Zpráva popisuje udělení vyznamenání, obsahuje reakce politických stran i informaci o podání trestního oznámení na premiéra Topolánka. V článku lze najít například vyjádření prezidenta Václava Klause. „*Jde o výsostné rozhodnutí pana premiéra a jako takové je pan prezident respektuje,*“ uvedl Klausův mluvčí Petr Hájek. Bývalý prezident Václav Havel se k ocenění nechtěl vyjadřovat. Lidovci a zelení jsou podle článku k vyznamenání zdrženliví, z obou stran zazněla kritická i pochvalná slova, levice pak vyznamenání odsoudila.

Mašínům se na titulní straně věnuje i Sloupek LN⁸⁷, v němž Martin Weiss kritizuje trestní oznámení na Topolánka. „*Premiér vedle toho, že musí při své práci naplňovat bezpočet zákonů, má také to privilegium, že se může stýkat, s kým chce, a říkat, co chce, a tak některé lidi a myšlenky vyzdvihnout před veřejností. Pokud si myslíte, že jednání Josefa Mašína by nemělo být takto vyzdvižováno a povyšováno na vzor, máte smůlu. Nelze si představit úkon ústavního činitele, který by byl méně způsobilý k trestnímu postihu, než je udělení vyznamenání,*“ uvádí Weiss a dodává, že „*máme premiéra, který hraje golf, poslouchá Nohavicu a váží si Rašína a Mašínů. Pokud chcete premiéra s jinými zálibami, budete si ho muset zvolit. Dokud to ještě není trestné.*“

Ve stejný den věnovaly Lidové noviny tématu Mašínů celou dvoustranu 2–3. Na straně 2 vyšla zpráva *Hrad: Je to Topolánkova věc*⁸⁸, která se šířeji věnovala reakcím politiků, konkrétně obsahuje vyjádření Přemysla Rabase ze SZ a Vojtěcha Filipa z KSČM, trestnímu oznámení (obsahuje vyjádření Jaroslava Brehovského, který oznámení podal) a v závěru i krátkému popisu činů odbojové skupiny. Dalším článkem je rovněž zpráva s titulkem *Premiér čekal na příležitost*⁸⁹, která připomíná, že Topolánek byl pro vyznamenání Mašínů již jako senátor a v roce 2007 je při Dnech NATO označil za hrdiny. Zároveň však upozorňuje, že v roce 2004 Topolánek pro Právo řekl, pro vyznamenání Mašínů v Senátu hlasoval „po velkém váhání“. Krátká zpráva *Dosud byly oceněny jen dvě osobnosti*⁹⁰ rekapituluje, že Topolánek udělil premiérskou plaketu do té doby pouze dvěma lidem – americkému kongresmanovi Tomu Lantosovi a kubánskému disidentovi Oscaru Bissetovi.

Na stejné straně se ve sloupci komentářů nachází i komentář *Topolánek věří*

⁸⁷ WEISS, Martin: Co za nás soudy nevyřeší. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 1.

⁸⁸ MACHÁLKOVÁ, Jana. Hrad: Je to Topolánkova věc. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

⁸⁹ Drv: Premiér čekal na příležitost. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

⁹⁰ Drv: Dosud byly oceněny jen dvě osobnosti. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

hrdinům⁹¹ od Zbyňka Petráčka, podle kterého nemohl být člověk, který Topolánkovy výroky a chování sleduje pozorněji, vyznamenáním Mašínů překvapen. „*Chtě nechtě je stále srovnáván s Václavem Klausem. V ODS sice převálcoval jeho éru svými volebními úspěchy, ale nemá Klausovo intelektuální zázemí. Není ekonom, není vědec, není ideolog – nicméně nějaký záchytný systém hodnot, nějakou ideologii hledá. Hledá vzory a nachází je v hrdinství a hrdinech, což vůbec není špatná volba,*“ píše Petráček a dodává, že Topolánek má „*smůlu v jedné věci – hledá hrdiny v národě, který si svých hrdinů nikdy příliš necenil*“, v čemž podle něj pramení celý problém.

Na straně 3 vyšly o Mašínech další tři články. Jedním z nich je zpráva *Děkuji, ale už se zřejmě nevrátím*⁹², která vychází z výroků Josefa Mašína, které pronesl po obdržení medaile. Vyjadřuje se v ní i k politické scéně v České republice nebo případnému návratu do Česka. Dalším je krátký rozhovor s Milanem Paumerem⁹³, podle kterého Topolánek vyznamenáním Mašínů proboural ledovou zeď. Posledním z nich je článek *V patách jim bylo 24 tisíc policistů*⁹⁴, který popisuje útěk do Západního Berlína.

Jako citát dne pak Lidové noviny vybraly výrok Josefa Mašína: „*Je to malý krok pro mě, ale velký krok pro Českou republiku.*“⁹⁵

Prvního března je na titulní straně Lidových novin v sekci Úhel pohledu otištěna první část komentáře Ivana Medka *Mašínům by projev lítosti slušel*, který napsal v roce 2004 pro BBC. „*V dějinách našeho protikomunistického odboje se jen málokdy setkáme s takovou odvahou, jakou projevili bratři Mašínové a jejich přátelé. Možná že by se místo odvahou dalo říci statečností, ale jsem si jist, zda je to totéž,*“ napsal Medek, podle něhož odvaha a vytrvalost, s jakou skupina svobodou šla, zaslouží obdiv. „*Soudit nemohu a nechci. Možná že se mýlím, ale myslím si, že sebenepatrnější projev lítosti, vycházející ze svědomí mužů tehdy mladých, by velikost jejich odvahy nezmenšil. Právě naopak,*“ uzavírá Medek v komentáři, který pokračuje na straně deset.⁹⁶

Tématu vyznamenání Mašínů se ve své glose⁹⁷ věnuje i Martin Weiss. Kritizuje vyjádření politiků k vyznamenání Mašínů, například předsedy KSČM Vojtěcha Filipa nebo

⁹¹ PETRÁČEK, Zbyněk. Topolánek věří hrdinům. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

⁹² ŠUPOVÁ, Tereza. Děkuji, ale už se zřejmě nevrátím. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 3.

⁹³ Jam: Klukům to moc přeju. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 3.

⁹⁴ MACHÁLKOVÁ, Jana: V patách jim bylo 24 tisíc policistů. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 3.

⁹⁵ MAŠÍN, Josef: Citát dne. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 10.

⁹⁶ MEDEK, Ivan: Mašínům by projev lítosti slušel. *Lidové noviny*, roč. 21, 1. 3. 2008, č. 52, s. 1, 10.

⁹⁷ WEISS, Martin: Mašínové – horký brambor české politiky. *Lidové noviny*, roč. 21, 1. 3. 2008, č. 52, s. 10.

Václava Havla a Václava Klause. „Je zajímavé, že ani Václav Havel nenašel pro hodnocení Mašínů aspoň tak jasná slova jako třeba pro odsun Němců. Václav Klaus ochotně fouká větru, když jde o něco abstraktního, za co nemá žádnou odpovědnost, jako třeba globální oteplování. Ale když přijde na pořad dne témat, na něž mají někteří Češi názor velmi vyhraněný, prezidentovi se najednou nedostává slov,“ píše Weiss.

V pondělí 3. března vyšel v rubrice názory komentář Bohumila Doležala⁹⁸, podle něhož je dobře, že Topolánek vyznamenáním znovu otevřel případ Mašínů. Některé výtky vznášené vůči činnosti odbojové skupiny považuje za nesmyslné. „Například představa, že všechno dělali jen kvůli tomu, aby se dostali na Západ. Ve skutečnosti chtěli bojovat s režimem doma. K tomu potřebovali zbraně a peníze, opatřili si je způsobem, jakým si jen opatřují odbojové skupiny, a přišli při tom o život tři lidé, dva komunističtí policisté a jeden civilista,“ píše Doležal, podle něhož se skupina rozhodla odejít na Západ, až když bylo pokračování jejich činnosti v Československu nemožné. „A vyčítat jim, že místo aby spáchali atentát na Gottwalda, zapalovali stohy, je směšné, taková akce byla nad síly osamocené malé skupinky,“ uvádí a dodává, že prostředky, které skupina využívala, jsou tradiční v odboji a partyzánské válce: „Mašínové se rozhodli vést občanskou válku a používali prostředky občanské války v době, kdy žádná občanská válka nebyla.“

Další den Lidové noviny otiskly krátkou agenturní zprávu⁹⁹, která informuje o tom, že Topolánek Kramářově vile ocenil Milana Paumera. Mašínům se ve svém komentáři¹⁰⁰ krátce věnuje i Ludvík Vaculík: „Ten případ bratří Mašínů mi také, jako všem, připadá sporný. Myslím, že Topolánek to teď vyřešil dobře: statečnost byla vyznamenána, sporná stránka činu byla se slyšitelným mlčením p/r/ominuta.“

Pátého března věnovaly tématu Lidové noviny celou stranu 3. Článek *Opomíjení velikáni*¹⁰¹ se věnuje faktu, že Topolánek se, na rozdíl od prezidentů Václava Havla a Václava Klause, ve výběru hrdinů zaměřuje na protikomunistické odbojáře. Podle Václava Drchala, autora článku, Havel v oceňování lidí preferoval především intelektuály a disidenty z dob normalizace, Klaus pak odborníky z šedé zóny nebo válečné letce.

V článku *Mjr. Zeman v. čeští hrdinové*¹⁰² se autor podepsaný zkratkou rm zamýšlí

⁹⁸ DOLEŽAL, Bohumil: Vojáci z války, jež nevypukla. *Lidové noviny*, roč. 21, 3. 3. 2008, č. 53, s. 10.

⁹⁹ ČTK: Topolánek dnes ocenil Paumera. *Lidové noviny*, roč. 21, 4. 3. 2008, č. 54, s. 4.

¹⁰⁰ VACULÍK, Ludvík: O hymně. *Lidové noviny*, roč. 21, 4. 3. 2008, č. 54, s. 14.

¹⁰¹ DRCHAL, Václav: Opomíjení velikáni. *Lidové noviny*, roč. 21, 5. 3. 2008, č. 55, s. 3.

¹⁰² Rm: Mjr. Zeman v. čeští hrdinové. *Lidové noviny*, roč. 21, 5. 3. 2008, č. 55, s. 3.

nad tím, kde může Topolánek hledat typy novodobých českých hrdinů, a ironicky odpovídá, že zdrojem může být normalizační seriál o majoru Zemanovi. Na příkladech jednotlivých Zemanových protivníků ze seriálu vytváří seznam možných hrdinů – letce RAF, intelektuální elitu, undergroundové hudebníky nebo odbojovou skupinu plánující útěk z Československa. Předobrazem pro tuto skupinu, která vystupuje díle s názvem Strach, byli právě Mašínové a jejich přátelé.

Na stejné straně se nachází i rozhovor¹⁰³ s Eduardem Stehlíkem z Vojenského historického ústavu, který tvrdí, že Češi mají hrdinů dost, jen o nich neví, protože se je komunistickému režimu podařilo dokonale „odlidnit“. Hrdiny lze podle něj hledat i v Mašínech. Zpráva *Paumer: Nemohli jsme házet knedlíky*¹⁰⁴ pak krátce informuje o předání medaile Milanu Paumerovi.

6. března vychází v Lidových novinách komentář¹⁰⁵ Zbyňka Petráčka, podle něhož se Topolánek ocitl v pozici frajera a ranaře politické scény. „*Je to dobře. Národ, který má málo hrdinů, navíc si ani toho mála příliš jasně neváží, konečně uslyšel jasné slovo, jež uhýbá navyklému „ano, ale“.* To je osvěžující a inspirativní,“ píše Petráček, podle kterého jsou český ideálem odboje jakési Rychlé šipy: „*Parta v čele s Mirkem Dušínem, která sice zatápí komunistům, napadá jejich ozbrojence, v sebeobraně třeba i zastřelí policistu (pozor, jen takového, který nemá rodinu), ale přitom nikomu nezúčastněnému nezkriví vlas. Takovému odboji tleskáme.*“

Mašínům se v komentáři *Josef je Mirek!*¹⁰⁶ věnoval i Ondřej Tuček. „*Nehledejme ale za vyznamenáním bratrů Mašínů Topolánkovu mužnost a odvahu. Příčina je mnohem primitivnější, jako je, slušně řečeno, „jednodušší“ i samotný Topolánek,*“ uvádí Tuček a v ironickém komentování Topolánka pokračuje: „*Když se pak z Topolánka stal premiér a získal pravomoc udělovat vyznamenání, pátral po vhodném adeptovi. Nicole Vaidišová? To by bilo do očí. Michael Schumacher, kterého onehdá předjel u Humpolce, pádě na tenis do Brna? Krajčo, s kterým zachlastali ve Stodolní? Pak někde v kuloárech zaslechl jména Mašín a Rašín, a ozvalo se cosi dávno zasutého. Šel pomalu za tím hlasem.... Na internetu vypátral, co ta jména znamenají, a zjistil, že to by šlo.*“

¹⁰³ DRCHAL, Václav: Hrdinů máme dost. Nikdo je ale nezná. *Lidové noviny*, roč. 21, 5. 3. 2008, č. 55, s. 3.

¹⁰⁴ Jam: Paumer: Nemohli jsme házet knedlíky. *Lidové noviny*, roč. 21, 5. 3. 2008, č. 55, s. 3.

¹⁰⁵ PETRÁČEK, Zbyněk: I Topolánek má své „ano, ale“. *Lidové noviny*, roč. 21, 6. 3. 2008, č. 56, s. 10.

¹⁰⁶ TUČEK, Ondřej: Josef je Mirek!. *Lidové noviny*, roč. 21, 6. 3. 2008, č. 56, s. 12.

Další text týkající se Mašínů vychází až 10. března a Jiří Paroubek v komentáři¹⁰⁷ vysvětluje, proč nesouhlasí s oceněním Mašínových. „*Jako premiér totiž nese pan Topolánek odpovědnost za více než 10 milionů obyvatel země, ne jen za sebe,*“ vysvětluje Paroubek. „*A stejně tak není snem všech, aby byly činy bratří Mašínů vyznamenány medailí předsedy vlády. Nikoli medailí Mirka Topolánka, ale medailí premiéra ČR. Velmi si vážím a obdivuji statečnost jejich otce, podplukovníka Josefa Mašina. Jeho vyznamenaná hrdinství bitvě u Zborova a odbojová činnost jsou skutky, které úcty bezpochyby zasluhují. Považuji jej za národního hrdinu,*“ dodává Paroubek, podle něhož by měly být vyznamenány skutky, které zásadním způsobem ovlivnily společnost, osobní hrdinství, vědecké objevy nebo celoživotní dílo, ne však zabíjení civilistů a zajatců.

Posledním textem, který Mašínům ve sledovaném období zmiňuje, je komentář¹⁰⁸ Zbyňka Petráčka z 11. března, který se týká teologa a disidenta Jana Šimsy a v němž komentuje fakt, že byl Šimsa za strčení příslušníka StB při domovní prohlídce v 70. letech rehabilitován až osmnáct let po revoluci. Případ podle Petráčka skvěle ilustruje celonárodní debatu o vztahu k bratrům Mašínům, hrdinství i totalitní minulosti. „*Konsenzuální nevznikne a jen euforik by očekával opak. Právě Šimsa ale ukázal, nakolik je ta debata aktuální i akutní,*“ píše Petráček.

5.1.3 Mladá fronta DNES

V deníku Mladá fronta DNES vyšlo ve sledovaném období 23 článků. Mladá fronta DNES jako jediný ze sledovaných deníků otiskla zprávu informující o plánovaném vyznamenání pro Mašíny už 28. února. Článek s titulkem *Topolánek včera u Bushe, dnes dá medaili Mašínovi*¹⁰⁹ byl hlavní zprávou na titulní straně. Kromě Mašínů se text věnuje i setkání premiéra Topolánka s americkým prezidentem Georgem Bushem.

Mladá fronta ve stejný den vyhradila Mašínům a jejich vyznamenání celou stranu 2. I článek *První medaile pro Mašínovy*¹¹⁰ se věnuje chystanému vyznamenání, obsahuje i reakci Zdeny Mašínové, sestry Ctirada a Josefa, která do té doby o vyznamenání netušila, vyjádření několika historiků a v závěru i krátký popis jejich útěku na Západ. Podle

¹⁰⁷ PAROUBEK, Jiří: Proč nesouhlasím s medailí pro bratry Mašíny. *Lidové noviny*, roč. 21, 10. 3. 2008, č. 59, s. 11.

¹⁰⁸ PETRÁČEK, Zbyněk: Hrdina Jan Šima. *Lidové noviny*, roč. 21, 11. 3. 2008, č. 60, s. 2.

¹⁰⁹ MARJANOVIČ, Teodor: Topolánek včera u Bushe, dnes dá medaili Mašínovi. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 28. 2. 2008, č. 50, s. A1.

¹¹⁰ BUCHERT, Viliam a Ondřej ŠŤASTNÝ: První medaile pro Mašínovy. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 28. 2. 2008, č. 50, s. A2.

historika Petra Koury z Ústavu pro studium totalitních režimů odbojová skupina volila prostředky, které byly adekvátní tehdejší situaci. „*Například v Polsku se o hrdinství takových lidí vůbec nediskutuje. Naši sousedé totiž byli v protikomunistickém i protinacistickém odboji daleko důraznější než Češi,*“ vysvětluje Koura. Podle něj je vyznamenání Mašínů příjemným překvapením, které ale ve společnosti vzbudí velké vášně.

Další článek¹¹¹ se zabývá chystaným zákonem o protikomunistickém odboji. Návrh zákona uznává, že lidé v Československu měli od února 1948 do listopadu 1989 právo aktivně bojovat proti komunistickému režimu sabotážemi, spoluprací se zpravodajskou službou jiného demokratického státu nebo organizováním veřejných vystupí proti režimu. Posledním článkem na straně 2 je rozhovor¹¹² s Milanem Paumerem, který označil vyznamenání jako „*první záblesk*“.

Ve stejném vydání se Mašínům věnuje ještě rozsáhlý publicistický text Luděka Navary *Když tě střelí, nekřič*¹¹³, který reportážním způsobem přibližuje útěk do Západní Berlína. Představuje i jejich otce protinacistického odbojáře Josefa Mašína staršího a zmiňuje vliv, který na ně měl. O přepadení stanic SNB, vozu Kovolisu nebo zapálení stohů se článek zmiňuje velmi stručně: „*Zkoušejí proti komunistům bojovat, jak to jde – házejí municí do tendrů parních lokomotiv (tak je to naučil Mašín starší), podpalují stohy, ale nevyvarují se toho, aby tekla krev. Zůstali tak za nimi mrtví a ranění.*“

I 29. února se objevuje článek o Mašínech na titulní straně. Zpráva *Josef Mašín: Děkuji za nás oba*¹¹⁴ informuje o již proběhlém předání medaile Josefu Mašínovi a zahrnuje rovněž reakce českých politiků, například předsedy poslaneckého klubu KSČM Pavla Kováčika, podle kterého „*je ten, kdo schvaluje zločin, sám zločincem*“, nebo předsedy SZ Martina Bursíka, který vyznamenání označil za krok odvahy, jenž bylo na čase udělat. Tématu Mladá fronta DNES věnovala téměř celou stranu 4. Jedním z otištěných článků je rozhovor¹¹⁵ Teodora Marjanoviče s Josefem Mašínem, pro nějž vyznamenání představuje uznání. „*Není to žádné vyznamenání, ale uznání. Osobní uznání*

¹¹¹ JAV, VAL: Bojovali proti komunistům, na uznání zatím čekají. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 28. 2. 2008, č. 50, s. A2.

¹¹² ŠŤASTNÝ, Ondřej: „Jinak než se zbraní v ruce bojovat nešlo“. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 28. 2. 2008, č. 50, s. A2.

¹¹³ NAVARA, Luděk: *Když tě střelí, nekřič*. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 28. 2. 2008, č. 50, s. A12.

¹¹⁴ MARJANOVIČ, Teodor a LUDĚK NAVARA: *Josef Mašín: Děkuji za nás oba*. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 29. 2. 2008, č. 51, s. A1, 4.

¹¹⁵ MARJANOVIČ, Teodor: *My a vrazi? Ty debaty jsou šokující*. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 29. 2. 2008, č. 51, s. A4.

pana premiéra ohledně toho, co jsme s bratrem udělali proti komunistům,“ řekl v rozhovoru Josef Mašín.

Na straně 4 MF DNES otiskla i nesignovanou anketu *Co říkáte medaili pro Mašínovy?*¹¹⁶ Anketa obsahuje reakce bývalého prezidenta Václava Havla, podle kterého musí ocenění předcházet celospolečenská debata, prezidenta Václava Klause, podle něhož ani on ani jeho předchůdce neshledal dostatek argumentů pro udělení vyznamenání, nebo předsedy ČSSD Jiřího Paroubka, který ocenění označil za neuvážený krok, který bude rozdělovat veřejnost. „*Je to skandál. Premiér jedná v naprostém rozporu s historickou pravdou, když vrahy pasoval na hrdiny,*“ uvedl v anketě předseda KSČM Vojtěch Filip.

Dalším textem na stejné straně je Zápisník Mirka Topolánka s titulkem *Chtěl bych uvítat Mašíny v Praze*¹¹⁷. „*Chci vyvolat diskuzi. Do protikomunistického odboje totiž patří bratři Mašínové, Milada Horáková, všichni ti, kteří bránili svůj majetek, svou víru. Také pozdější disident a Jan Palach. Když neuznáváme třetí odboj, vlastně tím říkáme, že oběti těchto lidí neměly smysl. Pojďme se bavit o tom, jak různí lidé v různé době různými způsoby přispěli k osvobození od komunismu,*“ píše Topolánek, podle něhož Mašínové touží po návratu do vlasti, která umí bránit vybojovanou svobodu, která se umí vyrovnat s komunismem a která je svobodná i vnitřně, ne jen formálně.

Tématu Mašínů se ve stejný den věnuje ještě komentář Luděk Navary *Mašínové se dočkali, ale co ti druzí?*¹¹⁸. Podle Navary by se měl zájem o Mašíny rozšířit i na všechny ostatní odbojáře, „*kteří s puškou v ruce (marně) bránili své domovy či svá přesvědčení*“. „*Nic by na tom neměla měnit ani zjištění, že tento odboj byl nejspíš nedobře organizovaný, možná i zmatený... ...Není pochyb o tom, že tekla i krev. Tekla však především na popravištích, za mřížemi věznic a za cedulemi hraničního pásma, kde platil zvláštní režim pro všechny,*“ uzavírá Navara.

Následující den, tedy 1. března, se MF DNES Mašínům věnovaly tři texty. Jiří Kubík v Zápisníku reportéra píše: „*Tady je černá, tady bílá. Vlastně: tady je modrá, tady rudá. Pěkně se nám to v politice při příležitosti 60. výročí komunistického převratu vybarvilo. Premiér a šéf ODS Topolánek se jako první politik odhodlal k ocenění bratrů*

¹¹⁶ NESG: Co říkáte medaili pro Mašíny? *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 29. 2. 2008, č. 51, s. A4.

¹¹⁷ TOPOLÁNEK, Mírek: Chtěl bych uvítat Mašíny v Praze. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 29. 2. 2008, č. 51, s. A4.

¹¹⁸ NAVARA, Luděk: Mašínové se dočkali, ale co ti druzí? *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 29. 2. 2008, č. 51, s. A8.

Mašínových, kteří se v roce 1953 prostříleli ze zločinného komunistického režimu na Západ. „Splnil se mi sen,“ prohlásil. Všem je teď jasno, kde ve sporu o minulost stojí on i ODS. „Kdo schvaluje zločin, je sám zločincem,“ ozvalo se na Topolánkovu adresu odnaproti, přesněji z úst šéfa poslanců KSČM Kováčika.“¹¹⁹ Kubík dále připomíná prohlášení, které KSČM na konci února vydala a v němž se hlásí k revolučnímu základu února 1948 a oceňuje práci budovatelů první formy socialismu.

Na straně deset pak vyšel komentář Vladimíra Kučery *Kdo chválí Gottwalda, ten ať o morálce mlčí*¹²⁰. Kučera nemá na činy Mašínů podle svých slov jednoznačný názor, trápí ho například zabití spoutaného příslušníka SNB. „Těžká disputace. Navíc kdyby esenbáka nechali přežít, nepřežili by asi sami Mašínové a jejich druzi. Věru, složitá záležitost. A dá tomuto společenství nejspíš hodně práce, než ji vyřeší. Nicméně kde bere právo vstupovat do diskuse o Mašínových předseda KSČM Vojtěch Filip? Zvláště s tvrzením, že mašínovským oceněním ztratí vláda Mirka Topolánka legitimitu,“ uvádí Kučera. Podle něj by při tomto výkladu KSČM nabyla legitimitu, až když uzná, že Klement Gottwald vraždil. „Teprve až Vojtěch Filip, předseda partaje – následovnice Gottwaldovy, uzná, že Kléma, co měl pod čepicí, byl spolupachatelem vražd, může diskutovat o tom, jak to bylo z hlediska vyššího principu mravního s bratry Mašínovými. Do té doby má jediné legitimní právo: mlčet,“ uzavírá Kučera.

Ve stejný den vyšel i rozsáhlý rozhovor¹²¹ Teodora Marjanoviče s Mirkem Topolánkem, v němž Topolánek komentuje cestu do Spojených států i ocenění Mašínů. „Ale podívejte, ta plaketa není jenom o Mašíněch. Pořád se na mě obracejí lidé s dotazem, kdy konečně uznáme třetí odboj a kdo do něj patří, či nepatří. Já jsem chtěl vyvolat diskusi. Sám si myslím, že do třetího odboje patří ti, kteří třeba jen psali knihy, jakož i disent po letech 1968 a 1977, patří sem Milada Horáková a také z pohledu historie nesmyslný, ale burcující čin Jana Palacha. A patří sem Mašínové. Měli právo se o svobodu rvát,“ říká v rozhovoru Topolánek.

Další článek s tématem Mašínů vychází 4. března, jde o krátkou agenturní zprávu¹²², která informuje o tom, že Topolánek v Kramářově vile ocení posledního žijícího

¹¹⁹ KUBÍK, Jiří: Vítězný únor: A máme jasno! *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 1. 3. 2008, č. 52, s. A2.

¹²⁰ KUČERA, Vladimír: Kdo chválí Gottwalda, ten ať o morálce mlčí. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 1. 3. 2008, č. 52, s. A10.

¹²¹ MARJANOVIČ, Teodor: Po revoluci měli komunisty zakázat. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 1. 3. 2008, č. 52, s. A12.

¹²² ČTK: Topolánek ocení odbojáře Paumera. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 4. 3. 2008, č. 54, s. A5.

člena skupiny Milana Paumera.

Předáním ocenění se další den, 5. března, zabývala i další, tentokrát mírně rozsáhlejší, agenturní zpráva¹²³. Ve stejný den vychází i komentář Tomáše Zahradníčka *Čtvrtý odboj premiéra Topolánka*¹²⁴. „*Spor o bratry Mašiny je od počátku devadesátých let také diskusí o polistopadové společnosti. Zastánci názoru, že odboj bratří Mašínů má stát ocenit jako příkladný boj za svobodu, obyčejně také soudí, že revoluce z roku 1989 ještě neskončila nebo že skončila příliš brzo a hodila by se další,*“ píše v komentáři Zahradníček a připomíná termín čtvrtý odboj, který padl při diskusi v Senátu v roce 2004 a který popisuje odboj proti „nedokončené“ revoluci roku 1989. Představy o nápravě se podle Zahradníčka různí, nejčastěji se hovoří o zákoně o třetím odboji, zákazu KSČM nebo propagace komunismu a očistě od lidí spjatých s minulým režimem. „*Nelze ale nevidět, jak spolu obě věci souvisejí. Bratři Mašínové nepředstavují jen kapitolu z historie padesátých let, zastupují také vyhrcované kritický vztah k létům devadesátým. Nevidí jako své vítězství výsledek roku 1989. otevřenou společnost, v níž si každý může o minulosti myslet a mluvit, co chce, a nikdo nemůže doufat v opanování veřejného prostoru a umlčení odpůrců,*“ uzavírá Zahradníček.

Ve stejném vydání MF DNES věnovala tématu i celou stranu 10. Rozsáhlý publicistický text¹²⁵ Lud'ka Navary v úvodu reportážním způsobem přibližuje činnost odbojové skupiny Černý lev 777, která provedla například bombový útok na sekretariáty KSČ v Sedlčanech a Milevsku. Dále se článek věnuje obecně skupinám protikomunistického odboje. Navara v textu uvádí: „*Odbojové skupiny, které zapalovaly stohy či šířily letáky, vznikaly v různých částech země, mnohé z nich však byly od začátku vyprovokovány či kontrolovány StB. Šanci tak měly jen ty, které pracovaly zcela konspirativně. Díky tomu unikli i bratři Mašínové a Milan Paumer, kterým se nakonec podařilo dostat na Západ.*“ Dále se autor věnuje připravovanému zákonu o třetím odboji, který by protikomunistický odboj oficiálně uznal a ocenil. Zákon byl v té době projednáván ve výborech Senátu. Na stejné straně najdeme i rozhovor¹²⁶ s historikem Eduardem Stehlíkem, zástupcem ředitele Vojenského historického ústavu. Rozhovor se věnuje problematice třetího odboje a krátce i Mašínům. „*Hovoří se o šesti bezbranných*

¹²³ ČTK: Premiér ocenil Milana Paumera. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 5. 3. 2008, č. 55, s. A2.

¹²⁴ ZAHRADNÍČEK, Tomáš: Čtvrtý odboj premiéra Topolánka. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 5. 3. 2008, č. 55, s. A8.

¹²⁵ NAVARA, Luděk: S puškou proti KSČ. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 5. 3. 2008, č. 55, s. A10.

¹²⁶ NAVARA, Luděk: Ta doba byla nesmírně krutá, říká historik. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 5. 3. 2008, č. 55, s. A10.

mrtvých, přitom všichni byli členy ozbrojených složek – naší či německé Bezpečnosti či milice. V pěti případech z šesti byli tito lidé ozbrojeni a kladli ozbrojený odpor, padli tedy v boji. Navíc oni tři mrtví, kteří zemřeli na našem území, nebyli zabiti při útěku skupiny na Západ. Dva přišli o život, když se skupina pokoušela získat zbraně. Třetí při pokusu o získání peněz. Obojí patří k partyzánskému boji v týlu nepřítele,“ řekl v rozhovoru k případu Mašínů Stehlík, podle něhož se lidé na třetí odboj dívají kriticky kvůli „*takřka nulové informovanosti o moderních dějinách*“.

Další článek týkající se Mašínů MF DNES otiskla 7. března, jde o komentář¹²⁷ Karla Steigerwalda. V komentáři se zamýšlí nad faktem, proč, pokud komunisté zabíjejí spoluobčany, jde o zostřený třídní boj a proč, když je zavražděn komunista, jde o vraždu. „*Takto si stojí Mašínové. Po Topolánkovi jako před ním. Největší pokřik, když je Topolánek vyznamenal, spustili právě komunisti. Asi se nechtějí o privilegium, že zabíjet spoluobčany mohou jen oni, s nikým dělit,*“ píše Steigerwald, který je ve svém komentáři k představitelům KSČM velmi kritický: „*Sám předseda komunistů, udavač spoluobčanů, se v TV rozhněval, že máme vládu, která vraždy schvaluje a vrahy odměňuje. Měl ale držet hubu.*“ Podle Steigerwalda občany mnohem více rozčilují oběti odbojové skupiny bratří Mašínů než stovky lidí, kteří zabili komunisté. Text Steigerwald zakončuje ironicky: „*Je třeba odsoudit také české parašutisty. Zabili německého občana. A bez komunistického povolení.*“

8. března jsou Mašínové a jejich vyznamenání zmíněni v rozhovoru¹²⁸ s Jiřím Čunkem, tehdejší předsedou KDU-ČSL. Podle něj je kauza Mašínů kontroverzní, a pokud by je měl vyznamenat, rozhodl by se až po podrobném studiu případu. „*Protože jsem to do hloubky nestudoval, tak se nemohu jasně vyjádřit,*“ odpověděl Čunek na otázku, zda by Mašíny vyznamenal. Třetí odboj by přesto zákonem legalizoval. Ve stejný den vyšel v příloze *Víkend* rozsáhlý rozhovor¹²⁹ Jana Hanzlíka s Milanem Paumerem. „*Veřejnost se dělí na lidi, kteří vědí, co se stalo, a ty, kteří nemají ponětí, co se tenkrát dělo. Jezdím hodně po besedách a vždycky říkám, že jsem je přijel informovat, a ne se omlouvat,*“ říká v rozhovoru Paumer, podle něhož musí s Mašíny počkat, dokud ti, co je označují za vrahy, neumřou. Podle Paumera bylo potlačení maďarského povstání Sověty

¹²⁷ STEIGERWALD, Karel: Zabíjet občany smějí jen komunisti. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 7. 3. 2008, č. 57, s. A8.

¹²⁸ BUCHERT, Viliam: Za čas lidé uvidí, že se starám o veřejné blaho. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 8. 3. 2008, č. 58, s. A12.

¹²⁹ HANZLÍK, Jan: Paumer: Pistoli mám pořád. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 8. 3. 2008, č. 58, s. C3.

v roce 1956 pro něj i Mašiny okamžikem velké deziluze a zlomovým bodem. „*Konec všech nadějí. Nezbyvalo nám nic jiného než čekat, co se stane. A Američanům se do konfliktu s Rusy nechtělo,*“ uvedl Paumer, který se podle svých slov nepovažuje za hrdinu. „*Pokud mě tak někdo vnímá, v pořádku, ale si myslím, že to byla moje povinnost. Pamatuju první republiku a prezidenta Masaryka. Jsem Čech a ne Čecháček,*“ uzavírá Paumer.

12. března vychází další komentář¹³⁰ Tomáše Zahradníčka, podle něhož přihlášení se k Mašinům představuje pro ODS východisko ve shromažďování svých politických předků v české historii. „*Politické spory o minulost, které zažíváme, můžeme chápat jako projev neurózy: čím rychleji se česká společnost vzdaluje od své staré stejnorodé podoby národního společenství, tím zarputileji se bojovníci o minulost pokoušejí o rozhodnutí některé z bitev ve vlastní prospěch,*“ uvádí v komentáři Zahradníček. ODS podle něj právě vytváří stranickou verzi dějin: „*Ovšem činí tak ve svatém zápalu založeném na omylu, že právě její historie není stranická, ale univerzální. Víc by Mirku Topolánkovi a jeho mužům slušel smysl pro pěstování historie jako místa sporu, kde se střetávají hodnoty a zkušenosti.*“

Posledním textem, který ve sledovaném období vychází, je komentář¹³¹ Martina Jana Stránského s titulkem *Byla tu občanská válka a Mašínové to věděli* z 25. března. Stránský v úvodu komentáře zmiňuje soudní proces se soudkyní Ludmilou Brožovou-Polednovou, která vedla proces s Miladou Horákovou. Městský soud v Praze Brožovou odsoudil k osmi letům vězení, Vrchní soud jeho rozsudek v únoru 2008 zrušil. „*Mezitím odcestoval náš premiér až za oceán do USA, aby kromě jiného mohl udělit vyznamenání bratrům Mašinům za hrdinství při jejich útěku z komunistického Československa. Je pozoruhodné, že na rozdíl od kolísajícího soudního procesu kolem soudružky Brožové naše polistopadová společnost je až bouřlivě rozpolcená, co se týče Mašinů, kteří se museli doslova prostrílet na svobodu, přičemž zabili lidi, kteří jim stáli v cestě,*“ píše Stránský, podle kterého je polistopadová společnost nezralá k tomu, „*aby uznala to zásadní: komunistická léta byla léta občanské války. Byla to válka, při které ozbrojená menšina a ti, kteří s ní spolupracovali, aktivně či pasivně utlačovali a týrali většinu.*“

¹³⁰ ZAHRADNÍČEK, Tomáš: Mirek Topolánek píše dějiny. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 12. 3. 2008, č. 61, s. A8.

¹³¹ STRÁNSKÝ, Martin Jan: Byla tu občanská válka a Mašínové to věděli. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 25. 3. 2008, č. 72, s. A11.

5.1.4 Časopisy – Reflex a Respekt

Poměrně málo prostoru věnovaly tématu Mašínů časopisy. V týdeníku Reflex vyšly ve sledovaném období články týkající se Mašínů pouze dva. Prvním z nich byl komentář Bohumila Pečinky *Jak s třetím odbojem?*¹³², podle něhož se politická atmosféra let 1948 až 1953 vymyká základní zkušenosti českých lidí narozených po roce 1935. Starší generace byly podle Pečinky vychovány na příkladu prvního a druhého odboje. „*Léta 1948–53 byla prostě obdobím nevyhlášené občanské války, kde stát výběrově terorizoval určité skupiny svých občanů a oni proti tomu protestovali svými prostředky. Jestli v tomto kontextu Mašínové zašli o krok dál, než je pro odboj přípustné, je věc na jemnější posouzení,*“ uvádí Pečinka.

O týden později Reflex otiskl rozhovor¹³³ s Milanem Paumerem. „*Pan Topolánek svým gestem stvrdil, že náš čin byl opravdu odboj se zbraní v ruce proti totalitě. Žádná kriminální zvůle ani ekonomická emigrace,*“ řekl v rozhovoru Paumer, který zároveň označil největší kritiky odbojové skupiny za absolutní ignoranty. „*Když se dívám zpátky na to, co se dělo před 55 lety, myslím, že to bylo správné rozhodnutí. Utvrzují se v tom pokaždé, když čtu o lidech, kteří již v roce 1918 obětovali své životy za vznik svobodného československého státu. Jestliže si chce člověk říkat, že je Čech nebo tehdy Čechoslovák, tak musí jít až do posledního bodu. Za svůj stát, aby byl jednou svobodný, se musí holt pustit do věci, při nichž přijde o život,*“ uzavřel Paumer.

V Respektu ve stejném vydání vyšla anketa a komentář. V nesignované anketě¹³⁴ se autor čtyř lidí z filmového průmyslu ptal, proč dosud nikdo nenatočil film o bratřech Mašínech. „*Všichni producenti radši investují do ulízaných komedií, které nic neřeší a jenom hladí. A je potom složité,*“ uvedl scénárista Jiří Křížan, podle něhož je ocenění Mašínových a Paumera velký čin. „*Ten příběh o dvou bratřech, kteří se prostřeleli na Západ je dramatický a filmové plátno by si zasloužil, i kvůli své kontroverzní, nejednoznačné povaze. Problém je, že v Česku obecně vzniká málo historických dobových filmů – chybí finanční prostředky na tak náročné projekty i odvaha producentů se pustit na tak nejistou cestu,*“ řekla scénáristka Irena Hejdová. Hejdová i Křížan ve svých odpovědích rovněž zmiňují scénář, který podle své knihy napsal Jan Novák. Podle režiséra Václava Marhoula se projekt filmu o Mašínech začal připravovat už v roce 1996, k jeho

¹³² PĚČINKA, Bohumil: Jak s třetím odbojem?. *Reflex*, roč. 19, 6. 3. 2008, č. 10, s. 10.

¹³³ ŠTASTNÁ, Denisa: Čech musí bojovat. *Reflex*, roč. 19, 13. 3. 2008, č. 11, s. 34–35.

¹³⁴ NESG: Proč u nás dosud nikdo nenatočil film o bratřech Mašínech?. *Respekt*, roč. 20, 10. 3. 2008, č. 10, s. 4.

realizaci však nedošlo. „Projekt tím osiřel a posléze byl zapomenut. Proč se od té doby nikdo jiný látky nechopil? Troufl bych si říci, že kvůli názorovým rozdílům a naprosto odlišnému chápání jejich osudu ze strany veřejnosti, nepochopení kontextu oné doby, zásadními nedostatku informací,“ prohlásil Marhoul. „Problém je samozřejmě v tom, že zrealizování této látky je finančně náročné a bylo by velmi obtížné na ni sehnat peníze. To se nedá natočit komorně,“ řekl režisér a producent Ondřej Trojan.

Druhým je komentář¹³⁵ Marka Švehly, který v jeho úvodu vyvrací tvrzení, že „Mašínové zabíjeli při útěku na Západ“ a krátce popisuje jejich aktivity na území Československa. „Mašínové tedy byli bojovníci proti komunistům ve fázi jejich rudého teroru. Nebo jinak řečeno – v čase, kdy komunistický totalitní režim vyhlásil třídní boj a v jeho rámci likvidoval každého, kdo se mu protivil nebo projevil jiný názor. Mašínové si nemysleli, že můžou komunisty porazit, chtěli ale vyprovokovat ozbrojený odpor,“ uvádí Švehla, podle něhož jsou Mašínové dnes výjimeční proto, že svůj boj s komunisty vyhráli. Podle Švehly se většina veřejnosti vidí spíše na místě zastřeleného pokladníka než na místě Mašínů, z čehož pramení i negativní názor na ně: „Podstatou české výchovy, českého pohledu na vlastní dějiny je totiž už několik desetiletí teze, že spíš než hrdiny je naše společnost tvořená poslušnou masou plnou slabochů a kolaborantů, z níž se tu a tam vydělí nějaký rebel jen proto, aby se hned stal zbytečnou obětí.“

5.2 Vyznamenání v roce 2011

5.2.1 Právo

Právo ve sledovaném období otisklo 27 článků týkajících se Mašínů. První z nich vychází v souvislosti se sobotním úmrtím Ctirada Mašína v pondělí 15. srpna. Konkrétně jde o tři zprávy. Zpráva s titulkem *V USA zemřel Ctirad Mašín, pohřben bude s vojenskými poctami*¹³⁶ informuje o smrti Ctirada Mašína a plánovaném pohřbu na vojenském hřbitově v Clevelandu. Zároveň připomíná Milana Paumera, který zemřel v roce 2010 a na jehož pohřeb v Poděbradech dorazil tehdejší premiér Petr Nečas, ministr zahraničí Karel Schwarzenberg, ministr obrany Alexandr Vondra, ministr vnitra Radek John, předsedkyně Poslanecké sněmovny Miroslava Němcová a předseda Senátu Přemysl Sobotka. Zpráva obsahuje i reakci Petra Nečase, který uvedl, že ho zpráva o Mašínově smrti velmi zasáhla.

¹³⁵ ŠVEHLA, Marek: Mašínovská otázka. *Respekt*, roč. 20, 10. 3. 2008, č. 10, s. 10.

¹³⁶ Rsk, Novinky.cz, ČTK: V USA zemřel Ctirad Mašín, pohřben bude s vojenskými poctami. *Právo*, roč. 21, 15. 8. 2011, č. 190, s. 3.

„Své hrdinství prokázal svým odporem proti totalitní diktatuře, která uvrhla naši zemi do desítek let nesvobody. Osobní statečnost prokázal i přesto, že čelil vážnému nebezpečí. Jeho osud patří k těm, které bychom si i pro vyrovnání s naší vlastní historií měli připomínat,“ citovalo Právo Nečase. Zpráva dále uvádí, že ministr zahraničí Karel Schwarzenberg se na pohřeb nestihne dostavit a pošle za sebe velvyslance v USA Petra Gašparoviče. Text obsahuje i další reakce politiků, úmrtí Ctirada Mašina označili za smutnou zprávu Alexandr Vondra i Karel Schwarzenberg. Podle tehdejšího předsedy ČSSD Bohuslava Sobotky budou činy Mašinů nadále rozdělovat českou společnost. „Je nutno ocenit jeho odvalu v boji proti totalitnímu režimu, na druhou stranu nelze rozhodně souhlasit s metodami, které s bratrem používali. Vražda zůstává vraždou, i když se odehraje ve jménu boje za svobodu,“ uvedl Sobotka. Mašínovo úmrtí nechtěl komentovat předseda KSČM Vojtěch Filip: „Rehabilitován nikdy nebyl a za trestné činy, které tu spáchal, si trest neodseděl,“ řekl Právu.

Druhá, agenturní, zpráva¹³⁷ informuje o připravovaném filmu mapující příběh odbojové skupiny, který chtěl začít natáčet režisér Tomáš Mašín. „Pevně věřím, že se začne natáčet v následujících dvou letech,“ uvedl Mašín, jehož pradědeček byl bratrem dědečka bratrů Mašínových. Mašín chtěl s natáčením začít už v roce 2011, na projekt ale nezískal dostatek peněz. Zpráva dále konstatuje, že scénář k filmu nabídl spisovatel Jan Novák, který život Mašinů zpracoval v knize *Zatím dobrý*.

Poslední zpráva¹³⁸, která se Mašinů v Právu tento den týkala, shrnuje snahy o vyznamenání Mašinů. Senátoři je na státní vyznamenání několikrát navrhli, prezident Václav Klaus a Václav Havel jim však nikdy nevyhověli. Dále informuje o tom, že vyznamenání in memoriam v roce 1998 získala Zdena Mašínová starší. Zdena Mašínová mladší Řád Tomáše Garrigua Masaryka na protest proti tomu, že bratři vyznamenání nedostali, převzala až po více než roce. Připomíná i ocenění, které Mašinům udělil v roce 2008 tehdejší premiér Mirek Topolánek. Zbytek zprávy se věnuje popisu odbojové činnosti skupiny, útěku na Západ a krátce i jejich životu v USA.

O den později se Mašinům a filmu, který měl o nich vzniknout, věnuje ve svém sloupku¹³⁹ Alexandr Mitrofanov. „*Diváci přijdou. Ani dnes není nouze o tiché*

¹³⁷ ČTK: S filmem o Mašínech se počítá do dvou let. *Právo*, roč. 21, 15. 8. 2011, č. 190, s. 3.

¹³⁸ Zr, ČTK: Bratři rozdělují společnost. Ocenil je Topolánek, Havel a Klaus nikoliv. *Právo*, roč. 21, 15. 8. 2011, č. 190, s. 3.

¹³⁹ MITROFANOV, Aleandr: Filmování. *Právo*, roč. 21, 16. 8. 2011, č. 191, s. 6.

obdivovatele lidí, kteří neváhali ve jménu Ideje s velkým a krvavým I podříznout odzbrojeného a svázaného policistu. Za pár let počet jedinců naštvaných na všechno na světě a hledající, jak svůj vztek vybit, nejspíš poroste. Ve snímku, pokud se bude držet skutečných událostí, návodně uvidí, jak vraždit lidi, kteří se nemohou bránit,“ píše Mitrofanov, který ironicky navrhuje, že by režisér do epizodních rolí mohl obsadit Mirka Topolánka a Petra Nečase – „dva muže, kteří se o Mašiny zasloužili“. „Jistě se dočkáme, že letos někdo zase navrhne Ctirada Mašina na státní vyznamenání in memoriam. Doposud Václav Klaus tyto návrhy odmítal. Snad v tom zůstane konzervativní,“ uzavírá Mitrofanov.

17. srpna je článek *Pohřeb Mašina asi bez českých politiků*¹⁴⁰ hlavní zprávou na titulní straně. Zpráva přináší informaci, že pohřeb Ctirada Mašina nejspíš proběhne bez účasti českých politiků a že se ho zúčastní pouze velvyslanec Gandalovič. Ač jde o zprávu, autor, Jiří Ovčáček, se v ní nevyvaroval subjektivní soudů: „Do amerického Clevelandu se příští týden ve středu nechystají ani skalní zastánci odbojové skupiny, která bojovala proti minulému režimu a zanechala za sebou krvavou stopu zmařených životů nevinných lidí.“ Zpravodajský text by měl konstatovat holá fakta, což výraz „krvavá stopa zmařených životů nevinných lidí“ dle mého názoru nesplňuje. Zpráva informuje, že na pohřeb se pravděpodobně nedostaví ani ministr zahraničí Karel Schwarzenberg, premiér Petr Nečas, vicepremiérka Karolína Peake z Věcí veřejných, ani Mirek Topolánek, který označil ocenění Mašinů k nejlepším momentům svého vládnutí. Článek pokračuje na straně 2, kde se věnuje zákonu o třetím odboji, jenž v té době čekal na schválení prezidentem.

O den později, 18. srpna, Právo otisklo zprávu¹⁴¹, která informuje, že na Mašinův pohřeb pojede ministr obrany Alexandr Vondra a Mašinům udělí nejvyšší resortní vyznamenání Zlatá lípa. Článek dále připomíná, kdo v minulosti toto ocenění udělované lidem, kteří se „významně zasloužili o ochranu základních lidských práv a svobod, zejména lidského života, zdraví a majetku, základních principů demokratického a právního státu nebo se jinak výjimečně zasloužili o rozvoj obrany a bezpečnosti ČR“, získal. V závěru autor uvádí, že s udělením vyznamenání nesouhlasí ČSSD, a cituje místopředsedu sociální demokracie Jiřího Dienstbiera: „Bratry Mašiny považují za vrahy, kteří se dopustili závažného zločinu.“

¹⁴⁰ OVČÁČEK, Jiří: Pohřeb Mašina asi bez českých politiků. *Právo*, roč. 21, 17. 8. 2011, č. 192, s. 1, 2.

¹⁴¹ Jov: Na Mašinův pohřeb jede Vondra, bratrům udělí vyznamenání Zlatá lípa. *Právo*, roč. 21, 18. 8. 2011, č. 193, s. 3.

Ve stejný den Právo otisklo i komentář¹⁴² Miroslava Kačora. K Mašínům se Kačor v komentáři staví velmi kriticky. Připomíná oběti odbojové skupiny a akcentuje jejich pozůstalé. „Kolega dokumentarista Martin Vadas prohlásil, že se Ctíradem odchází kus historie. To ale s každým mrtvým. I s Jaroslavem Honzátkem. Jeho historie odešla o čtrnáct dnů později, kdy mu nemilosrdná ruka hrdinsky podřízla hrdlo. Byl sice už svázaný a omámený chloroformem, ale tak divně se díval...“,“ píše v komentáři Kačor a zdůrazňuje, že Honzátko měl těhotnou ženu, malého syna, sourozence, kamarády, plány, představy... Podle Kačora skupina vraždila zbytečně – samopaly, které v Čelákovících ukradli, ani odcizenou výbušninu při žádné akci nepoužili. Toto tvrzení je podle mého názoru zavádějící, Mašínovi při krádeži výbuštiny nikoho nezavraždili, ač to tak z komentáře vyznívá. „Své překážky v cestě za svobodou přežil Ctírad o šest dlouhých desetiletí a na rozdíl od nich zemřel v posteli, v klidu a míru, vyrovnan s Bohem a se svým svědomím. Půlsymbol protikomunistického odboje už nikdy Chlumec, Čelákovice či Mořice nenavštíví. Snad je to tak lepší, protože by se musel podívat do očí dětem svých obětí,“ uzavírá Kačor.

O den později, 19. srpna, vyšla v Právu poměrně krátká agenturní zpráva¹⁴³, která informuje o tiskové konferenci, na níž předseda ČSSD řekl, že by vláda neměla na Mašínův pohřeb vysílat žádného oficiálního zástupce. „Nesouhlasíme s tím, aby se člen vlády oficiálně účastnil pohřbu Ctírada Mašína. Domníváme se, že to je ostuda. Domníváme se také, že to je do značné míry pobuřující,“ uvedl Sobotka, podle něhož nelze souhlasit s metodami, které bratři Mašínové při svém útěku z tehdejšího Československa používali, a je nutné trvat na tom, že vražda zůstává vraždou.

20. srpna otiskl deník zprávu *Na pohřeb Mašína poletí Vondra speciálem*¹⁴⁴, která, jak titulek napovídá, uvádí, že Vondra i s dalšími, v tu dobu ještě neznámými, hosty na Mašínův pohřeb poletí armádním speciálem. Tématu Mašínů se ve stejný den se ve svém sloupku s titulkem *Pazdeří*¹⁴⁵ zabýval i Jiří Hanák. „Ministr obrany Vondra na pohřbu Ctírada Mašína udělí oběma bratrům Zlatou lípu, jedno ze dvou nejvyšších vyznamenání ministerstva obrany. Uděluje se za obranu lidských svobod a principů demokracie. Nebudu hodnotit, zda jsou Mašínové hrdiny, či vrahy, uvedu jen součet jejich činů v Československu. Podpálili sedm stohů, vystřelil oko místnímu hasiči, jednoho příslušníka

¹⁴² KAČOR, Miroslav: Půlsymbol. *Právo*, roč. 21, 18. 8. 2011, č. 193, s. 6

¹⁴³ ČTK: ČSSD: Vláda by neměla vysílat Vondru na Mašínův pohřeb. *Právo*, roč. 21, 19. 8. 2011, č. 194, s. 2.

¹⁴⁴ Rsk: Na pohřeb Mašína poletí Vondra speciálem. *Právo*, roč. 21, 20. 8. 2011, č. 195, s. 3.

¹⁴⁵ HANÁK, Jiří: Pazdeří. *Právo*, roč. 21, 20. 8. 2011, č. 195, s. 6.

SNB podřízli svázaného a omámeného, druhého ubili, v zápase o pistoli zabili účetního. Tot' vše. Později v emigraci o nich nebylo slyšet,“ píše Hanák, podle něhož se například Pavel Tigrid, Jiří Pelikán nebo Josef Škvorecký o obranu lidských svobod a principů demokracie zasloužili opravdu. Pro upřesnění informací Ctirad Mašín a Václav Švéda zapálili stohů sedmnáct. Udělení Zlaté lípy Mašínům podle něj mění nejvyšší resortní vyznamenání v očích většiny české společnosti v bezcenné pazdeří.

Mašíny a jejich vyznamenáním se zabýval v komentáři¹⁴⁶ i Lukáš Jelínek, podle něhož je téma, kdo si ocenění za protikomunistický odboj zaslouží, kdo je chce a kdo ne, zásadní. *„Ted' například od mnohých slycháme, že by měl být splacen „dluh“ skupině bratří Mašínů. Ačkoliv oni sami konzistentně metály od českého státu odmítali, nyní jeden takový ministr obrany Vondra – jménem všech, anebo pouze sám za sebe? – poveze na pohřeb Ctirada Mašína. Jsou i tací, kteří Mašíny navrhuji na nejvyšší státní vyznamenání a zároveň doufají, že budou mezi prvními oficiálně uznanými účastníky třetího odboje,*“ uvádí Jelínek, jehož, podle jeho slov, příběh Mašínů dávno nedojímá a vlastně ani nezajímá. Za věc do nebe volající považuje nadřazování činů Mašínů nad aktivity lidí, kteří proti totalitnímu režimu působili soustavně a systematicky: *„Mašíni zapalovali stohy. Neškodili tím ale víc obyčejným lidem než komunistickým pohlavárům? Pak vzali kvér a zamířili přes hranice. Při tom prolili krev nevinných a bezmocných. Dejme tomu, že lidská touha po svobodě dokáže ospravedlnit i zabíjení. Jenže – jak bojovali Mašíni s komunismem dál? Stát se agenty-chodci považovali za příliš riskantní. Splnili si tedy aspoň sen a nechali se naverbovat do americké armády. Tím vše skončilo: třetí světové války se nedočkali a stáhli se do soukromí.*“ Jelínek se dále v komentáři ptá, zda nebyli statečnější lidé, kteří v 60. letech v Československu spustili obrodny proces a skončili ve věznicích nebo ti, kteří byli signatáři Charty 77 nebo Hnutí za občanskou svobodu. *„Podobně primitivní uvažování nepřekvapilo od absolventa vojenského gymnázia Mirka Topolánka. Ale kde se bere v myslích Alexandra Vondry a Petra Nečase? To už jim falešná ideologie stačila docela vymýt mozky?“* ptá se Jelínek a dodává, že zákon o třetím odboji povede k nebezpečnému zjednodušování, paušalizování a kastování.

Kriticky se k činům odbojové skupiny staví ve svém komentáři¹⁴⁷ i Jan Bureš. *„Jedna ze základních morálních norem naší civilizace říká, že o mrtvých se má mluvit jen v dobrém. V případě Ctirada Mašína a Milana Paumera je to však velmi těžké, ne-li*

¹⁴⁶ JELÍNEK, Lukáš: Kdo si ocenění zaslouží – a kdo ne. *Právo*, roč. 21, 20. 8. 2011, č. 195, s. 6.

¹⁴⁷ BUREŠ, Jan: Mašínové? Nepřekrucujte historii!. *Právo*, roč. 21, 20. 8. 2011, č. 195, s. 6.

nemožné. Za účelem ideologizované adorace jejich činů jsou totiž záměrně a cynicky překrucovány dějiny,“ uvádí Bureš v komentáři. Podle něj bývá většinou hrdinou člověk, který je většinou spojován se záchranou lidského života. „Nechtěli tedy bojovat proti režimu ani pomoci ostatním režim svrhnout. Šlo jim o sebe a svůj život – a to i za cenu životů jiných. Na útěk měli jistě plné právo, ale to samo o sobě není hrdinským činem. Neměli ovšem rozhodně právo při útěku zabíjet nevinné, a navíc tak bestiálním způsobem. Tisíce lidé utekly z tehdejšího Československa do svobodného světa, a nikoho přitom nezabily,“ píše Bureš, podle něhož je prokazatelná pravda pouze jedna: „Dopustili se brutálních vražedných činů, které nemohou ospravedlnit jakékoli jejich osobní cíle. Pokud budou tyto jejich činy oceněny proto, aby se začaly nazývat hrdinskými, staví je stát na roveň statečným a záslužným činům čs. exilu, domácích disidentů či tisíců čs. občanů nenásilně doma protestujících proti tehdejší moci. To fakticky pozitivní stopu odporu proti nedemokratickému režimu v našich moderních dějinách jen neurvale pošlape.“

Ve stejný den vyšla v Právu i velmi rozsáhlá publicistická stat'¹⁴⁸ Václava Bělohradského, podle něhož v současné společnosti funguje ideologie ve fetišistickém modu jako ztělesněná lež, která lidem umožňuje unést nechtěnou pravdu. České veřejné mínění podle něj přimyká k fetišům, aby se vyhnulo diskusi o politických selháních národa. Jedním z fetišů je podle něj i kauza Mašínů: „Jeho fungování je jasné – oslavou nereálného ozbrojeného odboje překrýt nepříjemný fakt, že národ nevyužil reálných možností protitotalitního odporu občanskými prostředky.“ Fetiš nereálného odboje společnosti podle Bělohradského umožňuje realisticky přijmout fakt, že česká společnost nevyužila reálných možností kladení odporu totalitě. „Jednání bratří Mašínů bude vždy sporné, je těžké je jednoznačně odsoudit nebo oslavovat. Je to extrémní řešení mezní situace,“ píše Bělohradský, který v článku tvrdí, že ozbrojený odpor nebyl legitimní v historickém kontextu celé Evropy. „Fetiš Mašini je v rukou české pravice nebezpečný, protože může být využit k legitimizaci násilí v politickém boji. Pravice u nás nikdy neměla, na rozdíl třeba od Maďarska, oporu v sociální struktuře Česka, kompenzuje to zaslepenou ideologičností, a tenduje tak k oslavě násilného boje hrdinské menšiny proti zbabělé většině. Pokušení vidět se jako taková menšina, je v ní velmi silné. Občané, bděte!“ uzavírá Bělohradský.

Další dva komentáře, které se týkají Mašínů, otisklo Právo 22. srpna. Jedním z je

¹⁴⁸ BĚLOHRADSKÝ, Václav.: Mašini aneb Jak se dělá fetiš. *Právo*, roč. 21, 20. 8. 2011, č. 195, s. 18.

komentář¹⁴⁹ Alexandra Mitrofanova, v němž cituje premiéra Petra Nečase, který k výročí vpádu vojsk Varšavské smlouvy prohlásil, že společnost musí pokračovat v procesu vyrovnávání se s totalitní minulostí a také musí být schopna reagovat na současné hrozby. *„Nejjednodušší je zkontrolovat, jak se s touto výzvou vypořádává sám autor. První: vyrovnání s minulostí. Zde je Nečasova vláda průkopníkem. Musí se nechat, že postupuje profesionálně. Soustředila se na jediný zákon, o protikomunistickém odboji, a na jedinou skupinu, bratří Mašínů. V tomto směru ušla takový kus cesty, který před ní žádná strana ani vláda neměla v plánu, natož aby to zrealizovala,“* uvádí v komentáři Mitrofanov a dodává, že jedno z nejvyšších vojenských vyznamenání, jež mají dostávat lidé, kteří se zasloužili o záchranu lidských životů, do rukou jedinců, kteří lidi zabíjeli nepatří. Podle Mitrofanova musí Nečasův apel k srpnovému výročí zaniknout, protože je dutý.

Druhým je komentář¹⁵⁰ Jeronýma Tejce, podle něhož není udělení vyznamenání Mašínům věc a odpovědnost ministra obrany, nýbrž českého státu. Tejc srovnává odbojovou činnost parašutistů Jozefa Gabčíka a Jana Kubiše s činností Mašínů. *„Počínání skupiny Mašínů však bylo jiné. Po prvním svém útoku, při kterém zastřelili příslušníka SNB, aby se mohli lépe vyzbrojit, přišel nejspornější okamžik. Po vylákání dalšího příslušníka SNB k fingované nehodě jej odzbrojili, spoutali a odvezli na stanici. Tam musel odevzdat klíče od dalších zbraní. Následně se rozhodli, že představuje riziko, a proto na místě Ctirad Mašín tohoto omámeného muže podřezal,“* píše v komentáři Tejc, podle něhož by se, i pokud by přistoupil na fakt, že Mašínovi vedli válku, jednalo v souladu s Úmluvou o zacházení s válečnými zajatci z roku 1929 o popravu bezbranného zajatce, tedy o válečný zločin. Dále se Tejc v komentáři věnuje přepadení vozu Kovolisu a zastřelení Josefa Rošického. Kdyby Mašínové použili peníze na rozšíření odboje nebo pomoc rodinám tehdy vězněných odpůrců komunistického režimu, dalo by se podle Tejce na celou událost pohlížet jinak. *„Skutky Mašínů naši společnost rozdělují a nepřinesly víc než rozporuplné pocity, žádný jednoznačně ocenitelný skutek pro demokracii v naší zemi. Naopak díky jednání Gabčíka s Kubišem a následným událostem v protektorátu byl Velkou Británií odvolán podpis na Mnichovské dohodě a po válce došlo k obnovení Československa v původních hranicích. I když cena, jako náš národ musel v následných represích zaplatit, byla obrovská,“* uzavírá Tejc s tím, že si Mašínové zaslouží vyznamenání za své aktivity během druhé světové války, za věci, které následovaly, už ne.

¹⁴⁹ MITROFANOV, Alexandr: Dutý apel. *Právo*, roč. 21, 22. 8. 2011, č. 196, s. 6.

¹⁵⁰ TEJEC, Jeroným: Jozef Gabčík versus Ctirad Mašín. *Právo*, roč. 21, 22. 8. 2011, č. 196, s. 6.

Tématu Mašínů se Právo znovu věnovalo až 25. srpna, kdy na titulní straně otisklo zprávu¹⁵¹ o účasti Alexandra Vondry na pohřbu Ctirada Mašína. Zpráva zároveň informuje o tom, že Vondra zpět do Česka přiveze americkou vlajku, která zakrývala Mašínovu rakev a nechá ji vystavit ve vojenském historickém muzeu. Vondra před odletem do USA zdůraznil, že příslušníci odbojové skupiny si zaslouží úctu jako hrdinové, kteří měli odvahu se postavit komunistické diktatuře se zbraní v ruce. V závěru zpráva přináší informaci, že cesta do USA armádním speciálem vyšla na zhruba 800 tisíc korun a mezi třicetičlennou delegací byli například senátoři Jiří Štětina z TOP 09, Tomáš Grulich z ODS, Petr Blažek z Ústavu pro studium totalitních režimů a novináři.

Na straně 2 Právo otisklo zprávu¹⁵², která se zabývá tím, že ČSSD a KSČM kritizovaly Vondrovo vyznamenání Mašínů. „*My jako sociální demokraté odmítáme, aby vláda, která má reprezentovat názory všech občanů a měla by zemi spíše sjednocovat než rozdělovat, udělovala jakákoliv vyznamenání či formální nebo neformální pocty bratrům Mašínům. Účast člena vlády na pohřbu je do značné míry neformální poctou, která je mu ze strany této vlády udělena,*“ citovalo Právo předsedu ČSSD Bohuslava Sobotku, podle něhož bude kauza Mašínů rozdělovat českou společnost nadále. Stínová ministryně zdravotnictví za KSČM Soňa Marková pak uvedla: „*Vrah zůstane vrahem.*“ Místopředseda ČSSD Michal Hašek označil vyznamenání Mašínů za typický příklad šlapání slona v porcelánu, za vážné selhání považuje, že na pohřeb Mašína byl vyslán Vondra vzhledem ke kauze Promopro (společnost ProMoPro zajišťovala během českého předsednictví v EU v roce 2009 dodávky audiovizuální techniky na konferenci, zakázku, za kterou Vondra zodpovídal, získala bez výběrového řízení, od Úřadu vlády dostala více než půl miliardy korun, i když cena původně neměla překročit 85 miliard). Podle poslance Jiřího Dolejše z KSČM sklouzli Mašínové v 50. letech k nelegitimnímu teroru. „*Já bych je nikdy nenazval vrahy, ale váhal bych dělat z nich národní hrdiny a obecný morální příklad,*“ uvedl teolog Tomáš Halík.

Stranu 3 věnovalo Právo tématu Mašínů celou. Článek *Bilance bratří Mašínů: zastřelení, podřezaní, žádná lítost a rozdělená společnost*¹⁵³ podrobně popisuje přepadení stanic SNB, vozu Kovolisu i zapálení stohů. Naopak velmi krátce se článek věnuje útěku

¹⁵¹ Rsk: Vondra na Mašínově pohřbu: Zaslouží si naši úctu. *Právo*, roč. 21, 25. 8. 2011, č. 199, s. 1, 2.

¹⁵² Jov: ČSSD a KSČM kritizují ocenění Mašínů: vražda zůstává vraždou. *Právo*, roč. 21, 25. 8. 2011, č. 199, s. 2.

¹⁵³ OVČÁČEK, Jiří: Bilance bratří Mašínů: zastřelení, podřezaní, žádná lítost a rozdělená společnost. *Právo*, roč. 21, 25. 8. 2011, č. 199, s. 3.

na Západ. Autor textu, Jiří Ovčáček, se v textu často odkazuje na dokumentaristu Miroslava Kačora, který k tématu Mašinů vydal knihu Svědomí hrdinů a k jejich činnosti i vyznamenání se staví velmi kriticky. Ovčáček v textu například zmiňuje Kačorovo zjištění, že zastřelený příslušník SNB Oldřich Kašík byl v hledáčku StB jako bývalý člen lidové strany a sociální demokracie. U kolegů měl mít Kašík kvůli své víře přezdívku Kudrnatý Ježíšek. U zabitého Jaroslava Honzátka pak zdůrazňuje, že měl těhotnou manželku a malého syna. Jako článkovou fotografii Právo použilo snímek podřezaného Honzátka.

Druhým textem na stejné straně je rozhovor¹⁵⁴ se Stanislavem Rošickým, synem zastřeleného účetního. Rošický v rozhovoru Mašínovo úmrtí okomentoval slovy: „Říkal jsem si, aspoň o jednoho zlého člověka méně.“ Podle Rošického Mašínové žádný odboj nedělali a mysleli jen na sebe. „Nikde nic neprohlásili, že za něco bojují. A třeba žádného papaláše nesejmuli, nějakého tajemníka okresního výboru KSČ. Jenom vraždili, a nevinné,“ říká Rošický, pro něhož jsou dle jeho slov Mašínové gauneři bez skrupulí. „Potyčka byla taková, že jak Mašín vyhodil řidiče, tak si sedl do auta a jel do lesa. A když viděl ve zpětném zrcátku, jak si tatínek sahá do náprsní kapsy saka, tak z podlahy zvedl francouzský klíč, klepl ho do hlavy. Vytáhl jeho pistolku 6,35 mm, dal mu ji na kapsičku saka a zmáčkl. Takže čistý průstřel srdce,“ popsal v rozhovoru Rošický smrt svého otce. Údajně se měl dozvědět, že jeho otce zabila odbojová skupina Mašina asi týden po události. Toto tvrzení je velmi zvláštní, protože přepadení proběhlo v srpnu 1952 a policie Mašínovy až do jejich útěku v říjnu 1953 v souvislosti s touto akcí vůbec nevyšetřovala.

Na straně 6 pak Právo otisklo komentář¹⁵⁵ Alexandra Mitrofanova, v němž se zamýšlí nad tím, co mají se svou pamětí dělat lidé starší čtyřiceti let. „Začnu nejčerstvějším příkladem. Včera proběhl v USA pohřeb Ctirada Mašina. Jeho bratr Josef svolil, že ministr obrany Alexandr Vondra smí jako relikvii odvézt do Prahy americkou vlajku ze Ctiradovy rakve. Vondra tam přijel, aby Mašiny vyznamenal jménem této vlády. Národa těžko, když skupinu kolem Mašinů za hrdiny považuje jen 15 procent obyvatel ČR,“ píše Mitrofanov a dodává, že pamětníci jsou pro tvůrce nových mýtů přítěž: „A nejen kvůli Mašínovým nebo opakující se příchylnosti špiček k velkým a mocným. Vždyť celý vládní ohňostroj antikomunismu je vyvolán bezradností, kterou musí tito politici pociťovat tváří v tvář těm pamětníkům, kteří už bez servítků říkají, že byli hloupí, když v listopadu 1989 cinkali klíči.“ Podle Mitrofanova si už většina pamětníků vybavuje především jistotu

¹⁵⁴ OVČÁČEK, Jiří: Oni žádný odboj nedělali. Mysleli jen na sebe. *Právo*, roč. 21, 25. 8. 2011, č. 199, s. 3.

¹⁵⁵ MITROFANOV, Alexandr: Přítěž. *Právo*, roč. 21, 25. 8. 2011, č. 199, s. 6.

zaměstnání a života, ne „normalizační dusno a nutnost podržovat se naprostým tupcům se stranickou knížkou“. „Tato vzpomínka ale nesnesitelně pálí jinou část starších lidí a nedovoluje jim uvěřit, že i levice může být demokratická. To ovšem nepomáhá současným koaličním vládcům, kteří nejsou s to – a ani se o to nesnaží – vysvětlit, jak je možné, že lidé, kteří se za oné totality cítili jakž takž spokojeni, dnes necítí ani spokojenost, ani vyhlídky, že to bude lepší,“ uvádí Mitrofanov.

Další den, 26. srpna, Právo otisklo zprávu *Nečas: Smrtí Mašina přišlo Česko o vzor*¹⁵⁶, která se zabývá kondolenčním dopisem, který Nečas poslal Josefu Mašínovi a Zdeně Mašínové. „Jeho odchodem ztrácí ČR muže, jenž prokázaným hrdinstvím i pevnými mravními postoji může být příkladem naší současné společnosti,“ napsal Nečas. Zpráva dále připomíná, že Nečas, stejně jako Karel Schwarzenberg, poslal na obřad věnec. „To bylo bezvadné gesto. To je směr, kterým to musí jít, a musí být někdo, kdo ten směr ukáže,“ řekl Josef Mašín k Vondrově účasti na pohřbu a vyznamenání. Podle Mašina „prezidenti od roku 1989 rozdávali ocenění nalevo, napravo a hodně z nich je znehodnocených“.

Další text k tématu vychází 29. srpna, jde o zprávu¹⁵⁷, která vychází z Vondrových výroků v pořadu Otázky Václava Moravce. „Jako by byli bývalý a současný prezident Václav Havel a Václav Klaus zbabělci. Alespoň tak je včera nepřímě ocejoval ministr obrany a místopředseda ODS Alexandr Vondra. A to proto, že nikdy neudělili státní vyznamenání bratrům Mašínům,“ uvádí text, když parafrázuje Vondrův výrok: „Oni nikdy nenašli odvahu tento krok udělat. Protože je to krok kontroverzní.“ Podle Vondry Topolánkovo vyznamenání, účast ministrů na pohřbu Paumera i ocenění Zlatou lípou měly za cíl rozproudit diskuse.

Prvního září vychází další komentář¹⁵⁸ Alexandra Mitrofanova, v němž glosuje první poprázdňinovou schůzi Poslanecké sněmovny a částečně se v něm věnuje i tématu Mašínů: „Nenašel se jediný z koaličních poslanců, který by pro zařazení nového bodu s pracovním názvem Zpráva premiéra a ministra obrany o důvodech udělení vyznamenání – bratrům Mašínům – zvedl ruku. Pouze polovina poslanců TOP 09 se zdržela, což ale v tomto případě znamenalo, jako by byli proti. Souhlas se soc. dem. vyslovili pouze komunisté a Stanislav Huml.“

¹⁵⁶ Rsk: Nečas: Smrtí Mašina přišlo Česko vzor. *Právo*, roč. 21, 26. 8. 2011, č. 200, s. 3.

¹⁵⁷ Ada: Vyznamenání Mašínů je kontroverzní. Alespoň ale rozproudilo debatu, hájil se Vondra. *Právo*, roč. 21, 29. 8. 2011, č. 202, s. 3.

¹⁵⁸ MITROFANOV, Alexandr: Kotel. *Právo*, roč. 21, 1. 9. 2011, č. 205, s. 6.

Další den Právo otisklo na titulní straně zprávu¹⁵⁹ *Veteráni: Ministr létá za Mašíny, my si své medaile musíme zaplatit*, která informuje o tom, že veteráni z války v Perském zálivu měli být u příležitosti dvaceti let po návratu do ČR vyznamenání pamětní medailí Desert Storm. Na výrobu medaile si však museli přispět pěti sty korunami, což některé z nich v souvislosti s Vondrovou cestou na Mašínův pohřeb pobouřilo. „*Je nehorázné, jestli ministerstvo obran nemá peníze na to, aby při vzpomínkových akcích ocenilo nějakou plaketou nebo medailí veterány. Zvláště když má peníze na to, aby pan ministr letěl do Ameriky vyznamenávat dva vrahy, protože nic jiného bratři Mašínové pro mě nejsou. Veteráni si pak musí i na medaile dávat peníze sami,*“ citovalo Právo veterána Vlastislava Růžičku. Podle hlavního koordinátora akce Ladislava Sornase ze Sdružení válečných veteránů není sdružení placené ze státního rozpočtu, proto si všichni, kteří medaili budou chtít, ji musí zaplatit. Ministerstvo obrany naopak uvedlo, že ho o příspěvek na medaile nikdo nepožádal a že navíc poskytne na akci zdarma občerstvení a prostory. „*Většina vojáků ze Zálivu již byla některým z resortních vyznamenání oceněna v minulosti, nyní nic speciálního nechystáme,*“ uvedl mluvčí ministerstva Jan Pejšek.

Další komentář¹⁶⁰ k tématu vyšel v Právu 3. září. Podle Petra Uhla po rozhodnutí, že Vondra poletí na Mašínův pohřeb a bratry vyznamená, vyšly v Právu komentáře, které kritizovaly cestu a zvláště ocenění, zpochybňovaly i existenci třetího odboje. „*Ale jen komentář Miroslava Kačora označil akci skupiny, jíž se zmocnila devíti set tisíc korun, za loupežnou vraždu. Napsal, že peníze pak „lupiči prohýřili, aniž jedinou korunu investovali do odboje“.* Vraždu pokladníka Josefa Rošického, převážejícího výplaty, naplánovali. Za peníze si koupili motorky, oblečení, vodní pumpu do svého domu a gauč. Naplánovali také vraždu Jaroslava Hozátka, k níž si přinesli i chloroform. A to jsou národní hrdinové, oslavováni a oceňováni státem!“ uvádí Uhl. „*I kdyby se ozbrojený boj uznal za možný způsob odporu proti diktatuře, což já uznat nemohu, byly činy Mašínových nepřiměřené situacím, jež sami vyvolali. Pravice klame ve snaze získat si oblibu lid. Od stalinistů se jistě liší, nepopravuje a nemučí. Podstata obou jednání je ale tatáž – zostřování třídního či jiného boje při černobílém nazírání na svět a na minulost, onen manichejský svár dobra a zla,*“ píše Uhl, podle něhož k tomu slouží Ústav pro studium totalitních režimů. Podle Uhla byly pohnutky Mašínů trojí – antikomunistický boj, získání vážnosti u lidí a touha se

¹⁵⁹ KOZELKA, Petr: Veteráni: Ministr létá za Mašíny, my si své medaile musíme zaplatit. *Právo*, roč. 21, 2. 9. 2011, č. 206, s. 1, 7.

¹⁶⁰ UHL, Petr: Věc Mašínových stále nekončí. *Právo*, roč. 21, 3. 9. 2011, č. 207, s. 6.

obohatit.

K Mašínům se Uhl vrátil ještě jednou v závěru sledovaného období, 24. září vyšel jeho komentář *Nečas a StB s opačným znamením*¹⁶¹, v němž se zabývá interpelací v Poslanecké sněmovně, kdy se poslanec Stanislav Grospič ptal premiéra Petra Nečase na oprávněnost udělení vyznamenání. Podle Uhla bylo zastavení trestního stíhání Mašínů v roce 1994 kvůli promlčení nezákonné. „*StB proklela bratry Mašínovy jako teroristy, Nečas je velebí za ozbrojenou činnost. Je to stejné, jen s opačným znamením. Pro mne to byli vrazi, a to i loupežníci. Jen dosud nevím, zda to byla hlavní motivace vražd, a jakou roli v tom hrála jejich psychická deviace, touha ukázat se před Američany, nebo odpor proti režimu,*“ uvádí Uhl. Pokrok se podle něj nevyhýbá ani KSČM, protože Grospič na rozdíl od minulosti, kdy komunisté Mašíny označovali za teroristy, mluvil o „buržoazních vražích“. „*Oni byli krutí a suroví. Nic buržoazního ale na nich neshledávám, ať už tím slovem chápeme cokoliv,*“ uzavírá Uhl.

Poslední text, který se týká Mašínů, vyšel v Právu v samém závěru sledovaného období. Jde o zprávu *Levice uctila policistu zabitého Mašíny*¹⁶² z 29. září, která, jak titulek napovídá, informuje, že zhruba sto příznivců komunistické strany a levice uctilo v Čelákovících památku příslušníka SNB Jaroslava Honzátka, kterému Ctirad Mašín podřízl hrdlo. Podle autora článku, Radka Plaveckého, pravice uctívá Mašíny jako hrdiny, zatímco levice je považuje za vrahy a v tomto duchu se podle něj nesla i pieta.

5.2.2 Lidové noviny

Lidové noviny otiskly ve sledovaném období 30 článků, které se věnovaly bratrům Mašínům nebo jejich vyznamenání.

První text¹⁶³ vyšel na titulní straně 15. srpna. Autorem je spisovatel Jan Novák, který o Mašínech napsal knihu *Zatím dobrý*, a jde o jeho vzpomínku na zemřelého Ctirada Mašína. „*Já jsem nikoho takového nezažil nikdy – bylo jasné, že ani zubatá s Radkem (přezdívka Ctirada Mašína, pozn. autorky) nehne. Jednou mi řekl, že svůj život považuje za „nečekanou prémii“ od toho dne v říjnu roku 1953, kdy ležel se svým bratrem a Milanem Paumerem zahrabaný pod haldou dřeva a mířily na něj automaty pátrací čtyři východoněmeckých vojáků,*“ vzpomíná Novák. Článek je poměrně rozsáhlý, na titulní

¹⁶¹ UHL, Petr: Nečas a StB s opačným znamením. *Právo*, roč. 21, 24. 9. 2011, č. 225, s. 6.

¹⁶² PLAVECKÝ, Radek: Levice uctila policistu zabitého Mašíny. *Právo*, roč. 21, 29. 9. 2011, č. 228, s. 2.

¹⁶³ NOVÁK, Jan: Ctirad Mašín žil na „premií“. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 1, 12.

straně je otištěna jen jeho malá část, text pak pokračuje na straně 12. Novák popisuje svá setkání se Ctíradem Mašínem a označuje ho jako pravicového anarchistu. Novák měl k odbojové skupině i jejich vyznamenání kladný vztah, což dosvědčuje i jeho výklad činů Mašínu: „*Radek Mašín také používal násilí, ale jednal přitom podle pevných pravidel. Když se jako mladý muž rozhodl postavit se zbraní v ruce proti totalitnímu režimu, který v Československu uzurpoval veškerou moc, řídil se stejnými zásadami jako jeho otec za války v protinacistickém odboji. Měl jasno o tom, že „každý, kdo se v uniformě a se zbraní v ruce zapojil do třídního boje a teď chrání partajní vrahy a zloděje, si za své činy zodpovídá.“*“ Podle Nováka se v Česku největšímu obdivu těší mučedníci a jejich pasivní, sebevražedný odboj, Mašín podle něj bojoval vždy raději aktivně. „*V zemi, kde se narodil, ho ctí nemalá skupina obdivovatelů, ale současný prezident raději mrhá nejvyššímu státními poctami na lidech, kteří si jenom doplňují sbírky metálů od komunistického a fašistického režimu. Ale na tohle Radek Mašín kašlal,*“ uvádí Novák.

Mašínu se na titulní straně věnuje i sloupek Zbyňka Petráčka s titulkem *Ocenit Mašiny*¹⁶⁴. „*Ten spor dělí společnost, ale oproti jiným se neopírá o táborové rozdělení na klausovce a havlovce. Klaus i Havel tu shodně říkají „ano, ale...“.* *Ano, Mašínové prokázali statečnost, ale má to i stranu obětí. Proto se jim státní ocenění už 22 let vyhýbá,*“ uvádí Petráček a připomíná, že jediným politikem, který Mašiny ocenil, byl v roce 2008 tehdejší premiér Mirek Topolánek. „*Skončilo to Topolánkovým odchodem? Uvidíme. Zákon o třetím odboji lze pokládat za Topolánkův odkaz. Pokud ho prezident Klaus podepíše, pak by po 17. listopadu mohl být i jeho zásluhou Ctírad Mašín pasován na odbojáře. Byl by to docela český způsob, jak ocenit statečnost bratrů Mašínů,*“ myslí se Petráček.

Mašínu věnovaly Lidové noviny i dvoustranu 2 a 3. Článek *Nová vize: Mašiny ocení třetí odboj*¹⁶⁵ připomíná zákon o protikomunistickém odboji, který měl vstoupit v platnost symbolicky 17. listopadu 2011 a uvádí, že jako první ocenění třetího odbojáře by mohl získat právě Ctírad Mašín. „*Uvažuji o tom, že bych to navrhl,*“ citovaly LN tehdejšího ministra zahraničí Karla Schwarzenberga. S návrhem souhlasil i tehdejší ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů Daniel Hermann. „*Viděl bych to jako logický krok. Ctírad Mašín a celá jejich skupina byli lidé, kteří jasně ukázali, že někdo si od počátku uvědomoval, že není možné spolupracovat s komunistickým režimem,*“ řekl Hermann.

¹⁶⁴ PETRÁČEK, Zbyněk: Ocenit Mašiny. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 1.

¹⁶⁵ KŘIVKA, Vladimír: Nová vize: Mašiny ocení třetí odboj. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 2.

Podle textu je ministr obrany Alexandr Vondra, jehož resort je ve finální fázi za vydávání ocenění za účast v protikomunistickém odboji zodpovědný, k takovému nápadu zdrženlivý. „*Zákon se týká stovek až tisíců lidí. Já rozhodně nejsem ten, který má politicky rozhodovat, kdo ocenění získá, nebo ne. Platí ale, že skupina bratří Mašínů je určitě jakýmsi symbolem odboje,*“ uvedl Vondra pro LN.

Mašínům se věnoval i krátký rozhovor¹⁶⁶ s politologem Tomášem Šmídem, který se s Mašínou několikrát setkal a rovněž vedl poslední rozhovor se Ctíradem Mašínem před jeho smrtí. „*Podle toho, co říkal, jsem přesvědčen, že to není téma, které by ho nějak vzrušovalo. V tom smyslu, že určitě po tom netoužil, aby byl vyznamenán. Samozřejmě by ale asi oba byli radši, kdyby část české společnosti měla ten postoj jiný,*“ řekl Šmíd v rozhovoru.

Krátká zpráva *Pohřeb? V USA a s vojenskými poctami*¹⁶⁷ pak informuje o tom, že Mašín bude pohřben se všemi vojenskými poctami v americkém Clevelandu. V závěru se zpráva věnuje faktu, že není jisté, kdo z českých politiků obřad navštíví. Například premiér Petr Nečas uvedl, že bude záležet na rodině zesnulého a na formě obřadu.

Na obou stranách otiskly LN anketu *Ohlasy*¹⁶⁸, která jak titulek napovídá obsahuje reakce politiků na Mašínovo úmrtí. Podle premiéra Petra Nečase si Mašínové s Paumerem zaslouží větší ocenění a diskuse o vyrovnání se s minulostí stále neskončila. Nesouhlasí s ním například předseda Senátu Milan Štěch z ČSSD, jehož se podle jeho slov smrt Ctírada Mašína zvlášť nedotkla. „*Můj postoj byl vždycky takový, že jsem nehlasoval pro to, aby skupina bratří Mašínů obdržela státní vyznamenání,*“ uvedl Štěch. Mašína by nevyznamenal ani tehdejší senátor Jiří Dienstbier z ČSSD: „*Zabíjet nevinné lidi v rámci nějakého údajně ušlechtilého boje je pro mě zcela nepřijatelné.*“ Podle dokumentaristy a rodinného přítele Martina Vadase Mašínové o vyznamenání nikdy příliš nestáli. „*Byl připraven položit život za ideál svobody. Jako dcera zahraničního letce jsem si jistá, že skupina si vyznamenání určitě zaslouží,*“ uvedla předsedkyně Nejvyššího soudu Iva Brožová. Místopředseda Československé obce legionářské Alexander Beer zastává opačný názor: „*To nebyl žádný odboj, co dělali bratři Mašínové. To bylo vraždění. Měli emigrovat, jako jsme my emigrovali před fašismem. Rozhodně jsme nezabíjeli doma vlastní lidi, jako to dělali oni. V žádném případě to nebyli hrdinové.*“

¹⁶⁶ PÁLKOVÁ, Šárka: Po vyznamenání určitě netoužil. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 2.

¹⁶⁷ Mk, ČTK: Pohřeb? V USA a s vojenskými poctami. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 2.

¹⁶⁸ NESG: Ohlasy. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 2–3.

Odbojovou činnost Mašínů popisuje text *Proti režimu se zbraní v ruce*¹⁶⁹. V úvodu připomíná i odkaz jejich otce Josefa Mašína staršího, dále se zaměřuje na popis jejich aktivit, přičemž začíná už u jejich činnosti během druhé světové války. Následují informace o přepadení stanic SNB, vozu Kovolisu i zapalování stohů slámy na Olomoucku. Útěku na Západ se autor věnuje poměrně krátce: „*Cesta přes východní Německo se ale dramaticky komplikuje a eskaluje v ostrou přestřelku s policisty v železniční stanici Uckro. Pět uprchlíků je poté v patách dvacet tisíc vojáků a policistů. Dva členové skupiny jsou raněni a dopadeni.*“

Agenturní zpráva *Mašínové na plátně. Natáčení začne do dvou let informuje*¹⁷⁰ o plánovaném filmu, který by příběh odbojové skupiny mapoval. Zpráva je, až na drobnosti, shodná se zprávou *S filmem o Mašíněch se počítá do dvou let*, která vyšla v Právu. Rozdílem je, že Lidové noviny na rozdíl od Práva otiskly zprávu celou, Právo ji zkrátilo o poslední tři odstavce, v nichž režisér Tomáš Mašín vyzdvihuje význam celé skupiny: „*Jako jedni z mála se neváhali postavit na ozbrojený odpor v rámci třídního boje, což je zde v Čechách zcela výjimečná záležitost.*“ V Právu rovněž chybí část, která se věnuje příznivému postoji Mašínů k natočení snímku.

O den později, 16. srpna, Lidové noviny na titulní stránce otiskly velkou fotografii Mašínů z doby, kdy sloužili v americké armádě, a krátký nesignovaný text s titulkem *Domů už se asi nepodívám, tušil Mašín*¹⁷¹, který vychází z rozsáhlého rozhovoru se Ctíradem Mašínem na stranách 6 a 7 a upozorňuje na něj.

Rozhovor¹⁷² se Ctíradem Mašínem vedl Tomáš Šmíd v Clevelandu zhruba měsíc před Mašínovou smrtí. Mašín se v něm zamýšlí například nad tím, proč se v Československu nepostavilo režimu se zbraní v ruce více lidí. Důvodem podle něj bylo, že spousta lidí, kteří měli schopnosti a vůli, zemřela během druhé světové války. „Něco“ proti režimu však podle něj dělaly tisíce lidí. Rozdíl ve druhém a třetím odboji byl podle Mašína především v tom, že „*nepřítel nebyl cizokrajný, jako Němci, ale domácí. Byla to občanská válka.*“ Mašín v rozhovoru rovněž přiznává, že, pokud by se pro útěk na Západ rozhodli o čtrnáct dní později, policie by jejich skupinu odhalila a zatkla. Zejména na Moravě se podle něj jejich činnost začala „provalovat“, protože Václav Švéda zasvěcoval

¹⁶⁹ KOLINA, Josef: *Proti režimu se zbraní v ruce. Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 3.

¹⁷⁰ ČTK: *Mašínové na plátně. Natáčení začne do dvou let. Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 3.

¹⁷¹ NESG: *Domů už se nepodívám, tušil Mašín. Lidové noviny*, roč. 24, 16. 8. 2011, č. 191, s. 1.

¹⁷² ŠMÍD, Tomáš: *Nechtěli jsme rozjet všelidové povstání. Lidové noviny*, roč. 24, 16. 8. 2011, č. 191, s. 6–7.

do svých aktivit příliš mnoho lidí. „Přesto bych netvrdil, že se nám děla nějaká strašná příkoří, ačkoliv bezproblémové to taky nebylo. Viděli jsme ovšem, co se děje okolo Rodinám, které jsme znali, přátelům, známým,“ popisuje v rozhovoru Mašín impulzy k zahájení odboje. Rozhovor zmiňuje i plánované atentáty na Klementa Gottwalda nebo vysoké představitele KSČ, fakt, že byl Ctirad Mašín spolužákem Václava Havla nebo osoby, které Mašín zabil: „Ne, to zkrátka byli reprezentanti komunistického režimu, který vraždil a zavíral tisíce lidí. Shromažďovali jsme zbraně, a ty jsou k tomu, aby se s nepřítelem bojovalo. To tak vždycky bylo, je a bude. Nějaké sametové přístupy, to podle mého názoru nefunguje.“ Václav Havel podle Mašína „propásl jedinečnou příležitost se co možná nejdůsledněji vypořádat s komunistickou totalitou, a naopak jim ještě umožnil přesun do ekonomicky vlivných pozic“.

V textu *Slib, který zůstane*¹⁷³ nesplněn pak Šmíd popisuje okolnosti vzniku rozhovoru, který je podle něj zkrácenou verzí dvouhodinového povídání a nejde o interview novináře nebo historika. „Můj profesní zájem (Šmíd je bezpečnostní analytik, pozn. autorky) mne vedl i spíše k otázkám služby v americké armádě, způsobu uvažování při organizování jejich odbojových aktivit čili věci spjatých spíše s vojenskými a bezpečnostně-strategickými otázkami,“ vysvětlil Šmíd.

Ve stejný den se tématem Mašínů ve svém komentáři¹⁷⁴ zabývá i Petr Kamberský. „V sobotu se potvrdilo, že Česko je zemí deviantů. Lidí odchýlených od norem slušného chování, od základních mravních požadavků. V sobotu v poledne jsme se dozvěděli o smrti Ctirada Mašína – a z národa vyhrězly nečistoty horší než z velkoprasečáku,“ píše Kamberský, přičemž naráží na internetové diskuse na zpravodajských portálech. „Mezi námi je tolik nenávisti, že se k močení na ještě teplé ostatky hlásíme vlastním jménem,“ kritizuje a některé ze slovních výpadů na účet Ctirada Mašína cituje. „Neberme nikomu právo činy Mašín zatracovat, pokud je tento odsudek postaven na znalosti doby a pokud dotyčný věří, že lidský život je posvátný, zlu se nemá odporovat násilím a obětí válečné aktu nesmí být civilista. Ale těžko k pochopení je neúcta, s jakou převážně ladí plivou na rakve osmdesátiletých mužů, kteří, v dobrém i zlém, prožili stokrát těžší život než dnešní dvacátníci, třicátníci, čtyřicátníci i padesátníci,“ uvádí Kamberský.

Sedmnáctého srpna deník otiskl krátkou agenturní zprávu¹⁷⁵, která informuje o tom,

¹⁷³ ŠMÍD, Tomáš: *Slib, který zůstane nesplněn*. *Lidové noviny*, roč. 24, 16. 8. 2011, č. 191, s. 7.

¹⁷⁴ KAMBERSKÝ, Petr: Ctirad M., Vašek L. Václav K. *Lidové noviny*, roč. 24, 16. 8. 2011, č. 191, s. 10.

¹⁷⁵ ČTK: Na Mašínově pohřbu bude Gandalovič. *Lidové noviny*, roč. 24, 17. 8. 2011, č. 192, s. 3.

že Mašínovo pohřbu se zúčastní velvyslanec v USA Petr Gandalovič. K tématu Mašínů se v komentáři *Jenom ne western bez happy endu*¹⁷⁶ znovu vyjádřil Zbyněk Petráček. „Podařilo se jim i stvořit westernový příběh se vším všudy, tedy i s hrdiny, kteří se vymykají šuplíku *Rychlých šípů bojujících s Bratrstvem kočičí pracky*. Mašínovskému způsobu boje dobra se zlem fandí mnozí, ale kolik z nich se zachovalo jako oni? Je to jakýsi náš Hollywood,“ uvádí Petráček a připomíná, že příběh Mašínů na začátku devadesátých let zveřejnil v knize *Jenom ne strach* Ota Rambousek, který působil jako agent chodec. Zároveň cituje otevřený dopis, který Ctirad Mašín v roce 1996 zaslal Václavu Havlovi a v němž ho vyzývá k rezignaci.

Další den vyšla v LN zpráva¹⁷⁷, jež informuje, že se Alexandr Vondra, jako jediný z představitelů vlády, zúčastní pohřbu Ctirada Mašína a bratrům udělí vyznamenání Zlatá lípa. Ctirad Mašín podle premiéra Nečase, jenž se z časových důvodů obřadu nezúčastní, obdrží ocenění in memoriam jako výraz úcty za statečnost, s níž se postavil totalitnímu režimu. Zpráva dále konstatuje, že o zřízení vyznamenání Zlatá lípa rozhodla ministryně obrany Vlasta Parkanová v roce 2008 a že medaili v minulosti získali například vojenský historik Jiří Rajlich nebo velitel čáslavské tygří let Jaroslav Míka.

19. srpna Mašíny a jejich vyznamenání znovu v komentáři¹⁷⁸ glosoval Zbyněk Petráček, podle něhož je „mít alespoň elementární pochopení pro zápas bratrů Mašínů je jako fandit fotbalové *Bohemce – nic pro většinu*“. Petráček cituje vyjádření předsedy ČSSD Bohuslava Sobotky, který prohlásil, že nelze souhlasit s metodami, které bratři při svém útěku z Československa používali. „*Pokladníka a strážmistra zabili v době, kdy se cítili vojáky ve válce proti komunistům. Na Západ utíkali až o dva roky později, ale to stříleli jen v sebeobraně. Proč by na sebe také upozorňovali. Bratři Mašínové nebyli jako bratrance Barešovi, kteří si ke svému útěku na Západ vzali za rukojmí autobus plný studentů. Ale stejně by byla zajímavá jedna věc: Jaké metody pro útěk v roce 1953 by doporučil Bohuslav Sobotka?*“ uzavírá Petráček.

O den později, 20. srpna, vychází v LN komentář¹⁷⁹ Ondřeje Neffa. V úvodu komentáře Neff zmiňuje otevřený dopis někdejšího disidenta Miloše Rejchrt, v němž Vondru vyzývá, aby zvážil cestu do Ameriky a vyznamenání Mašínů, protože Ctirad

¹⁷⁶ PETRÁČEK, Zbyněk: *Jenom ne western bez happy endu*. *Lidové noviny*, roč. 24, 17. 8. 2011, č. 192, s. 8.

¹⁷⁷ KABÁTOVÁ, Michaela: *Vondra v Americe ocení Mašíny*. *Lidové noviny*, roč. 24, 18. 8. 2011, č. 193, s. 3.

¹⁷⁸ PETRÁČEK, Zbyněk: *Útěk podle Sobotky*. *Lidové noviny*, roč. 24, 19. 8. 2011, č. 194, s. 8.

¹⁷⁹ NEFF, Ondřej: *Slovo proti slovu*. *Lidové noviny*, roč. 24, 20. 8. 2011, č. 195, s. 10.

Mašín označil Václava Havla slovy „*kretén pěstovanej estébákama*“. „*Ctihodný pan farář Rajchrt je úctyhodná osoba a jeho slova mají váhu. Ovšem i Ctirad Mašín je úctyhodná osoba a jeho slova mají svoji váhu. Slovo tu stojí proti slovu. Jak se v tom vyznat?*“ píše Neff. Mašín podle něj patří k odbojářům první generace, která doufala v možnost převratu a často příliš riskovala. „*Když se pak režim v roce 1989 zhroutil, upínali velkou naději právě na Václava Havla. Na konci osmdesátých let byl Václav Havel vnímán jako krajní příklad protirežimní opozice,*“ uvádí Neff a dodává, že jeho vstřícný postoj ke komunistům po převratu společnost překvapil: „*Samotné komunisty překvapil příjemně. Zprvu vyděšení představou, že budou muset složit úcty, velmi brzy pookřáli a narostl jim hřebínek do autenticky rudé podoby. Ovšem mnoho společenských skupin a osobností obrovsky zklamal a Mašínova slova nejsou ničím jiným než výrazem tohoto zklamání.*“ Podle Neffa Mašina zklamal Havel a zklamal ho i vlastní národ – „*on sám se vnímal jako bojovník za svobodu a ve své vlasti byl a dodnes je veřejně označován za vraha. Proto si navykl mluvit, jak mu zobák narost*“. „*Nazvat Havla kreténem spojeným s estébáky je nehoráznost. Ale řekl to člověk, který je označován za vraha, a to je nehoráznost o řád vyšší,*“ uvádí Neff, který podle svých slov nečeká, že by se k tomu Václav Havel vyjádřil, protože by musel rozkrýt svůj vztah k minulé éře.

22. srpna otiskly LN agenturní zprávu¹⁸⁰, která informuje o výsledcích průzkumu, podle něhož bratry Mašínovy považuje za hrdiny pouze 15 procent Čechů. Z průzkumu rovněž vyplynulo, že téměř každý šestý občan o Mašínech vůbec neví. Zhruba polovina z těchto lidí spadá do nejmladší věkové kategorie od 18 do 29 let.

Ve stejný den vychází i rozsáhlý publicistický text¹⁸¹ historika Petra Placáka, podle nějž se v souvislosti s odbojovou skupinou stále dokola opakují bezobsažná klišé a myšlenkové stereotypy zakořeněné v tuzemské společnosti v době nesvobody. „*Lidé, se kterými se skupina bratří Mašínů střetla, byli ozbrojení služebníci režimu, který takřka každý článek Deklarace dennodenně plošně popíral. Byli to ale Mašínové, kteří vystoupili na obranu práv a svobod kodifikovaných Deklarací,*“ uvádí Placák, podle něhož je celý tuzemský náhled na činnost Mašínů mnohonásobné pokrytectví. „*Pokrytci donekonečna vytýkají Mašínům, že vedli soukromou válku v době míru. Ačkoli jsou často z řad levicově smýšlejících, v případě Mašínů přistupují na argumentaci „liberálně-konzervativních“ svazáků, kteří považují morálku, lidská práva, náboženství za soukromou věc. Označovat*

¹⁸⁰ ČTK: Mladí Mašíny často vůbec neznají. *Lidové noviny*, roč. 24, 22. 8. 2011, č. 196, s. 3.

¹⁸¹ PLACÁK, Petr: Mašínové aneb o pokrytectví. *Lidové noviny*, roč. 24, 22. 8. 2011, č. 198, s. 9.

pak dobu po únoru 1948 za mír je pokrytectví nejhrubšího zrna,“ píše Placák.

Tématu Mašínů se věnuje i komentář¹⁸² Petra Zídka z 24. srpna, který v úvodu shrnuje, že Vondra se „dnes večer“ zúčastní Mašínova pohřbu a oba bratry vyznamená, připomíná zmiňovaný průzkum i otevřený dopis Miloše Rajchrt. Dále Zídek uvádí, že někteří čeští publicisté, konkrétně jmenuje Ludka Navaru z MF DNES a Marka Švehlu, se snaží čtenářům namluvit, že Mašini zvítězili. *„Celá odbojová činnost Mašínů a jejich skupiny přece skončila totální a neoddiskutovatelnou prohrou: diktaturu KSČ nijak neohrozili, kromě podpálení sedmnácti stohů se nemohou chlubit žádným odbojovým činem, tři chycení členové jejich skupiny byli popraveni, jejich matka byla kvůli nim odsouzena na 25 let a zemřela ve vězení, její přítel dostal doživotí, dalších 14 lidí, kteří jim pomáhali, obdrželo tresty v celkové výši 241 let. Nijak se nevyznamenal ani v Americe: v příštích dějinách českého politického a kulturního exilu sotva o nich bude nějaká zmínka, protože žádnou zaznamenaní hodnou činnost, která by mohla přispět k pádu komunistického režimu, nevyvíjeli. Kde je to vítězství?“* ptá se Zídek. Za nejzajímavější text v diskusi o Mašíněch považuje článek Václava Bělohradského (analyzuji ho na s. 47), podle něhož mají debaty o hrdinství Mašínů pouze zakrýt fakt, že v československých dějinách chyběl občanský odpor.

Tomáš Šmíd v komentáři¹⁸³ naopak uvádí, že je diskuse o Ctiradu Mašínovi hysterická. *„Za celou dobu, co jsem měl možnost se Ctiradem Mašínem hovořit, jsem neslyšel, že by o někom řekl, že je kretén, a za celou dobu mého pobytu s ním jsem nezaznamenal, že by trpěl krvežíznivostí či mordýřskými náladami, jak bývá i v posledních dnech občas prezentováno,“* hájí Mašina Šmíd. *„Je naopak podivná logika peskovat ministra obrany za to, že jede na pohřeb někomu, kdo řekl o Havlovi, co řekl. Otázka je, kde to řekl, komu, za jakým účelem, a otázka je, zda vůbec. Tito Havlovi trubadúři, jako onen pan evangelický farář Rejchrt, prokazují exprezidentu Havlovi svým hysterickým „adoracionismem“ naopak medvědí službu a prohlubují stále větší odcizení české společnosti od Havla a jeho dědictví,“* myslí si Šmíd. Celé nepochopení podle něj spočívá v tom, že komunismus není v českém prostředí vnímán stejně jako fašismus.

25. srpna vychází zpráva *Domů se vrátí už jen vlajka z rakve*¹⁸⁴, která informuje o Mašínově pohřbu. Podle textu se ho kromě Vondry zúčastnili i senátoři Jaromír Štětina z

¹⁸² ZÍDEK, Petr: Další kolo naší mašíníady. *Lidové noviny*, roč. 24, 24. 8. 2011, č. 198, s. 10.

¹⁸³ ŠMÍD, Tomáš: Debata o Mašíněch je hysterická. *Lidové noviny*, roč. 24, 24. 8. 2011, č. 198, s. 11.

¹⁸⁴ PALATA, Luboš: Domů se vrátí už jen vlajka z rakve. *Lidové noviny*, roč. 24, 25. 8. 2011, č. 199, s. 3.

TOP 09 a Tomáš Grulich z ODS, zástupci Vojenského historického ústavu, velvyslanec Gasparovič a příslušníci Mašínovy rodiny.

Ve stejný den LN otiskly i rozsáhlý komentář¹⁸⁵ Stanislava Křečka, který podle svých slov jako kluk obdivoval činy Mašínů, o kterých slýchal z vysílání Svobodné Evropy. Tvrdí, že jeho vztah k režimu byl tehdy formován názory lidí z jeho okolí. „*Mašínové byli bezpochyby stateční lidé. Ale to byli například mnozí vojáci Waffen SS (odpusťte nevhodný příklad) také. Mašínové bezpochyby stáli na správné straně. Ale to Češi ubíjející v květnu 1945, po skončení války, německé civilisty také. O čem to vypovídá? Život a činy Mašínů jsou dokladem omylů od samého počátku až do dnešních dnů. Omylů, které s nimi sice sdílela a sdílí jistá část společnosti, ale které jsou současně dokladem, že svému národu Mašínové nikdy neporozuměli,*“ myslí si Křeček. Mašínové se podle něj mylně domnívali, že každý, kdo pracoval pro tehdejší stát, byl zločinec, neboť pracoval pro zločinný režim. „*Zabít venkovského policistu, hasiče a pokladníka s tímto odůvodněním je totéž jako zabít železničáře, který obsluhuje vlak vezoucí vězně do Osvětimi,*“ píše Křeček. Další zásadní omyl Mašínů podle něj spočíval v představě, že vstoupí do americké armády a budou bojovat za osvobození Československa. „*Mašíní ničím komunismu neuškodili. Chápu jejich zklamání. Nic nepochopili a nic se nenaučili, což se projevilo poté, co komunismus skutečně padl, bez jejich přičinění a za podmínek zcela jiných, než si představovali. Jejich myšlení se od padesátých let nezměnilo, všichni jsou pro ně stále komunisté, nepřátelé a všechny je třeba zabít,*“ uvádí Křeček, podle nějž je mimořádně hloupé Mašíny glorifikovat.

26. srpna na titulní straně deníku vychází krátký text *Mašín: S komunismem se už nevypořádáte nikdy*¹⁸⁶, který upozorňuje na rozhovor s Josefem Mašínem na straně 4 a vybírá z něj některé Mašínovy výroky. V rozhovoru¹⁸⁷ Mašín mimo jiné přiznává, že vyznamenání pro ně není satisfakcí, neboť žádné ocenění od nikoho neočekávali. „*Můj pohled na Václava Havla je, že to, co udělal, je zločin, zločin na České republice. Kontinuita zákonů, kontinuita komunistické strany, to, jakým způsobem on s nimi udělal ten kšeft,*“ říká v rozhovoru Mašín, podle něhož by bylo nejlepší zakázat komunistickou stranu ústavou.

¹⁸⁵ KŘEČEK, Stanislav: Glorifikovat Mašíny je hloupé. *Lidové noviny*, roč. 24, 25. 8. 2011, č. 199, s. 11.

¹⁸⁶ PALATA, Luboš: Mašín: S komunismem se už nevypořádáte nikdy. *Lidové noviny*, roč. 24, 26. 8. 2011, č. 200, s. 1.

¹⁸⁷ PALATA, Luboš: „Ti, kdo přijeli, riskují svou politickou budoucnost. *Lidové noviny*, roč. 24, 26. 8. 2011, č. 200, s. 4.

Na čtvrté straně, kromě zmiňovaného rozhovoru, vychází i článek *Americká salva na českém pohřbu*¹⁸⁸, v němž Luboš Palata reportážním popisuje pohřeb Ctirada Mašína. Vrcholem obřadu bylo podle Palaty kázání evangelického faráře Jana Duse, přítele Milana Paumera. „*Proč to prý dělali? Museli sáhnout i ke zbrani? Jistěže nemuseli, nemuseli nic... Komunistický režim byl zločinnou ideologií a odboj proti němu je hoden úcty,*“ cituje článek Duse. Alexandr Vondra pak uvedl, že svou přítomností „*splácí dluh, který česká společnost vůči bratrům Mašínovým má.*“

Ve stejný den LN ještě otiskly polemiku¹⁸⁹ Jiřího Stránského s komentářem Stanislava Křečka z předchozího dne. „*Rovněž se mi líbilo, jak pan Křeček napsal, že hrdiny byli i někteří příslušníci Waffen SS i někteří Češi, kteří po válce likvidovali pohraniční Němce. I když pan Křeček není JUDr., ale jenom Mgr., předpokládal bych, že titul získal jinde než v Plzni a že ten titul by měl vypovídat o jeho inteligenci. Nevypovídá. Je už příliš přilepen k poslaneckým i jiným lavicím, než aby byl schopen i vlastní reflexe,*“ kritizuje Stránský, podle něhož křeček pošpinil spoustu jeho spoluvězňů. Stránský byl v padesátých letech obviněn z velezrady a odsouzen na osm let vězení.

Mašíny se ve svém komentáři *(Ne)řešitelné*¹⁹⁰ částečně zabývá i Josef Klíma, v němž s nadsázkou vytváří seznam problémů označovaných jako „neřešitelné“. „*Zatím poslední položka mi přibyla, když se teď zase diskutovalo, má-li být Ctirad Mašín posmrtně vyznamenán, nebo nemá. Opět stejné argumenty z obou táborů, za stejné komentáře, jak podle kopíraku. Připusťme konečně, že Mašínové mohou být i hrdinové, i vrazi, prostě jak pro koho. A uleví se nám,*“ píše Klíma.

Zpráva *Není důvod ocenit Mašíny, myslí si Klaus*¹⁹¹ z 29. srpna vychází z výroku prezidenta Václava Klause, který vyznamenání označil za „něco naprosto mylného a chybného“. Krátká zpráva v druhém odstavci obsahuje i vyjádření Alexandra Vondry, který v České televizi prohlásil: „*Těchto lidí si máme vážit i proto, že jich máme v dějinách málo.*“

Ve stejný den otiskly Lidové noviny i komentář¹⁹² Bohumila Doležala, který je zároveň posledním textem, jenž se Mašínů ve sledovaném období týkal. I Doležal v textu

¹⁸⁸ PALATA, Luboš: Americká salva na českém pohřbu. *Lidové noviny*, roč. 24, 26. 8. 2011, č. 200, s. 4.

¹⁸⁹ STRÁNSKÝ, Jiří: Pan Křeček pošpinil mé spoluvězně. *Lidové noviny*, roč. 24, 26. 8. 2011, č. 200, s. 11.

¹⁹⁰ KLÍMA, Josef: (Ne)řešitelné. *Lidové noviny*, roč. 24, 27. 8. 2011, č. 201, s. 12.

¹⁹¹ ČTK, dom: Není důvod ocenit Mašíny, myslí si Klaus. *Lidové noviny*, roč. 24, 29. 8. 2011, č. 202, s. 3.

¹⁹² DOLEŽAL, Bohumil: Třídní boj o Mašíny. *Lidové noviny*, roč. 24, 29. 8. 2011, č. 202, s. 12.

polemizuje s komentářem Stanislava Křečka. Doležal částečně souhlasí s Křečkovým tvrzením, že nelze zabíjet někoho jen kvůli příslušnosti k určité skupině. „*To je pravda tak napůl: nelze zabíjet Židy nebo Němce kvůli jejich etnicitě. Němcem nebo Židem se člověk rodí. Jenomže komunistou nebo „příslušníkem SNB“ se vědomě stává a bere na sebe spolu s výhodami, které to nese, chtě nechtě i určitá rizika,*“ píše Doležal. Odmítá naopak slova Jiřího Stránkého, který s Křečkem rovněž polemizoval, že komunisté vyhlásili třídní válku. Podle Doležela v první polovině 50. let vládl v ČSR krutý teror, ale nebyla válka, ani občanská. „*Nechci zpochybňovat poctivé úmysly o osobní statečnost těch lidí. A chápu, proč Josef Mašín mluví o nevyrovnání se s komunismem a kritizuje právní kontinuitu s minulým režimem. Právní kontinuita je kritizovatelná hlavně v tom, že zákon nemluví o legitimitě ozbrojeného odporu pro období stalinismu. To ještě neznamena, že by se za ty akce měla šmahem rozdávat vyznamenání, jen že by neměly být považovány za trestný čin,*“ uvádí Doležal, podle něhož nebyl v 50. letech možný smysluplný ozbrojený odpor.

5.2.3 Mladá fronta DNES

Ve sledovaném období vyšlo v MF DNES 22 článků, které se věnovaly bratrům Mašínům a jejich vyznamenání. První text k tématu vychází, stejně jako v ostatních denících, 15. srpna. Na titulní straně MF DNES otiskla rozhovor¹⁹³ s Josefem Mašínem, v němž mimo jiné mluví o Ctiradově zdravotním stavu nebo o případném návratu do Česka. Další texty související s úmrtím Ctirada Mašína otiskl deník na straně tři. Jedním z nich je nesignovaná anketa *Je na místě nazývat Ctirada Mašína hrdinou?*¹⁹⁴ Podle premiéra Petra Nečase Mašín své hrdinství prokázal odporem proti totalitní diktatuře. Tehdejšího ministra Karla Schwarzenberga mrzelo, že Mašín nedostal opravdové státní vyznamenání. Nejsmutnější podle něj ale je, že existují lidé, kteří Mašiny nepochopili a odsuzovali. Předseda ČSSD Bohuslav Sobotka uvedl, že je nutno ocenit jeho odvalu v boji proti totalitě. „*Vražda zůstává stejně odpudivou vraždou, i když se odehraje ve jménu boje za svobodu,*“ prohlásil Sobotka. Předseda KSČM Vojtěch Filip nechtěl úmrtí Ctirada Mašína podle svých slov příliš komentovat. „*Hrdinové to nebyli. Terorismus je pořád stejný, ať už v historii nebo v současnosti,*“ uvedl Filip.

¹⁹³ NAVARA, Luděk: Mašín: Bratr nechtěl mít pohřeb v Česku. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 15. 8. 2011, č. 190, s. A1,3.

¹⁹⁴ NESG: Je na místě nazývat Ctirada Mašína hrdinou? *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 15. 8. 2011, č. 190, s. A3.

Dalším je text *Bratr si přišel pro metál a řekl: Jsem Pepík Mašín, těší mě*¹⁹⁵, v němž Teodor Marjanovič vzpomíná na setkání s Josefem Mašínem u příležitosti předání vyznamenání Mirkem Topolánkem. Podle Marjanoviče mělo ocenění obrovský význam. „*Topolánek boural ledy, jež neroztály takřka ani po dvaceti letech. Mašínové to tak zjevně taky cítili, navíc byli i rádi, že plaketa vznikla nově,*“ píše Marjanovič.

Posledním textem na třetí straně je profil Ctirada Mašina s titulkem *Nesmiřitelný voják*¹⁹⁶. Článek krátce popisuje odbojovou činnost na území Československa i útek na Západ. Připomíná u seriál Třicet případů majora Zemana a díl Strach, jejichž příběh se inspiroval. V závěru autor uvádí, že Mašínové byli na státní vyznamenání navrženi několikrát, nikdy ho však nedostali.

K tématu Mašínů se týž den v komentáři *Už se nevrátí*¹⁹⁷ vyjádřil i Luděk Navara, podle něhož byla padesátá léta boj: „*boj skrytý, někdy podivný, nesmyslný, někdy naivní, někdy zbytečný, ale byl to boj.*“ Navara ve svém komentáři Mašiny označuje za první opravdové vítěze studené války a zmiňuje i dopis Josefa Mašina staršího, v němž na syny apeluje, aby hájili svobodu své vlasti. „*Pátrat a zajímat se o padesátá léta, zkoumat míru krutosti té doby a právo člověka žít svobodně podle svých představ. Ano, právě takové hledání může být inspirativní pro vlastní životní dráhu a vytváření si hodnotového řádu. Každý tedy sám svobodně ať hledá odpověď: to je odkaz Mašínů tomu našemu světu,*“ uvádí Navara.

Šestnáctého srpna otiskla MF DNES na titulní straně krátký článek¹⁹⁸, který upozorňuje na text na straně čtyři. Vychází z rozhovoru, který Ctirad Mašín poskytl rok a půl před svou smrtí svému příteli – deník z něj pak v delším článku¹⁹⁹ otiskl vybrané části. „*Řekli jsme si, že tam nemůžeme přijít a říct: Pane strážný, můžete nám dát bouchačky? Já jsem říkal, že nejlepší bude esenbáka okecat, pak mu říct „ruce vzhůru“, odzbrojit ho, svázat, uspat chloroformem a pak ho oddělat. To, jak se píše, že jsme chtěli zbraně a nikomu nic neudělat, tak to je hloupost. Tohle jsou všechno darebáci. Na co potřebujeme zbraně? Ty jsou od toho, aby se s nima stříleli lidi, tak můžeme začít hned s těma, komu ty*

¹⁹⁵ MARJANOVIČ, Teodor: Bratr si přišel pro metál a řekl: Jsem Pepík Mašín, těší mě. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 15. 8. 2011, č. 190, s. A3.

¹⁹⁶ POKORNÝ, Jakub: Nesmiřitelný voják. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 15. 8. 2011, č. 190, s. A3.

¹⁹⁷ NAVARA, Luděk: Už se nevrátí. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 15. 8. 2011, č. 190, s. A10.

¹⁹⁸ iDNES.cz: Zbraně jsme brali, abychom s nimi stříleli lidi, řekl Mašín před smrtí. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 16. 8. 2011, č. 191, s. A1.

¹⁹⁹ ŠTASTNÝ, Ondřej a Jiří ŠTASTNÝ: „Nechci riskovat, že bych v Česku zabil dalšího komunistu“. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 16. 8. 2011, č. 191, s. A4.

zbraně bereme,“ řekl Mašín v rozhovoru, v němž zároveň přiznává, že by rád viděl českou krajinu nebo zašel na Karlštejn. Podle svých slov by si nenechal líbit, aby do něj neznámý starší muž strkal holí, jako se to stalo Milanu Paumerovi. *„Abych toho hajzla zabil a rozšlapal na krvavou kaši, to mi za to nestojí, to nemám na ty stará kolena zapotřebí,*“ uvedl Mašín.

O den později vyšly k tématu v MF DNES dva texty. Jedním z nich je krátká agenturní zpráva²⁰⁰, která informuje o tom, že Mašínův pohřeb dorazí velvyslanec v USA Petr Gandalovič. Stejná zpráva vyšla i v Lidových novinách. Druhá zpráva²⁰¹ popisuje, že ve středočeské obci Krhanice u Benešova jeden z příznivců Mašínů připevnil na plot ceduli s názvem ulice Bratří Mašínů. *„Mašínovy obdivuji. Byla to moje reakce na to, že ve společnosti jsou bráni jako vrazi. Poprosil jsme asi před osmi lety kamaráda, jestli by mi vyrobil ceduli. První mi asi do roka zmizela, ale měl jsem připravenou další,*“ popsal pro MF DNES Lubor Kohout. Oficiálně však ulice neexistuje.

Osmnáctého srpna deník otiskl zprávu *Na pohřeb Mašina poveze Vondra vyznamenání.*²⁰² Ta, jak titulek napovídá, informuje o tom, že bratři Mašínové od Alexandra Vondry obdrží vyznamenání ministerstva obrany. Druhá část zprávy se věnuje tomu, že prezident Václav Klaus podepsal zákon o protikomunistickém odboji. Impulsem pro vznik zákona bylo podle textu úmrtí Milana Paumera. Klaus však zároveň předsedkyni Sněmovny Miroslavě Němcové napsal, že o zákonu není přesvědčen. Účastníci třetího odboje by měli podle zákon dostat 100 tisíc korun, pozůstalí manželé pak poloviční částku. Stát by měl rovněž odbojářům případně dorovnat podprůměrné důchody.

O den později vychází krátká zpráva²⁰³, jež se věnuje faktu, že někdejší disident a evangelický farář Miloš Rajchrt kritizuje Vondru za plánovanou cestu na Mašínův pohřeb. Rajchrtovi vadí, že Mašín kdysi označil Václava Havla výrazem „kretén pěstovanej estébákama“.

I další den otiskla MF DNES zprávu²⁰⁴ věnující se tématu Mašínů v rubrice Krátce,

²⁰⁰ ČTK: Na pohřbu Mašina bude velvyslanec Gandalovič. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 17. 8. 2011, č. 192, s. A2.

²⁰¹ Buš: Mašínovi mají v Česku svou ulici. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 17. 8. 2011, č. 192, s. A4.

²⁰² iDNES.cz: Na pohřeb Mašina poveze Vondra vyznamenání. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 18. 8. 2011, č. 193, s. A3.

²⁰³ iDNES.cz: Chartista kritizuje Vondru, že ocení Mašina. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 19. 8. 2011, č. 194, s. A5.

²⁰⁴ iDNES.cz: Na Mašínův pohřeb poletí Vondra s armádou. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 20. 8. 2011, č. 195, s. A4.

tentokrát zpráva informuje, že Vondra poletí na Mašínův pohřeb armádním speciálem. Let by měl podle textu být součástí výcviku pro posádku.

Ve stejný den se vyznamenání Mašínů ve svém komentáři²⁰⁵ věnuje i Luděk Navara. „*Vyznamenat Mašiny znamená ocenit ty, kteří vyhráli. Ne, není to úplně běžné – Češi vyznamenávají zpravidla ty, kteří se obětovali. Je náhodou, že jako první byla ze tří sourozenců Mašínových oceněna – už dříve – Zdena Mašínová?*“ ptá se Navara a dodává, že trpitelů, kteří byli nevinní a skončili ve vězení, nikoho neuráží a neprovokují, si český národ váží nejvíc. Ideálním příkladem jsou podle něj letci Josef Bryks a Otakar Černý – přátelé, kteří spolu prošli koncentračními tábory, odkud uprchli, i komunistickým vězením. Po převratu se pokusili utéci, útěk se však podařil pouze Černému, Bryks byl zatčen a zemřel ve vězení. Oceněn byl jako první právě Bryks. „*Nebyli by Mašínové už dávno vyznamenání, kdyby na své cestě do Západního Berlína hrdinně zemřeli v boji? Nebo kdyby měli více ohledů a byli méně tvrdí? příslušník Bezpečnosti, který by po jedné akci nezůstal ležet mrtvý, by je nejspíš udal a oni by skončili ve vězení či rovnou na šibenici. Nevyhráli by. Ale po pravdě, neměli by pak své nekonfliktní místo v českých dějinách jisté?*“ zamýšlí se Navara, podle nějž, pokud by se Mašínové dostali prezidentského vyznamenání, by šlo o uznání všech, kteří se rozhodli bojovat a zvítězili.

Další článek²⁰⁶ s tematikou Mašínů vychází až 24. srpna a pojednává o tom, jak bude vypadat pohřeb Ctirada Mašína. „*Rakev přikrytá americkou vlajkou, vedle vlajka česká. Čestná stráž skládá poslední poctu, při ní zazní 21 výstřelů,*“ popisuje Mašínův pohřeb Luděk Navara a uvádí, že původně mělo jít o rodinný pohřeb. V článku cituje i majitele pohřebního ústavu, kde má obřad proběhnout. „*Pro tento obřad se asi udělá trochu víc, než by bylo jinak obvyklé, protože i v USA je náš příběh známý. Myslím, že si i Američané toho významu všimli,*“ řekl Josef Mašín.

25. srpna MF DNES na titulní straně otiskla velkou fotografii z pohřbu, kterému se podrobněji věnovala až na straně dva. Jedním z otištěných článků je rozhovor²⁰⁷ Alexandrem Vondrou, v němž říká, že vyznamenání považuje za správný a do budoucni dobrý krok. „*Ano, je to kontroverzní téma, vím, že se vedou debaty o tom, jestli to byli partyzáni bojující za spravedlivou věc, nebo vrazi. Musíme připomínat to první. Vrahů*

²⁰⁵ NAVARA, Luděk: Cena pro vítěze. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 20. 8. 2011, č. 195, s. A10.

²⁰⁶ NAVARA, Luděk: Zazní salva pro Ctirada Mašína. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 24. 8. 2011, č. 198, s. A8.

²⁰⁷ NAVARA, Luděk: Vondra: Byli to partyzáni, ne vrazi. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 25. 8. 2011, č. 199, s. A2.

jsme měli v této zemi dost jiných,“ uvedl Vondra v rozhovoru. Druhým je pak zpráva²⁰⁸, který se zabývá smutečními hosty, již na obřad dorazili. Byli mezi nimi Mašínovi příbuzní, přátelé ze Spojených států i příznivci z Česka. Na smuteční oznámení podle autora rodina zvolila úryvek z básně Svatopluka Čecha: „*Sláb je ten, co ztratil v sebe víru.*“

O den později MF DNES otiskla poměrně rozsáhlou reportáž²⁰⁹ z Mašínova pohřbu. Luděk Navara v ní mimo jiné popisuje, jak Josef Mašín předal americkou vlajku, která během pohřbu zakrývala rakev jeho bratra, předal zástupcům Česka. „*Nový zákon o třetím odboji není sice takový, jaký bych si představoval, ale je to krok správným směrem,*“ citoval Navara slova Josefa Mašína, podle něhož je skutečnost, že se ČR nedokázala vypořádat s komunistickou minulostí, důvod, proč bude Ctirad Mašín pohřben v Kalifornii. Vojenský historik Eduard Stehlík na pohřbu pronesl: „*Myslím, že otec by na tebe byl hrdý!*“, přičemž Navara v článku připomíná protinacistického odbojáře Josefa Mašína staršího. V závěru Navara popisuje, že se obřad odehrál střídavě v češtině a v angličtině, zazněla píseň, která tradičně hraje na pohřbech amerických veteránů, a na závěr i česká hymna. Na stejné straně se nachází i zpráva *Farář přivezl zažloutlou fotku. Jsou na ní Mašín a Paumer jako chlapi*²¹⁰, která informuje o tom, že farář Jan Dus na pohřeb přivezl skupinovou fotku mladých členů evangelické církve z Poděbrad z doby po druhé světové válce, na níž jsou zhruba patnáctiletí Milan Paumer a Ctirad Mašín.

Navara se k Mašínům vrátil 27. srpna v rozsáhlém komentáři *Mašíny už známe, teď poznat ty další*²¹¹. V něm Navara píše, že mimořádný zájem o případ Mašínů zastihuje všechny ostatní odbojáře i odbojové skupiny. „*Avšak ozbrojený odboj na území Československa rozjžděly kromě Mašínů stovky a tisíce dalších odvážných lidí, mladých členů Skautu, Sokola, Orla. Vojáci, zemědělci, národní socialisté, věřící, živnostníci, intelektuálové, učitelé, synové z bohatých a chudých rodin, dělníci či řemeslníci. Překvapivě mezi nimi byli i příslušníci Bezpečnosti, a dokonce i komunisté. A samozřejmě také ženy,*“ vyjmenovává Navara a popisuje odbojové skupiny Sodan (zaměřovala se na podpalování stohů, policie ji z podpálení slámy na Hané dlouho podezřívala) a Černý lev 777 (vyhodila do povětří dva sekretariáty KSČ, při druhé akci zemřel příslušník SNB)

²⁰⁸ NAVARA, Luděk: Na pohřeb Ctirada Mašína přijeli lidé z celého světa. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 25. 8. 2011, č. 199, s. A2.

²⁰⁹ NAVARA, Luděk: Otec by na tebe byl hrdý! *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 26. 8. 2011, č. 200, s. A12.

²¹⁰ NAVARA, Luděk: Farář přivezl zažloutlou fotku. Jsou na ní Mašín a Paumer jako chlapi. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 26. 8. 2011, č. 200, s. A12.

²¹¹ NAVARA, Luděk: Mašíny už známe, teď poznat ty další. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 27. 8. 2011, č. 201, s. A11.

nebo samostatné odbojáře, například Františka Zajíčka, který připravil bombové útoky na železnici v Praze a jižních Čechách.

Další komentář²¹² s tématem Mašínů vychází 30. srpna a Karel Steigerwald se v něm ptá, zda mohou spoluobčany beztrestně zabít pouze komunisté, nebo někdo může beztrestně zabít i komunisty. *„Komunistických zločinců mezi námi pokojně žijí stovky. Těch, kteří zabijeli komunisty, je pár. V debatách to vypadá obráceně. Jako by komunisti nikdy nic neprovedli, zato Mašín a spol. všechno. Zabíjení komunistů – to zní dodnes odporově. Kolem vraždících komunistů rozpačitě našlapujeme, aby se staroušků něco nedotklo,“* píše Steigerwald a uvádí příklad jistého pana Waldera, který byl v roce 1984 odsouzen k vězení, protože odmítal sloužit v armádě, a od roku 1991 se domáhal nápravy, což se mu povedlo až po několika letech: *„Republika si neumí dobře poradit s jednoduchým případem pana Waldera, který komunistům odporoval pasivně. Se složitým případem aktivního odporu Mašínů a spol. si neporadí nikdy.“*

Zpráva *Dvě desky o Mašínech: na první teroristi, na druhé bojovníci*²¹³ informuje o tom, že část obyvatel Chlumce nad Cidlinou nesouhlasí s pamětní deskou na jednom z domů, na níž stojí: *„V této budově, kde byla zřízena stanice SNB, byl 13. 9. 1951 zákeřně zavražděn teroristy mladý strážmistr SNB Oldřich Kašík, narozen 13. 1. 1914. Otec dvou nezaopatřených dětí padl při výkonu služby zákeřnou rukou nepřátel socialistického státu.“* Místní občanské sdružení proto chce vedle domu umístit památník s doplňující deskou, kde by stálo: *„Dne 13. září 1951 v domě čp. 260 proběhla první akce v rámci třídního boje skupiny bratří Mašínů. Původním záměrem Ctirada a Josefa Mašínů, společně s Milanem Paumerem, bylo získání automatických zbraní. Obětí této akce se stal mladší strážmistr Oldřich Kašík.“*

Posledním textem, který se Mašínům alespoň částečně věnuje je rozhovor²¹⁴ Jiřího Kubíka s bývalým prezidentem Václavem Havlem. *„Jejich útěk na Západ byl nepochybně hrdinským činem. Přesto jsem se po zralé úvaze a studii jejich kauzy rozhodl jim rád neudělit,“* říká v rozhovoru Havel, který dodává, že *„urážky a hlouposti, kterými mne bratři Mašínové po léta zahrnovali, mne nijak moc nevzrušují“.*

²¹² STEIGERWALD, Karel: Smí někdo zabít komunisty?. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 30. 8. 2011, č. 203, s. A8.

²¹³ VÍTKOVÁ, Kateřina: Dvě desky o Mašínech: na první teroristi, na druhé bojovníci. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 31. 8. 2011, č. 204, s. A4.

²¹⁴ KUBÍK, Jiří: Byl jsem téměř pět lidí izolován od lidí. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 14. 9. 2011, č. 216, s. A2.

5.2.4 Časopisy – Reflex a Respekt

V roce 2011 věnovaly časopisy Mašínům ještě menší prostor než před třemi lety. V obou týdenících vyšel pouze jeden článek.

V Reflexu šlo o zprávu²¹⁵, která informovala o úmrtí Ctirada Mašína. „Podplukovník Josef Mašín se 11. srpna 1930 pochlubil veliteli dělostřeleckého pluku v Ruzyni, že má syna. „Hlásím narození dělovoda! oznámil,“ píše Hana Benešová v perexu textu, který nijak nepopisuje odbojové aktivity skupiny bratří Mašínů ani jejich útek na Západ. V první polovině se zaměřuje především na životní osudy rodičů Ctirada Mašína, v té druhé pak na život Ctirada Mašína po odchodu z armády.

Respekt otiskl komentář Marka Švehly *Potřebovat Mašíny*²¹⁶. Podle Švehly nelze veřejnost rozdělit pouze na ty, kteří činy Mašíny odsuzují a ty, které je oceňují, ale poroste počet lidí, kterým budou jejich činy lhostejné. „Na tom se podepsali i sami Mašíni svým postojem po listopadu 1989. Tím, že odmítli přijet, dokud tu dál povládnou komunisti, nám vystavili objednávku, kterou při vši vůli už nemůžeme splnit,“ píše Švehla, podle nějž žádná postkomunistická země nevyrovnala s komunismem lépe než Česko. „I dnes máme v Mašínech bojovníky za správnou věc, hrdiny, kteří dokázali vyhrát. Možná, že ne každý je ke svému životu potřebuje, to už je ale jiný příběh,“ uzavírá Švehla.

²¹⁵ BENEŠOVÁ, Hana: Ten, kdo se nevzdával. *Reflex*, roč. 22, 18. 8. 2011, č. 33, s. A16.

²¹⁶ ŠVEHLA, Marek: Ocenit Mašíny. *Respekt*, roč. 23, 22. 8. 2011, č. 34, s. 15.

Závěr

Nejvíce prostoru věnoval tématu deník Právo, v roce 2008 otiskl 29 článků a v roce 2011 o dva méně. Lidové noviny v prvním období otiskly 23 článků, ve druhém dokonce třicet a Mladá fronta DNES v obou obdobích tématu věnovala podobný prostor, v roce 2008 vydala 23 článků, v roce 2011 o jeden méně. Naopak poměrně málo se Mašínům a jejich vyznamenání věnovaly oba týdeníky.

Deníky sice o tématu informovaly poměrně objektivně, přesto se v mnohých aspektech od sebe velmi lišily. Zatímco Mladá fronta DNES a Lidové noviny se k Mašínům stavěly neutrálně až pozitivně, Právo mělo postoj opačný. Dokládá to například používání titulků v jednotlivých denících. V Právu měla hlavní zpráva o předání vyznamenání Mirkem Topolánkem titulek *Při útěku zabíjeli, dostali medaili*, zatímco v Lidových novinách *Zadostiučinění pro Mašíny* a v Mladé frontě DNES *První medaile pro Mašínovy*. LN a MF DNES v titulku zdůrazňovaly, že jde po dlouhých diskusích o první vyznamenání pro Mašíny, Právo akcentovalo osoby, které během svých odbojových aktivit a při útěku na Západ Mašínovi zabili.

Stejný princip lze sledovat i u článků, které popisovaly odbojové aktivity a útěk do západního Berlína. Právo v roce 2008 použilo titulek *Při cestě do Berlína zabili šest lidí* a v roce 2011 dokonce *Bilance bratří Mašínů: zastřelení, podřezaný, žádná lítost a rozdělená společnost*. Lidové noviny u článků se stejným tématem použily titulek *V patách jim bylo 24 tisíc policistů* a Mladá fronta DNES titulek *Když tě střelí, nekřič*. Právo tedy, vzhledem i ke svému levicovému zaměření, zdůrazňovalo oběti odbojové skupiny, zbylé dva deníky spíše hrdinství a odvalu, kterou její členové měli. LN a MF DNES často v člancích zmiňovaly i vliv, který na Mašínovy měl jejich otec Josef Mašín starší, který se zúčastnil pronacistického odboje. Právo o něm v této souvislosti vůbec nepsalo.

Právo rovněž u zmiňovaných článků popisující odbojovou činnost jako článkovou fotografii vždy použilo snímek podřezaného příslušníka SNB Jaroslava Honzátky. Další fotografie z přepadení stanice v Čelákovcích zveřejnilo v článku s mírně zabarveným titulkem *Otřesné fotografie z přepadení stanice SNB v Čelákovcích*. LN ani MF DNES žádnou z těchto fotografií u svých článků neotiskly, používaly především fotografie z mladí Mašínů nebo snímky pořízené během jejich služby v americké armádě.

Dalším rozdílem je, že Lidové noviny i Mladá fronta DNES se ve svých člancích zabývaly dalšími odbojovými skupinami a samotnými odbojáři, kteří dosud stáli ve stínu

horlivý diskuzí o bratrech Mašínech. Právo další odbojáře vůbec nezmiňovalo, naopak otisklo rozhovor se Stanislavem Rošickým, jehož otce Josef Mašín zastřelil, nebo s dokumentaristou Miroslavem Kačorem, který natočil dokument o obětech odbojové skupiny a jejich rodinách.

V roce 2011 pak Právo často zdůrazňovalo, že Alexandr Vondra poletí na pohřeb Ctirada Mašína armádním speciálem a cesta vyjde na zhruba 800 tisíc korun a v souvislosti s tím přineslo článek o tom, že si veteráni z války v Zálivu stěžují, že si musí přispívat na své medaile, zatímco Vondra jede za tak vysokou částku na pohřeb „vraha“. Jako jediný deník rovněž informovalo o pietní akci v Čelákovících, kde komunističtí politici a příznivci levice uctili památku zabitého příslušníka SNB Jaroslava Honzátko. Lidové noviny a Mladá fronta pak naopak v roce 2011 často akcentovaly, že Ctirad Mašín bude ve Spojených státech pohřben se všemi vojenskými poctami.

Pravděpodobně největší rozdíl lze pak sledovat v tom, jak deníky Mašíny a jejich vyznamenání komentovaly. Právo otisklo komentářů nejvíce a všechny na Mašínovy nebo jejich vyznamenání pohlížely negativně. Například Martin Hekrdla označil Mašínovy za řezníky a jejich činy za řezničiny. V roce 2008 také komentátoři několikrát zmínili, že Topolánek Mašínovy vyznamenal proto, aby odvrátil pozornost od klesajících preferencí ODS nebo koaličním rozporům. Naopak Zbyněk Petráček v Lidových novinách označil Topolánka v souvislosti s vyznamenáním za ranaře a frajera politické scény. Většina komentátorů v LN zdůrazňovala, že Mašínovi volili prostředky klasické prostředky ozbrojeného odporu, a několikrát rovněž zmínili, že si česká veřejnost nedokáže vážit svých hrdinů. V okolních zemích by podle nich byli Mašínovi dávno oceněni.

Lidové noviny však otiskly i komentáře, které se k vyznamenání stavěly negativně. V roce 2008 se jednalo o komentář tehdejšího předsedy ČSSD Jiřího Paroubka a v roce 2011 pak poslance za ČSSD Stanislava Křečka. Mladá fronta DNES otiskla komentářů nejméně a zejména Karel Steigerwald v nich ostře kritizoval komunistickou stranu, která označila Mašínovy za vrahy.

Ačkoliv od vyznamenání Alexandrem Vondrou uplyne v létě sedm let, téma Mašínů i jejich ocenění je stále aktuální. Několikrát byli na toto téma dotazováni prezidentští kandidáti během předvolební kampaně v roce 2017 a 2018 a jak je u kauzy Mašínů a jejich vyznamenání zvykem, ve svých odpovědích se neshodli.

O Mašínech a jejich sestře Zdeně média v uplynulých letech často informovala i

v souvislosti s rodinným statkem v Lošanech na Kolínsku. Josef Mašín starší nechal statek přepsat na své děti v roce 1940 v obavách, že by po jeho případném zatčení statek zabrali Němci. Nemovitost však zabral až stát po únorovém převratu. Po roce 1989 se o statek přihlásila Zdena Mašínová, v restituci získala dvě osminy nemovitosti, zbytek zůstal státu, protože Ctirad a Josef Mašínovi se odmítli do Česka vrátit.

Mašínová pak dlouhá léta u soudů zpochybňovala smlouvu, kterou jim jejich otec statek postoupil. Uváděla, že smlouvu podepsal pod nátlakem a skutečným vlastníkem byl i v době úmrtí on. Po letech soudních tahanic kolínský soud v březnu loňského roku rozhodl, že Mašín opravdu smlouvu podepsal pod nátlakem, a tím ji zneplatnil. Poté mohlo začít nové dědické řízení, oficiálními majiteli se Zdena Mašínová s bratrem Josefem stala v listopadu loňského roku. Mašínová v Lošanech plánuje vybudovat památník svého otce.

Summary

Daily newspaper Právo reported about the theme the most of the dailies, in the year 2008 produced 29 articles and in the year 2011 27 articles. Lidové noviny published in the first period 22 articles, in the second one thirty. Mladá fronta DNES in both periods published 22 articles. However, the weekly magazines Respekt and Reflex produced only a few articles.

Although all the dailies tried to inform objectively, there are some differences. While the attitude of Mladá fronta DNES and Lidové noviny was neutral to positive, Právo's attitude was opposite. It can be illustrated by using the headlines in the dailies. In Právo the main news about brothers Masin's awarding in 2008 had headline They killed on the run, now they were awarded, while in Lidové noviny Satisfaction for Masins and in MF DNES The first award for Masins.

The same principle can be seen in articles about their resistance activities and escape to West Berlin. In 2008 Právo used the headline On the way to Berlin killed six people and in the year 2011 Balance of brothers Masins: shooting, killing, no regret and divided society. Lidové noviny used the headline 24 thousand policemen were trying to find them and Mladá fronta DNES When they shoot you, don't shout.

Právo also often used photographs of killed policemen. LN and MF DNES did not use this of photos, they published mostly photos from the time Masins were in

American army or their pictures from the young age in Czechoslovakia.

Another difference is that LN and MF DNES focuses in their articles on other resistance groups, which the most people did not hear about. Právo did not mention it, the daily published an interview with Stanislav Rosický, his father was killed by Josef Masin, or interview with the documentarist Miroslav Kačor, who made a film about the victims of the group and their families.

Probably the biggest difference can be seen in the way how the dailies the theme commented. Právo published the most comments and the attitude of all of them was negative. For example, Martin Hekrdla called Masins the butchers and their actions butchery. In the year 2008, the commentators also mentioned that Mirek Topolánek awarded brothers Masins because he did not want to everybody focused on for example coalition crisis. However, Zbyněk Petráček in Lidové noviny called Topolánek ranger of the political scene. Most of the commentators in Lidové noviny mentioned that Masin used classical means for armed resistance and the also often said that the Czech society does not appreciate the heroes.

However, Lidové noviny also published comments, in which the author expresses negative attitude on the theme. In the year 2008 it was the comment of social democrats leader Jiří Paroubek and in the year 2011, it was Stanislav Křeček, the MP for social democrats. Mladá fronta DNES commented on the theme leats. In some them, Karel Steigerwald criticises the communist party for calling Masins murderer.

Použitá literatura

- ŠVÉDA, Josef. *Mašínovský mýtus: ideologie v české literatuře a kultuře*. Příbram, 2012. ISBN 978-80-87053-75-1.
- MASIN, Barbara. *Odkaz: pravdivý příběh bratří Mašínů*. Praha: Mladá fronta, 2005. ISBN 80-204-1248-4.
- CHALUPOVÁ, Markéta. *Nebojovali švestkovými knedlíky: odbojová skupina bratří Mašínů v zrcadle dobového tisku*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-2934-0.
- NĚMEČEK, Jan. *Mašínové: Zpráva o dvou generacích*. Praha: Torst, 1998. ISBN 80-7215-048.0.
- RAMBOUSEK, Ota. *Jenom ne strach*. Praha: Nezávislé tiskové středisko, 1990. RR. ISBN 80-851-9602-6.
- KAČOR, Miroslav. *Svědomy hrdinů*. Praha: Rybka, 2009. ISBN 978-80-87067-80-2.
- MAŠÍN, Ctirad, Josef MAŠÍN a Milan PAUMER. *Cesta na severozápad*. Praha: Academia, 2010. ISBN 978-80-200-1830-4.
- VEBER, Václav a Jan BUREŠ. *Třetí odboj: kapitoly z dějin protikomunistické rezistence v Československu v padesátých letech 20. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-87211-44-1.
- BABKA, Lukáš a Václav VEBER. *Za svobodu a demokracii III*. Hradec Králové, 2002. ISBN 80-903-0246-7, s. 99.
- VEBER, Václav. *Třetí odboj ČSR v letech 1948-1953*. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, 2014. ISBN 978-80-7395-786-5, s. 108–109.
- KALOUS, Jan: Reflexe případu bratří Mašínů v dobovém kontextu. In: KOL. aut.: *Odboj a odpor proti komunistickému režimu v Československu a ve Střední Evropě: sborník k mezinárodní konferenci = Resistance and Opposition against the Communist Regime : international conference*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2010. ISBN 978-80-87211-42-7.
- MAŠÍNOVÁ, Zdena a Rudolf MARTIN, TOMEŠ, Josef, ed. *Čtyři české osudy: tragický úděl rodiny Mašínovy*. Praha: Paseka, 2001. ISBN 80-718-5403-4.
- CUHRA, Jaroslav a Václav VEBER. *Za svobodu a demokracii*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-718-4794-1.
- NOVÁK, Jan. *Zatím dobrý: Mašínovi a největší příběh studené války*. Brno: Petrov, 2004. ISBN 80-722-7194-6.
- TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-807-3676-834.

Elektronické zdroje:

- NAVARA, Luděk. Mašín: České občanství ani za miliony. *iDNES.cz* [online]. [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/masin-ceske-obcanstvi-ani-za-miliony-d7y-/domaci.aspx?c=A040727_224811_domaci_pol.

NAVARA, Luděk. *Mašín: V Česku je pořád komunismus* [online]. [cit. 2018-04-21]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/masin-v-cesku-je-porad-komunismus-dli-domaci.aspx?c=A051110_200129_domaci_ad.

NESG: Premiér Mirek Topolánek předal nové osobní vyznamenání bratrům Josefu a Ctiradu Mašínovým. In: *Vlada.cz* [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/setkani-premiera-mirka-topolanka-s-milanem-paumerem--ktery-zde-prevzal-oceneni-predsedy-vlady-cr-v-kramarove-vile--4--3--2008-32192>.

NESG: Poslední sbohem Ctiradu Mašínovi. In: *Mocr.army.cz* [online]. [cit. 2018-04-25]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/posledni-sbohem-ctiradu-masinovi-58949/>.

Chronologický seznam citovaných článků:

Československý tisk v 50. letech:

ČTK: Proces s bandou záškodníků a diversantů. *Lidová demokracie*, roč. 11, 2. 2. 1955, č. 28, s. 3.

ČTK: Proces proti bandě záškodníků, diversantů a teroristů. *Mladá fronta*, roč. 11, 2. 2. 1955, č. 28, s. 4.

ČTK: Proces proti bandě záškodníků, diversantů a teroristů. *Rudé právo*, roč. 33, 2. 2. 1955, č. 32, s. 2.

ČTK: Proces proti bandě záškodníků, diversantů a teroristů. *Svobodné slovo*, roč. 11, 2. 2. 1955, č. 28, s. 3.

RP: Vrahové našli ochránce. *Rudé právo*, roč. 33, 3. 2. 1955, č. 33, s. 3.

RP: Zločinci v americké armádě. *Rudé právo*, roč. 35, 4. 2. 1955, č. 34, s. 3.

mh: Šli ke svým. *Mladá fronta*, roč. 11, 5. 2. 1955, č. 31, s. 9.

ČTK: Československo žádá USA o vydání zločinců. *Lidová demokracie*, roč. 11, 19. 2. 1955, č. 43, s. 2.

ČTK: Československo žádá USA o vydání zločinců. *Rudé právo*, roč. 35, 19. 2. 1955, č. 49, s. 3.

ČTK: Československo žádá USA o vydání zločinců. *Svobodné slovo*, roč. 11, 19. 2. 1955, č. 43, s. 2.

Právo – 2008:

ROŠKOT, Jiří: Při útěku zabíjeli, dostali medaili. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 1, 3.

ADAMIČKOVÁ, Nad'a a Marie KÖNIGOVÁ: Vyznamenání pobouřilo i část koalice. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

Ada, Nig: Lidovci a zelení jsou rozpolceni. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

Ada, Nig: Co řekli. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

VACULÍK, Radim: Na Topolánka podáno trestní oznámení. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č.

51, s. 2.

JANIŠ, Petr: Jestli někdo poškodil české zájmy, tak je to Topolánek. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.

Hyp: Historici hledají pochopení jejich činů. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 3.

Lh: Příběh Mašínů v datech. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 3.

UHL, Petr: Tak Mašínovi nám budou vzorem. *Právo*, roč. 18, 29. 2. 2008, č. 51, s. 6.

HEKRDLA, Martin: Mnoho splněných snů. *Právo*, roč. 18, 1. 3. 2008, č. 52, s. 6.

Lh: Při cestě do Berlína zabili šest lidí. *Právo*, roč. 18, 1. 3. 2008, č. 52, s. 8.

HLOUŠKOVÁ, Lenka: Paumer: Naše metody nebyly nijak nepřiměřené. *Právo*, roč. 18, 1. 3. 2008, č. 52, s. 8.

BUBLAN, František: Komu dluží medaili. *Právo*, roč. 18, 1. 3. 2008, č. 52, s. 8.

NEZMAR, Luděk: Hrdinové neutíkají, hrdinové trpí. *Právo*, roč. 18, 1. 3. 2008, č. 52, s. 8.

Alm: V lágrech zahynulo víc lidí než rukou Mašínů, argumentuje premiér. *Právo*, roč. 18, 3. 3. 2008, č. 53, s. 4.

KELLER, Jan: O Mašíny tu přeci nejde. *Právo*, roč. 18, 3. 3. 2008, č. 53, s. 6.

GÖTZOVÁ, Jitka: Topolánek ocenil medaili i Paumera. *Právo*, roč. 18, 5. 3. 2008, č. 55, s. 2.

Gö: Premiér Topolánek předal medaili i exkancléři Medkovi. *Právo*, roč. 18, 6. 3. 2008, č. 56, s. 3.

KRAMER, Alexander: Moje pozice v ODS je taková, jakou si zasloužím – tedy silná, říká Topolánek. *Právo*, roč. 18, 8. 3. 2008, č. 58, s. 18–19.

Dan: Paumer: Zabili jsme, viděli naše tváře. *Právo*, roč. 18, 10. 3. 2008, č. 59, s. 2.

Gö: Mašínovi se od Klause vyznamenání nedočkají. *Právo*, roč. 18, 11. 3. 2008, č. 60, s. 4.

VANČURA, Jiří: Násilí – komu ku prospěchu?. *Právo*, roč. 18, 11. 3. 2008, č. 60, s. 6.

HLOUŠKOVÁ, Lenka: Syn zastřeleného účetního promluvil: „Mašínové jsou pro mne loupežní vrazi“. *Právo*, roč. 18, 15. 3. 2008, č. 64, s. 18.

Lh: Mýty a fakta kolem kauzy. *Právo*, roč. 18, 15. 3. 2008, č. 64, s. 18.

Lh: Otřesné fotografie z přepadení stanice SNB v Čelákovících. *Právo*, roč. 18, 15. 3. 2008, č. 64, s. 19.

Lh: Dokumentarista: Česká televize mi odmítla námět. *Právo*, roč. 18, 15. 3. 2008, č. 64, s. 19.

JANIŠ, Petr. Švejnar: Mašínové byli stateční, ale nevyznamenal bych je. *Právo*, roč. 18, 17. 3. 2008, č. 65, s. 1.

HANÁK, Jiří: Válka proti společnosti. *Právo*, roč. 18, 18. 3. 2008, č. 66, s. 6.

Lidové noviny – 2008:

ŠUPOVÁ, Tereza: Zadostiučinění pro Mašíny. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 1, 2.

- WEISS, Martin: Co za nás soudy nevyřeší. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 1.
- MACHÁLKOVÁ, Jana. Hrad: Je to Topolánkova věc. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.
- Drv: Premiér čekal na příležitost. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.
- Drv: Dosud byly oceněny jen dvě osobnosti. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.
- PETRÁČEK, Zbyněk. Topolánek věří hrdinům. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 2.
- ŠUPOVÁ, Tereza. Děkuji, ale už se zřejmě nevrátím. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 3.
- Jam: Klukům to moc přeju. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 3.
- MACHÁLKOVÁ, Jana: *V patách jim bylo 24 tisíc policistů*. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 3.
- MAŠÍN, Josef: Citát dne. *Lidové noviny*, roč. 21, 29. 2. 2008, č. 51, s. 10.
- MEDEK, Ivan: Mašínům by projev lítosti slušel. *Lidové noviny*, roč. 21, 1. 3. 2008, č. 52, s. 1, 10.
- WEISS, Martin: Mašínové – horký brambor české politiky. *Lidové noviny*, roč. 21, 1. 3. 2008, č. 52, s. 10.
- DOLEŽAL, Bohumil: Vojáci z války, jež nevypukla. *Lidové noviny*, roč. 21, 3. 3. 2008, č. 53, s. 10.
- ČTK: Topolánek dnes ocení Paumera. *Lidové noviny*, roč. 21, 4. 3. 2008, č. 54, s. 4.
- VACULÍK, Ludvík: O hymně. *Lidové noviny*, roč. 21, 4. 3. 2008, č. 54, s. 14.
- DRCHAL, Václav: Opomíjení velikáni. *Lidové noviny*, roč. 21, 5. 3. 2008, č. 55, s. 3.
- Rm: Mjr. Zeman v. čeští hrdinové. *Lidové noviny*, roč. 21, 5. 3. 2008, č. 55, s. 3.
- DRCHAL, Václav: Hrdinů máme dost. Nikdo je ale nezná. *Lidové noviny*, roč. 21, 5. 3. 2008, č. 55, s. 3.
- Jam: Paumer: Nemohli jsme házet knedlíky. *Lidové noviny*, roč. 21, 5. 3. 2008, č. 55, s. 3.
- PETRÁČEK, Zbyněk: I Topolánek má své „ano, ale“. *Lidové noviny*, roč. 21, 6. 3. 2008, č. 56, s. 10.
- TUČEK, Ondřej: Josef je Mirek!. *Lidové noviny*, roč. 21, 6. 3. 2008, č. 56, s. 12.
- PAROUBEK, Jiří: Proč nesouhlasím s medailí pro bratry Mašíny. *Lidové noviny*, roč. 21, 10. 3. 2008, č. 59, s. 11.
- PETRÁČEK, Zbyněk: Hrdina Jan Šima. *Lidové noviny*, roč. 21, 11. 3. 2008, č. 60, s. 2.

Mladá fronta DNES – 2008:

MARJANOVIČ, Teodor: Topolánek včera u Bushe, dnes dá medaili Mašínovi. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 28. 2. 2008, č. 50, s. A1.

BUCHERT, Viliam a Ondřej ŠTASTNÝ: První medaile pro Mašínovy. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 28. 2. 2008, č. 50, s. A2.

Jav, val: Bojovali proti komunistům, na uznání zatím čekají. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 28. 2. 2008, č. 50, s. A2.

ŠŤASTNÝ, Ondřej: „Jinak než se zbrání v ruce bojovat nešlo“. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 28. 2. 2008, č. 50, s. A2.

NAVARA, Luděk: Když tě střelí, nekřič. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 28. 2. 2008, č. 50, s. A12.

MARJANOVIČ, Teodor a Luděk NAVARA: Josef Mašín: Děkuji za nás oba. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 29. 2. 2008, č. 51, s. A1, 4.

MARJANOVIČ, Teodor: My a vrazi? Ty debaty jsou šokující. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 29. 2. 2008, č. 51, s. A4.

NESG: Co říkáte medaili pro Mašíny? *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 29. 2. 2008, č. 51, s. A4.

TOPOLÁNEK, Mirek: Chtěl bych uvítat Mašíny v Praze. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 29. 2. 2008, č. 51, s. A4.

NAVARA, Luděk: Mašínové se dočkali, ale co ti druzí? *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 29. 2. 2008, č. 51, s. A8.

KUBÍK, Jiří: Vítězný únor: A máme jasno! *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 1. 3. 2008, č. 52, s. A2.

KUČERA, Vladimír: Kdo chválí Gottwalda, ten ať o morálce mlčí. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 1. 3. 2008, č. 52, s. A10.

MARJANOVIČ, Teodor: Po revoluci měli komunisty zakázat. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 1. 3. 2008, č. 52, s. A12.

ČTK: Topolánek ocení odbojáře Paumera. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 4. 3. 2008, č. 54, s. A5.

ČTK: Premiér ocenil Milana Paumera. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 5. 3. 2008, č. 55, s. 2.

ZAHRADNÍČEK, Tomáš: Čtvrtý odboj premiéra Topolánka. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 5. 3. 2008, č. 55, s. A8.

NAVARA, Luděk: S puškou proti KSČ. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 5. 3. 2008, č. 55, s. A10.

NAVARA, Luděk: Ta doba byla nesmírně krutá, říká historik. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 5. 3. 2008, č. 55, s. A10.

STEIGERWALD, Karel: Zabíjet občany smějí jen komunisti. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 7. 3. 2008, č. 57, s. A8.

BUCHERT, Viliam: Za čas lidé uvidí, že se starám o veřejné blaho. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 8. 3. 2008, č. 58, s. A12.

HANZLÍK, Jan: Paumer: Pistoli mám pořád. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 8. 3. 2008, č. 58, s. C3.

ZAHRADNÍČEK, Tomáš: Mirek Topolánek píše dějiny. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 12. 3. 2008, č. 61, s. A8.

STRÁNSKÝ, Martin Jan: Byla tu občanská válka a Mašínové to věděli. *Mladá fronta DNES*, roč. 19, 25. 3. 2008, č. 72, s. A11.

Právo – 2011:

Rsk, Novinky.cz, ČTK: V USA zemřel Ctirad Mašín, pohřben bude s vojenskými poctami. *Právo*, roč. 21, 15. 8. 2011, č. 190, s. 3.

ČTK: S filmem o Mašíněch se počítá do dvou let. *Právo*, roč. 21, 15. 8. 2011, č. 190, s. 3.

Zr, ČTK: Bratři rozdělují společnost. Ocenil je Topolánek, Havel a Klaus nikoliv. *Právo*, roč. 21, 15. 8. 2011, č. 190, s. 3.

MITROFANOV, Aleandr: Filmování. *Právo*, roč. 21, 16. 8. 2011, č. 191, s. 6.

OVČÁČEK, Jiří: Pohřeb Mašína asi bez českých politiků. *Právo*, roč. 21, 17. 8. 2011, č. 192, s. 1, 2.

Jov: Na Mašínův pohřeb jede Vondra, bratrům udělí vyznamenání Zlatá lípa. *Právo*, roč. 21, 18. 8. 2011, č. 193, s. 3.

KAČOR, Miroslav: Půlsymbol. *Právo*, roč. 21, 18. 8. 2011, č. 193, s. 6

ČTK: ČSSD: Vláda by neměla vysílat Vondru na Mašínův pohřeb. *Právo*, roč. 21, 19. 8. 2011, č. 194, s. 2.

Rsk: Na pohřeb Mašína poletí Vondra speciálem. *Právo*, roč. 21, 20. 8. 2011, č. 195, s. 3.

HANÁK, Jiří: Pazdeří. *Právo*, roč. 21, 20. 8. 2011, č. 195, s. 6.

JELÍNEK, Lukáš: Kdo si ocenění zaslouží – a kdo ne. *Právo*, roč. 21, 20. 8. 2011, č. 195, s. 6.

BUREŠ, Jan: Mašínové? Nepřekrucujte historii!. *Právo*, roč. 21, 20. 8. 2011, č. 195, s. 6.

BĚLOHRADSKÝ, Václav.: Mašíni aneb Jak se dělá fetiš. *Právo*, roč. 21, 20. 8. 2011, č. 195, s. 18.

MITROFANOV, Alexandr: Dutý apel. *Právo*, roč. 21, 22. 8. 2011, č. 196, s. 6.

TEJC, Jeroným: Jozef Gabčík versus Ctirad Mašín. *Právo*, roč. 21, 22. 8. 2011, č. 196, s. 6.

Rsk: Vondra na Mašínově pohřbu: Zaslouží si naši úctu. *Právo*, roč. 21, 25. 8. 2011, č. 199, s. 1, 2.

Jov: ČSSD a KSČM kritizují ocenění Mašínů: vražda zůstává vraždou. *Právo*, roč. 21, 25. 8. 2011, č. 199, s. 2.

OVČÁČEK, Jiří: Bilance bratří Mašínů: zastřelení, podřezaný, žádná lítost a rozdělená společnost. *Právo*, roč. 21, 25. 8. 2011, č. 199, s. 3.

OVČÁČEK, Jiří: Oni žádný odboj nedělali. Mysleli jen na sebe. *Právo*, roč. 21, 25. 8. 2011, č. 199, s. 3.

MITROFANOV, Alexandr: Přítěž. *Právo*, roč. 21, 25. 8. 2011, č. 199, s. 6.

Rsk: Nečas: Smrtí Mašína přišlo Česko vzor. *Právo*, roč. 21, 26. 8. 2011, č. 200, s. 3.

Ada: Vyznamenání Mašínům je kontroverzní. Alespoň ale rozproudilo debatu, hájil se Vondra. *Právo*, roč. 21, 29. 8. 2011, č. 202, s. 3.

MITROFANOV, Alexandr: Kotel. *Právo*, roč. 21, 1. 9. 2011, č. 205, s. 6.

KOZELKA, Petr: Veteráni: Ministr létá za Mašiny, my si své medaile musíme zaplatit. *Právo*, roč. 21, 2. 9. 2011, č. 206, s. 1, 7

UHL, Petr: Věc Mašínových stále nekončí. *Právo*, roč. 21, 3. 9. 2011, č. 207, s. 6.

UHL, Petr: Nečas a StB s opačným znaménkem. *Právo*, roč. 21, 24. 9. 2011, č. 225, s. 6.

PLAVECKÝ, Radek: Levice uctila policistu zabitého Mašiny. *Právo*, roč. 21, 29. 9. 2011, č. 228, s. 2.

Lidové noviny – 2011:

NOVÁK, Jan: Ctirad Mašín žil na „prémii“. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 1, 12.

PETRÁČEK, Zbyněk: Ocenit Mašiny. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 1.

KŘIVKA, Vladimír: Nová vize: Mašiny ocení třetí odboj. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 2.

PÁLKOVÁ, Šárka: Po vyznamenání určitě netoužil. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 2.

Mk, ČTK: Pohřeb? V USA a s vojenskými poctami. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 2.

NESG: Ohlasy. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 2–3.

KOLINA, Josef: Proti režimu se zbraní v ruce. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 3.

ČTK: Mašínové na plátně. Natáčení začne do dvou let. *Lidové noviny*, roč. 24, 15. 8. 2011, č. 190, s. 3.

NESG: Domů už se nepodívám, tužil Mašín. *Lidové noviny*, roč. 24, 16. 8. 2011, č. 191, s. 1.

ŠMÍD, Tomáš: Nechtěli jsme rozjet všelidové povstání. *Lidové noviny*, roč. 24, 16. 8. 2011, č. 191, s. 6–7.

ŠMÍD, Tomáš: Slib, který zůstane nesplněn. *Lidové noviny*, roč. 24, 16. 8. 2011, č. 191, s. 7.

KAMBERSKÝ, Petr: Ctirad M., Vašek L. Václav K. *Lidové noviny*, roč. 24, 16. 8. 2011, č. 191, s. 10.

ČTK: Na Mašínově pohřbu bude Gandalovič. *Lidové noviny*, roč. 24, 17. 8. 2011, č. 192, s. 3.

PETRÁČEK, Zbyněk: Jenom ne western bez happy endu. *Lidové noviny*, roč. 24, 17. 8. 2011, č. 192, s. 8.

KABÁTOVÁ, Michaela: Vondra v Americe ocení Mašiny. *Lidové noviny*, roč. 24, 18. 8. 2011, č. 193, s. 3.

PETRÁČEK, Zbyněk: Útěk podle Sobotky. *Lidové noviny*, roč. 24, 19. 8. 2011, č. 194, s. 8.

NEFF, Ondřej: Slovo proti slovu. *Lidové noviny*, roč. 24, 20. 8. 2011, č. 195, s. 10.

ČTK: Mladí Mašiny často vůbec neznají. *Lidové noviny*, roč. 24, 22. 8. 2011, č. 196, s. 3.

PLACÁK, Petr: Mašinové aneb o pokrytectví. *Lidové noviny*, roč. 24, 22. 8. 2011, č. 198, s. 9.

ZÍDEK, Petr: Další kolo naší mašiniády. *Lidové noviny*, roč. 24, 24. 8. 2011, č. 198, s. 10.

ŠMÍD, Tomáš: Debata o Mašíněch je hysterická. *Lidové noviny*, roč. 24, 24. 8. 2011, č. 198, s. 11.

PALATA, Luboš: Domů se vrátí už jen vlajka z rakve. *Lidové noviny*, roč. 24, 25. 8. 2011, č. 199, s. 3.

KŘEČEK, Stanislav: Glorifikovat Mašiny je hloupé. *Lidové noviny*, roč. 24, 25. 8. 2011, č. 199, s. 11.

PALATA, Luboš: Mašín: S komunismem se už nevypořádáte nikdy. *Lidové noviny*, roč. 24, 26. 8. 2011, č. 200, s. 1.

PALATA, Luboš: „Ti, kdo přijeli, riskují svou politickou budoucnost. *Lidové noviny*, roč. 24, 26. 8. 2011, č. 200, s. 4.

PALATA, Luboš: Americká salva na českém pohřbu. *Lidové noviny*, roč. 24, 26. 8. 2011, č. 200, s. 4.

STRÁNSKÝ, Jiří: Pan Křeček pošpinil mé spoluvězně. *Lidové noviny*, roč. 24, 26. 8. 2011, č. 200, s. 11.

KLÍMA, Josef: (Ne)řešitelné. *Lidové noviny*, roč. 24, 27. 8. 2011, č. 201, s. 12.

ČTK, dom: Není důvod ocenit Mašiny, myslí si Klaus. *Lidové noviny*, roč. 24, 29. 8. 2011, č. 202, s. 3.

DOLEŽAL, Bohumil: Třídní boj o Mašiny. *Lidové noviny*, roč. 24, 29. 8. 2011, č. 202, s. 12.

Mladá fronta DNES – 2011:

NAVARA, Luděk: Mašín: Bratr nechtěl mít pohřeb v Česku. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 15. 8. 2011, č. 190, s. A1,3.

NESG: Je na místě nazývat Ctirada Mašina hrdinou? *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 15. 8. 2011, č. 190, s. A3.

MARJANOVIČ, Teodor: Bratr si přišel pro metál a řekl: Jsem Pepík Mašín, těší mě. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 15. 8. 2011, č. 190, s. A3.

POKORNÝ, Jakub: Nesmiřitelný voják. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 15. 8. 2011, č. 190, s. A3.

NAVARA, Luděk: Už se nevrátí. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 15. 8. 2011, č. 190, s. A10.

iDNES.cz: Zbraně jsme brali, abychom s nimi stříleli lidi, řekl Mašín před smrtí. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 16. 8. 2011, č. 191, s. A1.

ŠŤASTNÝ, Ondřej a Jiří ŠŤASTNÝ: „Nechci riskovat, že bych v Česku zabil dalšího komunistu“. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 16. 8. 2011, č. 191, s. A4.

ČTK: Na pohřbu Mašina bude velvyslanec Gandalovič. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 17. 8. 2011, č. 192, s. A2.

Buš: Mašínovi mají v Česku svou ulici. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 17. 8. 2011, č. 192, s. A4.

iDNES.cz: Na pohřeb Mašína poveze Vondra vyznamenání. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 18. 8. 2011, č. 193, s. A3.

iDNES.cz: Chartista kritizuje Vondru, že ocení Mašína. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 19. 8. 2011, č. 194, s. A5.

iDNES.cz: Na Mašínův pohřeb poletí Vondra s armádou. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 20. 8. 2011, č. 195, s. A4.

NAVARA, Luděk: Cena pro vítěze. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 20. 8. 2011, č. 195, s. A10.

NAVARA, Luděk: Zazní salva pro Ctirada Mašína. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 24. 8. 2011, č. 198, s. A8.

NAVARA, Luděk: Vondra: Byli to partyzáni, ne vrazi. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 25. 8. 2011, č. 199, s. A2.

NAVARA, Luděk: Na pohřeb Ctirada Mašína přijeli lidé z celého světa. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 25. 8. 2011, č. 199, s. A2.

NAVARA, Luděk: Otec by na tebe byl hrdý! *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 26. 8. 2011, č. 200, s. A12.

NAVARA, Luděk: Farář přivezl zažloutlou fotku. Jsou na ní Mašín a Paumer jako chlapci. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 26. 8. 2011, č. 200, s. A12.

NAVARA, Luděk: Mašiny už známe, teď poznat ty další. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 27. 8. 2011, č. 201, s. A11.

STEIGERWALD, Karel: Smí někdo zabíjet komunisty?. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 30. 8. 2011, č. 203, s. A8.

VÍTKOVÁ, Kateřina: Dvě desky o Mašíněch: na první teroristi, na druhé bojovníci. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 31. 8. 2011, č. 204, s. A4.

KUBÍK, Jiří: Byl jsem téměř pět lidí izolován od lidí. *Mladá fronta DNES*, roč. 22, 14. 9. 2011, č. 216, s. A2.

Teze bakalářské práce

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Pavlisová Michaela	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2015	
E-mail diplomantky/diplomanta: Michaela-Pavlisova@seznam.cz	
Studijní obor/forma studia: Žurnalistika/prezenční	
Předpokládaný název práce v češtině: Mediální obraz vyznamenání bratří Mašínů v letech 2008 a 2011	
Předpokládaný název práce v angličtině: The Media Image of Brothers Masin's Awarding in Years 2008 and 2011	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: <i>ZS 2012/2013</i>): (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve po dvou semestrech</u> od schválení tezí) LS 2017/2018	
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Bratři Mašínové jsou jedni z nejznámějších účastníků protikomunistického odboje, patří ale rovněž k odbojářům nejkontroverznějším. V letech 1951 až 1953 jejich odbojová skupina za účelem zisku zbraní a peněz zabila tři lidi a dalšího člověka vážně zranila. V říjnu 1953 se pokusili utéct do západního Německa. Při útěku byli vážně zraněni Václav Švéda a Zbyněk Janata, kteří poté byli v Československu popraveni. Jejich činy dodnes rozdělují českou společnost, jedni je považují za vrahy nevinných lidí, druzí za bojovníky proti komunismu. Stejně názorově rozdělení jsou i politici, přesto existují dva, kteří ze své iniciativy odbojovou skupinu Mašínů vyznamenali. Premiér Mirek Topolánek jim v roce 2008 udělil Plaketu předsedy vlády a Alexandr Vondra v roce 2011 udělil Vyznamenání Zlaté lípy. Cílem mé práce je zjistit a porovnat, jak o těchto oceněních i samotných bratrech Mašínech informovala vybraná média, jak tisk dění komentoval a jaký prostor tomuto tématu věnoval.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): Úvod Teoretická část <ul style="list-style-type: none">• Josef Mašín• Odbojová skupina bratří Mašínů• Reflexe jejich činů v dobovém tisku• Vyznamenání premiérem Topolánkem v roce 2008• Vyznamenání ministrem obrany Vondrou v roce 2011• Teorie konstrukce mediálního obrazu Praktická část <ul style="list-style-type: none">• Rozbor mediálního obrazu vyznamenání v r. 2008 ve vybraných periodických Mladá fronta DNES	

Lidové noviny
Právo
Respekt
Reflex

- Rozbor mediálního obrazu vyznamenání v r. 2011 ve vybraných periodících

Mladá fronta DNES
Lidové noviny
Právo
Respekt
Reflex

- Komparace výsledků

Závěr a shrnutí poznatků

Zdroje

Přílohy

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Mladá fronta DNES: 14. února 2008 – 31. března 2008, 11. srpna 2011 – 30. září 2011

Lidové noviny: 14. února 2008 – 31. března 2008, 11. srpna 2011 – 30. září 2011

Právo: 14. února 2008 – 31. března 2008, 11. srpna 2011 – 30. září 2011

Respekt: 14. února 2008 – 31. března 2008, 11. srpna 2011 – 30. září 2011

Reflex: 14. února 2008 – 31. března 2008, 11. srpna 2011 – 30. září 2011

Postup (technika) při zpracování materiálů:

Ve výtiscích vybraného tisku budou vyhledávány jednotlivé články týkající se vyznamenání bratří Mašínů. Na nalezené texty bude aplikována kvalitativní obsahová analýza.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. Úvod do studia médií. Brno: Barrister, 2001. ISBN 80-859-4767-6.

Kniha shrnuje poznatky ze studia médií a na příkladech z českých i světových médií vykládá, jakou roli média sehrávají v životě jednotlivce i společnosti. Vysvětluje, proč je třeba média studovat, jak je možné je studovat, jak analyzovat mediované obsahy, jak přistupovat k chování médií a jak kvalifikovaně uvažovat o jejich účincích.

CHALUPOVÁ, Markéta. Nebojovali švestkovými knedlíky. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-2934-0.

Kniha Nebojovali švestkovými knedlíky představuje činnost skupiny bratrů Mašínů zcela novým způsobem, a to z pohledu dobového tisku. Je výsledkem pečlivého studia českých i zahraničních archivních materiálů, které přinesly jedinečný obraz nejen tehdejší politické situace, ale i žurnalistiky.

KAČOR, Miroslav. Svědomí hrdinů: Jiná tvář odbojové činnosti skupiny bratří Mašínů. Praha: Rybka Publishers, 2009. ISBN 978-80-87067-80-2.

V knize Svědomí hrdinů autor ukazuje odvrácenou tvář odbojové činnosti bratří Mašínů a jejich společníků. Vrací se k činům, které skupina spáchala počátkem 50. let minulého století na československém území. Na rozdíl od ostatních publikací zabývajících se touto tematikou Miroslav Kačor nabízí pohled z „druhé strany“: Poprvé promlouvají potomci, příbuzní a blízcí těch, kteří se stali nepřímým terčem některého z násilných činů dnes oslavovaných a vyznamenaných odbojářů.

NOVÁK, Jan. *Zatím dobrý*. 2. vyd. Praha: Paseka, Argo, 2011. ISBN 978-80-257-0493-6.

Zatím dobrý je sága jedné výjimečné rodiny, která se cítí prošla oběma světovými válkami a oběma vražednými totalitními režimy, které střední Evropě uchystalo 20. století; jde o citlivý, rafinovaně prokreslený portrét několika mimořádných postav (od otce Mašína, legionáře, vojáka, jednoho z protektorátních "Tří králů", přes jeho manželku Zdenu, tchyni Emmu či dceru Nendu, až po jeho syny, Josefa a Ctirady Mašínovy a jejich přátele a spolupracovníky).

ŠVÉDA, Josef. *Mašínovský mýtus*. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2012. ISBN 978-80-87053-75-1.

Knihla analyzuje narativy o bratřech Mašínech a jejich otci Josefu Mašínu seniorovi. Zkoumá celou řadu diskurzů, jakými jsou novinové články, historické studie a knihy, detektivky, romány či televizní seriál. Autor metodologicky vychází z kulturních studií a kritické teorie a jeho cílem je postihnout vztah mašínovských reprezentací k dominantní ideologii, platné v době jejich vzniku.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-807-3676-834.

Cílem knihy je seznámit čtenáře s metodami užívanými při výzkumu médií. Svou koncepcí kniha obsahuje jak zásady komerčního výzkumu médií (výzkum sledovanosti, měření efektivity reklamy), tak i akademického (výzkum mediálních organizací, analýza reprezentace, interpretace textu). Jednotlivé metodické postupy jsou rozebrány na praktických příkladech z českých médií.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

KALABZA, Milan. *Ozbrojený odpor proti komunistickému režimu v Československu a jeho reflexe v dobových médiích*. Plzeň, 2015. diplomová práce (Mgr.). ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. Fakulta filozofická

KUBANKOVÁ, Iva. *Obraz bratří Mašínů v současné české literatuře (mezi autenticitou a fikcí)*. Ostrava, 2015. Diplomová práce (Mgr.). OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ. Filozofická fakulta

Kuna, František. *Politický terorismus a guerilla na příkladu odbojové skupiny bratří Mašínů*. Praha, 2012. Diplomová práce (Mgr.) UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. Fakulta sociálních věd

Datum / Podpis studenta/ky

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Seznam článků publikovaných v Právu v roce 2008 (tabulka)
- Příloha č. 2: Seznam článků publikovaných v Lidových novinách v roce 2008 (tabulka)
- Příloha č. 3: Seznam článků publikovaných v Mladé frontě DNES v roce 2008 (tabulka)
- Příloha č. 4: Seznam článků publikovaných v Právu v roce 2011 (tabulka)
- Příloha č. 5: Seznam článků publikovaných v Lidových novinách v roce 2011 (tabulka)
- Příloha č. 6: Seznam článků publikovaných v Mladé frontě DNES v roce 2011 (tabulka)
- Příloha č. 7: Právo z 29. února 2008 – titulní strana (obrázek)
- Příloha č. 8: Právo z 1. března 2008 – strana 8 (obrázek)
- Příloha č. 9: Právo z 15. března 2008 – strana 19 (obrázek)
- Příloha č. 10: Právo z 25. srpna 2011 – strana 3 (obrázek)
- Příloha č. 11: Lidové noviny z 29. února 2008 – titulní strana (obrázek)
- Příloha č. 12: Lidové noviny z 15. srpna 2011 – strana 2 (obrázek)
- Příloha č. 13: Lidové noviny z 16. srpna 2011 – titulní strana (obrázek)
- Příloha č. 14: Mladá fronta DNES z 28. února 2008 – strana 2 (obrázek)
- Příloha č. 15: Mladá fronta DNES s 28. února 2008 – strana 12 (obrázek)
- Příloha č. 16: Mladá fronta DNES z 15. srpna 2011 – titulní strana (obrázek)
- Příloha č. 17: Mladá fronta DNES z 15. srpna 2011 – strana 3 (obrázek)

Přílohy

Příloha č. 1: Seznam článků publikovaných v Právu v roce 2008 (tabulka)

Datum	Titulek	Autor	Umístění
29. 2.	Při útěku zabíjeli, dostali medaili	Jiří Rožkot	s. 1,3
29. 2.	Vyznamenání pobouřilo i část koalice	Naďa Adamičková, Marie Kónigová	s. 2
29. 2.	Na Topolánka podáno trestní oznámení	Radim Vaculík	s. 2
29. 2.	Lidovci a zelení jsou rozpolceni	ada, nig	s. 2
29. 2.	Jestli někdo poškodil české zájmy, tak je to Topolánek	Petr Janiš	s. 2
29. 2.	Co řekli	ada, nig	s. 8
29. 2.	Historici hledají pochopení jejich činů	hyp	s. 3
29. 2.	Příběh Mašínů v datech	lh	s. 3
29. 2.	Tak Mašínovi nám budou vzorem	Petr Uhl	s. 6
1. 3.	Mnoho splněných snů	Martin Hekrdla	s. 6
1. 3.	Při cestě do Berlína zabili šest lidí	lh	s. 8
1. 3.	Paumer: Naše metody nebyly nijak nepřiměřené	Lenka Hloušková	s. 8
1. 3.	Komu dluží medaili	František Bublan	s. 8
1. 3.	Hrdinové neutíkají, hrdinové trpí	Luděk Nezmar	s. 8
3. 3.	V lágrech zahynulo víc lidí než rukou Mašínů, argumentuje premiér	alm	s. 4
3. 3.	O Mašíny tu přece nejde	Jan Keller	s. 6
5. 3.	Topolánek ocenil medailí i Paumera	Jitka Götzová	s. 2
6. 3.	Premiér Topolánek předal medaili i exkancléři Medkovi	gö	s. 3
8. 3.	Moje pozice v ODS je taková, jakou si zasloužím, tedy silná, říká Topolánek	Alexander Kramer	s. 18
10. 3.	Paumer: Zabili jsme, viděli naše tváře	dan	s. 2
11. 3.	Mašínovi se od Klause vyznamenání nedočkají	gö	s. 4
11. 3.	Násilí – komu ku prospěchu?	Jiří Vančura	s. 6
15. 3.	Syn zastřeleného účetního promluvil: „Mašínové jsou pro mne loupežní vrazi“	Lenka Hloušková	s.18
15. 3.	Mýty a fakta kolem kauzy	lh	s. 18
15. 3.	Otřesné fotografie z přepadení stanice SNB v Čelákovicích	lh	s. 19
15. 3.	Dokumentarista: Česká televize mi odmítla námět	lh	s. 19
17. 3.	Švejnar: Mašínové byli stateční, ale nevyznamenali bych je	Petr Janiš	s. 1
18. 3.	Válka proti společnosti	Jiří Hanák	s. 6
29. 3.	Paumer: Roznášet letáky nemělo smysl, bylo lepší někoho zastřelit	jov	s. 5

Příloha č. 2: Seznam článků publikovaných v Lidových novinách v roce 2008 (tabulka)

Datum	Titulek	Autor	Umístění
29.2.	Zadostiučinění pro Mašíny	Tereza Šupová	s. 1, 2
29.2.	Co za nás soudy nevyřeší	Martin Weiss	s. 1
29.2.	Hrad: Je to Topolánkova věc	Jana Machálková, Václav Drchal, Tereza Šupová	s. 2
29.2.	Topolánek věří hrdinům	Zbyněk Petráček	s. 2
29.2.	Premiér čekal na příležitost	drv	s. 2
29.2.	Dosud byly oceněny jen dvě osobnosti	drv	s. 2
29.2.	Děkuji, ale už se zřejmě nevrátím	Tereza Šupová	s. 3
29.2.	Klukům to moc přeju	jam	s. 3
29.2.	V patách jim bylo 24 tisíc policistů	Jana Machálková	s. 3
29.2.	Citát dne	Josef Mašín	s. 10
29.2.	Mašínům by projev lítosti slušel	Ivan Medek	s. 1, 10
29.2.	Mašínové – horký brambor české politiky	Martin Weiss	s. 10
3. 3.	Vojáci z války, jež nevypukla	Bohumil Doležal	s. 10
4. 3.	Topolánek dnes ocení Paumera	ČTK	s. 4
4. 3.	O hymně	Ludvík Vaculík	s. 14
5. 3.	Opomíjení velikáni	Václav Drchal	s. 3
5. 3.	Mjr. Zeman v. čeští hrdinové	rm	s. 3
5. 3.	Hrdinů máme dost. Nikdo je ale nezná	Václav Drchal	s. 3
5. 3.	Paumer: Nemohli jsme házet knedlíky	jam	s. 3
6. 3.	I Topolánek má své „ano, ale“	Zbyněk Petráček	s. 10
6. 3.	Josef je Mirek!	Ondřej Tuček	s. 12
10. 3.	Proč nesouhlasím s medailí pro bratry Mašíny	Jiří Paroubek	s. 11
11. 3.	Hrdina Jan Šimsa	Zbyněk Petráček	s. 2

Příloha č. 3: Seznam článků publikovaných v Mladé frontě DNES v roce 2008 (tabulka)

Datum	Titulek	Autor	Umístění
28. 2.	Topolánek včera u Bushe, dnes dá medaili Mašínům	Teodor Marjanovič	s. A1
28. 2.	První medaile pro Mašínovy	Viliam Buchert, Ondřej Šťastný	s. A2
28. 2.	Bojovali proti komunistům, na uznání zatím čekají	jav, val	s. A2
28. 2.	„Jinak než se zbraní v ruce bojovat nešlo“	Ondřej Šťastný	s. A2
28. 2.	Když tě střílí, nekřič	Luděk Navara	s. A12
29. 2.	Josef Mašín: Děkuji za nás oba	Teodor Marjanovič, Luděk Navara	s. A1, A4
29. 2.	Co říkáte medaili pro Mašínovy?	nesignováno	s. A4
29. 2.	My a vrazi? Ty debaty jsou šokující	Teodor Marjanovič	s. A4
29. 2.	Chtěl bych uvítat Mašíny v Praze	Mirek Topolánek	s. A4
29. 2.	Mašínové se dočkali, ale co ti druzí?	Luděk Navara	s. A8
1. 3.	Vítězný únor. A máme jasno!	Jiří Kubík	s. A2
1. 3.	Kdo chválí Gottwalda, ten ať o morálce mlčí	Vladimír Kučera	s. A10
1. 3.	Po revoluce měli komunisty zakázat	Teodor Marjanovič	s. A12
4. 3.	Topolánek ocenil odbojáře Paumera	ČTK	s. A5
5. 3.	Premiér ocenil Milana Paumera	ČTK	s. A2
5. 3.	Čtvrtý odboj premiéra Topolánka	Tomáš Zahradníček	s. A9
5. 3.	S puškou proti KSČ	Luděk Navara	s. A10
5. 3.	Ta doba byla nesmírně krutá, říká historik	Luděk Navara	s. A10
7. 3.	Zabíjet občany smějí jen komunisti	Karel Steigerwald	s. A8
8. 3.	Za čas lidí uvidí, že se starám o veřejné blaho	Viliam Buchert	s. A12
8. 3.	Paumer: Pistoli mám pořád	Jan Hanzlík	s. C3
12. 3.	Mirek Topolánek píše dějiny	Tomáš Zahradníček	s. A8
25. 3.	Byla to občanská válka a Mašínové to věděli	Martin Jan Stránský	s. A11

Příloha č. 4: Seznam článků publikovaných v Právu v roce 2011 (tabulka)

Datum	Název	Autor	Umístění
15. 8.	V USA zemřel Ctirad Mašín, pohřben bude s vojenskými poctami	rsk, Novinky.cz, ČTK	s. 3
15. 8.	S filmem o Mašínech se počítá do dvou let	ČTK	s. 3
15. 8.	Bratři rozdělují společnost. Ocenil je Topolánek, Havel a Klaus nikoliv	zr, ČTK	s. 3
16. 8.	Filmování	Alexandr Mitrofanov	s.6
17. 8.	Pohřeb Mašina asi bez českých politiků	Jiří Ovčáček	s. 1,2
18. 8.	Na Mašínův pohřeb jede Vondra, bratrům udělí vyznamenání Zlatá lípa	jov	s. 3
18. 8.	Půlsymbol	Miroslav Kačor	s. 6
19. 8.	ČSSD: Vláda by neměla vysílat Vondru na Mašínův pohřeb	ČTK	s. 2
20. 8.	Na pohřeb poletí Vondra speciálem	rsk	s. 3
20. 8.	Pazdeří	Jiří Hanák	s. 6
20. 8.	Kdo si ocenění zaslouží – a kdo ne	Lukáš Jelínek	s. 6
20. 8.	Mašínové? Nepřekrucujte historii!	Jan Bureš	s. 6
20. 8.	Mašíní aneb Jak se dělá fetiš	Václav Bělohradský	s. 18
22. 8.	Dutý apel	Alexandr Mitrofanov	s. 6
22. 8.	Jozef Gabčík versus Ctirad Mašín	Jeroným Tejc	s. 6
25. 8.	Vondra na Mašínově pohřbu: Zaslouží si naši úctu	rsk	s. 1, 2
25. 8.	ČSSD a KSČM kritizují ocenění Mašínů. Vražda zůstává vraždou	jov	s. 2
25. 8.	Bilance bratří Mašínů: zastřelení, podřezaní, žádná lítost a rozdělená společnost	Jiří Ovčáček	s. 3
25. 8.	Oni žádný odboj nedělali. Mysleli jen na sebe	Jiří Ovčáček	s. 3
25. 8.	Přítěž	Alexandr Mitrofanov	s. 6
26. 8.	Nečas: Smrtí Mašina přišlo Česko o vzor	rsk	s. 3
29. 8.	Vyznamenání Mašínům je kontroverzní. Aspoň ale rozproudilo debatu, hájil se Vondra	ada	s. 3
1. 9.	Kotel	Alexandr Mitrofanov	s. 6
2. 9.	Veteráni: Ministr léta za Mašíny, my si své medaile musíme zaplatit	Petr Kozelka	s. 1,7
3. 9.	Věc Mašínových stále nekončí	Petr Uhl	s. 6
24. 9.	Nečas a StB s opačným znamením	Petr Uhl	s. 6
29. 9.	Levice uctila policistu zabitého Mašína	Radek Plavecký	s. 2

Příloha č. 5: Seznam článků publikovaných v Lidových novinách v roce 2011 (tabulka)

Datum	Název	Autor	Umístění
15.8.	Ctirad Mašín žil na „prémii“	Jan Novák	s. 1, 12
15. 8.	Ocenit Mašiny	Zbyněk Petráček	s. 1
15.8.	Nová vize: Mašiny ocení třetí odboj	Vladimír Křivka	s. 2
15. 8.	Po vyznamenání určitě netoužil	Šárka Pálková	s. 2
15.8.	Pohřeb? V USA a s vojenskými poctami	mk, ČTK	s. 2
15. 8.	Ohlasy	nesignováno	s. 2, 3
15.8.	Proti režimu se zbraní v ruce	Josef Kolina	s. 3
15. 8.	Mašínové na plátně. Natáčení začne do dvou let	ČTK	s. 3
16. 8.	Domů už se asi nepodívám, tušil Mašín	nesignováno	s. 1
16. 8.	Nechtěli jsme rozjet všelidové povstání	Tomáš Šmíd	s. 6,7
16. 8.	Slib, který zůstane nesplněn	Tomáš Šmíd	s. 7
16. 8.	Ctirad M., Vašek L., Václav K.	Petr Kamberský	s. 10
17. 8.	Na Mašínově pohřbu bude Gandalovič	ČTK	s. 3
17. 8.	Jenom ne western bez happy endu	Zbyněk Petráček	s. 8
18. 8.	Vondra v Americe ocení Mašiny	Michaela Kabátová	s. 3
19. 8.	Útěk podle Sobotky	Zbyněk Petráček	s. 8
20. 8.	Slovo proti slovu	Ondřej Neff	s. 10
22.8.	Mladí bratry Mašiny často vůbec neznají	ČTK	s. 3
22. 8.	Mašínové aneb o pokrytectví	Petr Placák	s. 9
24. 8.	Další kolo naší mašiniády	Petr Zidek	s. 10
24. 8.	Debata o Mašíněch je hysterická	Tomáš Šmíd	s. 11
25. 8.	Domů se vrátí už jen vlajka z rakve	Luboš Palata	s. 3
25. 8.	Glorifikovat Mašiny je hloupě	Stanislav Křeček	s. 11
26. 8.	Mašín: S komunismem se už nevypořádáte nikdy	Luboš Palata	s. 1
26. 8.	„Ti, kdo přijeli, riskují svou politickou budoucnost“	Luboš Palata	s. 4
26. 8.	Americká salva na českém pohřbu	Luboš Palata	s. 4
26. 8.	Pan Křeček pošpinil mé spoluvězně	Jiří Stránský	s. 11
27. 8.	(Ne)řešitelné	Josef Klíma	s. 12
29. 8.	Není důvod ocenit Mašiny, myslí si Klaus	ČTK, dom	s. 3
29. 8.	Třídní boj o Mašiny	Bohumil Doležal	s. 12

Příloha č. 6: Seznam článků publikovaných v Mladé frontě DNES v roce 2011 (tabulka)

Datum	Titulek	Autor	Umístění
15. 8.	Bratr nechtěl mít pohřeb v Česku	Luděk Navara	s. A1, A3
15. 8.	Bratr přišel pro metál a řekl: Jsem Pepík Mašín, těší mě	Teodor Marjanovič	s. A3
15. 8.	Nesmiřitelný voják	Jakub Pokorný	s. A3
15. 8.	Je na místě nazývat Ctirada Mašína hrdinou?	nesignováno	s. A3
15. 8.	Už se nevrátí	Luděk Navara	s. A10
16. 8.	Zbraně jsme brali, abychom s nimi stříleli lidi, řekl Mašín před smrtí	iDNES.cz	s. A1
16. 8.	Nechci riskovat, že bych v Česku zabí dalšího komunistu	Ondřej Šťastný, Jiří Šťastný	s. A4
17. 8.	Na pohřbu Mašína bude velvyslanec Gandalovič	ČTK	s. A2
17. 8.	Mašínovi mají v Česku svou ulici	buš	s. A4
18. 8.	Na pohřeb Mašína poveze Vondra vyznamenání	iDNES.cz	s. A3
19. 8.	Chartista kritizuje Vondru, že ocení Mašína	iDNES.cz	s. A5
20. 8.	Na Mašínův pohřeb poletí Vondra s armádou	iDNES.cz	s. A4
20. 8.	Cena pro vítěze	Luděk Navara	s. A10
24. 8.	Zazní salva pro Ctirada Mašína	Luděk Navara	s. A8
25. 8.	Vondra: Byli partyzáni, ne vrazi	Luděk Navara	s. A2
25. 8.	Na pohřeb Ctirada Mašína přijeli lidé z celého světa	Luděk Navara	s. A2
26. 8.	Otec by na tebe byl hrdý!	Luděk Navara	s. A12
26. 8.	Farář přivezl zažloutlou fotku. Jsou na ní Mašín a Paumer jako chlapci	Luděk Navara	s. A12
27. 8.	Mašiny už známe, teď poznat ty další	Luděk Navara	s. A11
30. 8.	Smí někdo zabíjet komunisty?	Karel Steigerwald	s. A8
31. 8.	Dvě desky o Mašíněch: na první teroristi, na druhé bojovníci	Kateřina Vítková	s. A4
14. 9.	Byl jsem téměř pět měsíců izolován od lidí	Jiří Kubík	s. A2

Příloha č. 11: Lidové noviny z 29. února 2008 – titulní strana (obrázek)

Příloha č. 12: Lidové noviny z 15. srpna 2011 – strana 2 (obrázek)

Ctirad Mašín podlehl leukemii. V době smrti u něj v sanatoriu v Ohiu byli bratr Josef a sestra Zdena

OHLASY

Petr Nečas
premiér
a předseda ODS

Já osobně si myslím, že bratři Mašínové a Milan Paumer si věšší ocenění zaslouží. Diskuse o vyovnění naší země's minulosti stále ještě není uzavřena. Nesmíme zapomenout, proti čemu tehdy bojovali a co tento režim způsobil statisícům lidí.

Milan Štěch
předseda
Senátu (ČSSD)

Abych řekl pravdu, tak se mě smrt Ctirada Mašína zvlášť nedotkla. Ale o smrti bych jen dobře.

Můj postoj byl vždycky takový, že jsem nechtěl pro to, aby skupina bratři Mašín obdržela státní vyznamenání. A předpokládám, že pan prezident Klaus v tomto případě také nebude mít námitky.

Alexandr Vondra
ministr obrany
(ODS)

Poslal jsem soustrast jeho příbuzným. S hlubokým zármutkem jsem přijal zprávu o smrti Ctirada Mašína. Vždy jsem si ho vážil jako člověka, který se odváží a jako jeden z mála postavil aktivně k odporu proti komunistické diktatuře. Je smutné, že se nedožil plnohodnotného osobního ocenění v naší zemi. Vyjadřuji vám hlubokou úctu a sílím, že budeme usilovat, aby jeho památka nebyla zapomenuta."

Bratři Mašínové se se socialistického Československa proбили v roce 1953 leprava nahole členové odbojové skupiny v amerických uniformách v roce 1956. Ctirad (vlevo nahole) se už do vlasti nikdy nevrátil, mladší bratr Josef jen jednou v 90. letech přijel do Bratislavy. Ony tak přebíral v únoru 2008 ve Washingtonu jediné ocenění od představení Česka – osobní medaili premiéra Mírka Topolánka. Vlevo dole je jejich sestra Zdena Mašínová s Josefovou dcerou Sandrou na pohřbu dalašho z členů odbojové skupiny Milana Paumera.

FOTO LN - FRANTIŠEK VLČEK A ČTK

Nová vize: Mašiny ocení třetí odboj

Příloha č. 13: Lidové noviny z 16. srpna 2011 – titulní strana (obrázek)

Domů už se asi nepodívám, tušil Mašín

CLEVELAND, Ohio Bojovali proti komunistům, ale Česko zvané jejich vlády vidět nechtěli. Ani více než dvacet let po roce 1989 nestáli, aby se bratři Mašínové přišli podívat do své vlasti, kterou nepřestali svými činy z 50. let rozdělovat.

Starší z bratrů, Ctirad, už to ani nestihne. Proč se vlastně nechtěl vrátit? „Kvůli kontinuitě s komunistickým právem. Země prostě není dekomunizovaná. Pouze Pepek se jednou nechal přesvědčit k cestě do Bratislavy. Tehdy tam působil Ján Langoš a toho jsme si vážili. Ale jinak ne,“ řekl Ctirad Mašín začátkem července spolupracovníkovi LN Tomáši Smidovi, který s ním v USA pořídil poslední velký rozhovor. Pokračování interview, které si slíbili, už se nedočkali.

S tím, že rodnou zemi již nikdy nevidí, ale Ctirad Mašín víceméně počítal. „Myslím, že se domů už nepodívám, jsem už starý dědek a věci se tak rychle nezmění.“ Ctirad Mašín zemřel v USA v sobotu, bylo mu 81 let.

ROZHOVOR se Ctiradem Mašínem čtěte na stranách 6 a 7

Bratři Mašínové na americké základně Fort Bragg v 50. letech. Josef Mašín u piano, vpravo bratr Ctirad. REPRO „MY SLOUŽÍME SVĚMU NÁRODU“, PAMĚŤ A DĚJINY

Příloha č. 14: Mladá fronta DNES z 28. února 2008 – strana 2 (obrázek)

UDÁLOSTI A POLITIKA

TOPOLÁNEK V USA Premiér se dnes ve Washingtonu setká s Josefem Mašínem

První medaile pro Mašínovy

První medaile pro Mašínovy... (text continues with details about the award ceremony and the family's history)

1944. Rodina Mašínových ze svého Vzpomínka Zdena Mašínová, babička Romana Neudáček a Zdena Mašínová starší vzrušují Josef Mašín a Ctirad Mašín.

1953. Fotografičtí dvojčata, když se prošli do Berlína

1957. Ctirad se po dramatickém střetu stal v USA i členem armády.

1988. Bratři v USA netuší, že je konec komunismu tak blízko.

Bojovali proti komunistům, na uznání zatím čekají

Ozrákoni, který uznal, že existoval protikomunistický odboj, se mlví až roky. Za necelé čtyři roky k němu bylo... (text continues with details about the recognition of the resistance)

Bez řádu

Výžadováno bylo široké společenské množství... (text continues with details about the social context)

Príloha č. 15: Mladá fronta DNES s 28. února 2008 – strana 12 (obrázek)

Príloha č. 16: Mladá fronta DNES z 15. srpna 2011 – titulní strana (obrázek)

Mašín: Bratr nechtěl mít pohřeb v Česku

Citrad Mašín • 11. 8. 1930 † 13. 8. 2011 Obojář, který se ozbrojen postavil komunistickému režimu, zemřel na leukemii. Foto: z vyšetřovacího spisu

V USA zemřel bojovník proti komunismu Citrad Mašín. Od útěku na Západ v roce 1953 se domů nechtěl vrátit ani po pádu režimu. Česku vyčítal, že se nevyoprádalo s komunisty.

BRNO, CLEVELAND Sbíhli to na poslední chvíli. Josef Mašín a jeho sestra Zdena, žijící v Olomouci. Když Citrad Mašín umíral, byli oba u něj. Se svým starším sourozencem se rozloučili ve vojenském nemocnici v americkém Clevelandu, v Ohiu.
Citrad Mašín, odbojář, který se před 58 lety s bratrem Josefem a Milanem Pauntermem pustili do odboje a pak se protáhli do Západního Berlína, tam zemřel v nemocnici v jedné hodině středoevropského času. Bylo mu sedesátosemlet.
O dva roky mladší Josef Mašín

byl zrovna na cestách, když mu lékaři zvonili, že to s bratrem tentokrát nevyvádná dobře. „On sám si myslí, že bude v nemocnici dva dny a pak přijde zase domů. Nevyšlo to,“ řekl v rozhovoru pro MF DNES Josef Mašín.
Vy jste věděli, že bratry stav je tak vážný?
Měl jsem zápravy od přátel. Ve chvíli, když odcházeli z nemocnice, já byl v cizině. Ale dostal jsem dopis, kde bylo varování od lékařů, že na tom není dobře. Když oni sámsi šli do nemocnice, tak jsem okamžitě přijel do Clevelandu. To bylo v středu. A byl jsem s ním v nemocnici. Kde o vojenskou nemocnici, kde je vyborná péče.
O čem jste s bratrem naposled mluvil?
Naposledy jsme mluvili ve čtvrtek v noci. Ale komunikace s ním už byla poslední dva dny obtížná...
Takže o minulosti, o vztahu k vlasti nezmíníte?
V tom, že se nevrátíme do Česka,

diskuse se nezahrnuje poměry v zemi, jsme si rozuměli odjakživa. O tom jsme nepotřebovali mluvit. Po roce 1989 bylo jasné, že komunisté zůstali u moci. Je se nic neměnilo.
Takže jste o tom nikdy ani nediskutovali?
Samozřejmě, že diskuse se občas objevila... Viděly jsme se ale vy-

vojenkém hřbitově v Kalifornii. Léčbě nejsem definitivně rozhodnut, v Ohio je také vojenský hřbitov, ale je to pro nás daleko (rodina Josefa Mašína žije v Kalifornii). Každopádně si přál být zpopelněn.
Je možné, že jeho ostatky se jednou vrátí do Česka?
Ano, když budou ty uvedené podmínky splněny.
Jak těžké bylo loučení?
Samozřejmě velmi těžké... S Milanem Paunterm a s ním jsem toho společně tolik prožil... A Milan odešel před rokem. Ale musíme si uvědomit, že jsme svůj život mohli už nekdyt krát skončit, neboť jsme byli v obrovském nebezpečí v komunistickém Československu. Nebo při útěku v Německu. Takže těch nečelých zdeset let, které si pak Radek přidal, to bylo vlastně něco navíc. Jakýsi bonus.
» Pokračování na str. A3

Má leukemii. Jeho zdravotní potíže byly zřejmě důsledkem práce v uranových dolech. Josef Mašín, odbojář, bratr Citrada

Jak těžké bylo loučení? Samozřejmě velmi těžké... S Milanem Paunterm a s ním jsem toho společně tolik prožil... A Milan odešel před rokem. Ale musíme si uvědomit, že jsme svůj život mohli už nekdyt krát skončit, neboť jsme byli v obrovském nebezpečí v komunistickém Československu. Nebo při útěku v Německu. Takže těch nečelých zdeset let, které si pak Radek přidal, to bylo vlastně něco navíc. Jakýsi bonus.

Dětství Ze snímku zasláného v roce 1944 do vězení Ctiborou Novákoví, Mašínovu švagroví.

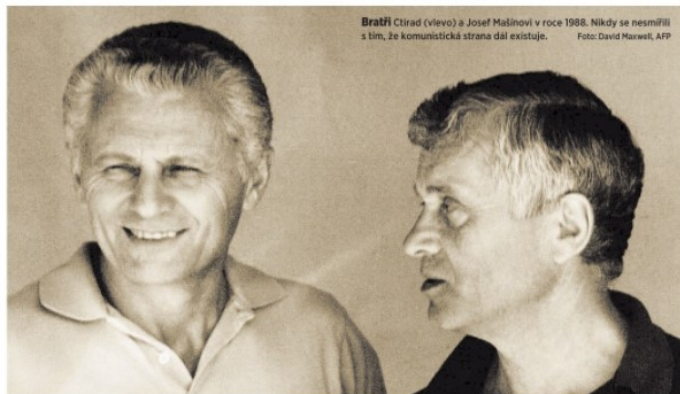
V době svobody Ctirad Mašín v roce 1930.

Nedlouho v Americe Mašín se po útoku usadil v USA. Sloužil v armádě a pak podnikal.

V Kanadě Ctirad (Ray) Mašín v roce 2004 ve své kanadské firmě. 4 x foto: Archiv MF DNES

Bratři Ctirad (vlevo) a Josef Mašínovi v roce 1988. Nikdy se nesmířili s tím, že komunistická strana dále existuje. Foto: David Maxwell, AFP

Nesmiřitelný voják

Kam až lze zajít v boji s totalitní hrůzovládou? Ctirad Mašín v tom měl jasno. Proto je dodnes obdivován i nenáviděn.

Část národa v nich vidí hrdiny a část vrahy. I když jejich zastánci říkají, že komunisté zabíjeli nevinné a tím dali Mašínům právo optáct jim stejnou měrou. Žádní novodobí Češi nebyli a nejsou vnímáni tak rozporuplně jako bratři Mašínové a Milan Paumer. Nekompromisní ve vyjádřeních, nesmiřitelní, nelitující zabíječi.

„Kdyby se Mašín smířil, bylo by to vstřícné gesto k našim hříchům a chybám. Ale tady nikdo nepřiznal vinu, že komunisté vraždili,“ řekl filmář Martin Vadas, který o nich natočil dokument. Nikdy se nevrátili do Česka, protože „jejich

vlast se vydala špatným směrem“. Ctirad Mašín už se nikdy nevrátil.

V roce 1953 se prosířili do Západního Berlína. Při útěku či před ním zabili šest lidí. Cytli z nich by jim možná jejich kritici odpustili, ale podřezání svázaného příslušníka SNB Jaroslava Honzátka a zastřelení civilisty, účetního Josefa Rostického, nikoli.

Honzátka měl na svědomí právě Ctirad. „Mluví se o tom, že byl zajatec. Ale jakpak zajatec? Komunisté zajali a pak popravovali,“ reagoval starší z bratrské dvojice v rozhovoru pro MF DNES v roce 2004.

Syn protinacistického odbojáře

Ctirad Mašín se narodil 11. srpna 1930 v Kolíně v rodině generála Josefa Mašína. Otec patřil k ilegální odbojové organizaci Obrana národa a nacisté ho popravili v roce 1942.

Proti nacistům bojoval i Ctirad Mašín se svým bratrem a od prezidenta Edvarda Beneše obdržel po válce medaili Za chrabrost.

Měl v sobě zakódovaný odpor k totalitám a vědomí, že se má tvrdě bojovat. Mašínové vlastně po komunistickém převratu nejprve vů-

bec nechtěli přechat na Západ. K tomu byli donuceni pod tlakem okolností. Začínali sabotážemi. Zapalovali stoby, aby uskočili hospodářství.

Mluví i o možnosti spáchat atentát na Klementa Gottwalda, jak nedávno zjistili historici. K úřeku se rozhodli po několika zatečích a po propuštění Ctirada Mašína z jáchymovského vězení. Navíc chtěli proti komunistům bojovat v uniformách Západu v případné třetí světové válce.

Jejich útek na podzim 1953 trval 29 dní. Málem skončil už při přestřelce na německém nádraží Ucker-

ro. Pak ještě vyzvali z obklíčení v lese, kde se schovali v díře překryté dřívím. Ctirad slyšel, jak se vojáci nad nimi radí, zda do dříví nevy-pálit dávku. Zase měli štěstí. Prošli jen tři z pěti, do amerického sektoru se probili 1. listopadu 1953.

Itak končí jimi inspirovaný příběh v propagandistickém seriálu Třicet případů majora Zemana, díl osmý – Strach. Tam je vypátrají.

Po úspěšném útěku se Mašínové skutečně v USA stali profesionálními vojáky. Ke konci života začal Ctirad Mašín podnikat a v Cleve-

landu provozoval firmu na výrobu kotlů. Kdyby se Mašínové vrátili těsně po sametové revoluci domů, policie by je musela zatknout, protože oficiálně byli doma stíháni za vraždy. V roce 1998 žalobci kauzu odložili kvůli promlčení.

Boj o vyznamenání

Mašínové byli v posledních letech pravidelně navrhováni na státní vyznamenání. Nikdy ho nedostali. „Když tolik lidí, ke kterým mám respekt, říká, že si vyznamenání zasloužíme, je to samto o sobě vyznamenání,“ komentoval to Ctirad.

Nyní se z Mašínových stávají ale- spon „hrdinové“ knižní a filmové. Loni vyšly jejich zápisky v knize „Cesta na severozápad“. Spisovatel Jan Novák jim vystavěl pomník v románu „Zatím dobrý“ (2005). Do dvou let by mělo začít natáčení hraného filmu, který chystá jejich příbuzný Tomáš Mašín.

Ctirad Mašín bude jako veterán americké armády pochován v Clevelandu s vojenskými poctami. „Pohřeb se uskuteční asi do deseti dnů,“ uvedl Vadas. **Jakub Pokorný**

Vzpomínky historiků na Ctirada Mašína na www.idnes.cz/masin

Josef Mašín: Ctirad nechtěl mít pohřeb v Česku